

Offisersbladet

Tidsskrift for Offiseres Fellesorganisasjon

nr. 5 september 2009 • årgang 62

Rygge Air Show 2009

Rygge Air Show

s.8-11

**Stortingsvalg og
forsvarssak**

s.12-15

Operation Latham

s.42-43

Artillerisystemet

Archer

s.48-49

*Ett yrke
– én organisasjon*

Capsicum
Solutions AS

Totalleverandør av taktisk utstyr!

Capsicum AS og Practac AS har slått seg sammen!

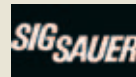
Vi leverer utstyr til bruk i inn- og utland
fra de beste produsentene.

CAPSICUM SOLUTIONS AS

Telefon: 52 86 86 80 E-post: support@capsicum.no

Vi er lokalisert i Skien.

www.capsicum.no

Capsicum
Solutions AS

Offisersbladet

Nr. 5 – 62. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
Telefax 23 10 02 25
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no
Besøksadresse: Karl Johans gate 12 j
(inngang fra Kirkegata)

Ansvarlig utgiver:

Eivind Røvde Solberg

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

Karin Smedsrud karin@2punkt.no
Ekebergåsen 76, 1900 Fetsund
Telefon +47 63 88 42 00
Mobil +47 98 20 54 16
Telefax +47 63 88 50 80

(Bekreftet opplag 2009: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis
BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for
innholdet og de meninger som fremholdes.
Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2009:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr. 6 oktober	02.10	16.10
Nr. 7 desember	20.11	11.12

Grafisk produksjon:

Design: punkt&prikke... punktpricke@me.com
Trykk: Prinio Unique

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt
av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

F-5 Tigers fra «Patrouille Suisse»
Foto: Martin Alexander Skaatun

Redaksjonen avsluttet:

28. august 2009

Kultur og ukultur og feilslått ledelse av Forsvaret

Jeg har på egen bekostning, en rekke ganger stilt spørsmålsteget rundt Forsvarets nye ledelsesform Integrert Strategisk Ledelse (ISL). Advarslene mot politisk overstyring var mange, men flere hevdet at "sameksistensen" bare ville føre til mer effektiv drift av Forsvaret på grunn av den korte veien mellom utøvende og besluttsende myndighet. Etter hvert har det imidlertid vist seg at byråkratiet og embedsverket i FD har vokst kolossalt og tilrevet seg stadig større kontroll. Forsvarssjefen har i følge mange mistet mye av sin myndighet som etatssjef. Når FD i tillegg har tatt kontroll over presse- og informasjonstjenesten i Forsvaret ved opprettelsen av en sentral kommunikasjonsenhet, sentralt plassert i FD, og nå har flyttet generalinspektørene for forsvarsgrenene ut av Oslo, vil dette kunne svekke Forsvarssjefens myndighet og manøvreringsmuligheter ytterligere. I sommer har flere landsdekkende aviser trykket artikler der flere avgåtte generaler og admiraler, gir sterkt uttrykk for sin misnøye med den nye ledelsesformen i Forsvaret, og det de velger å kalle maktmisbruk fra blant andre embedsverket i FD. Ikke alle, men flere av admiralerne og generalene er skviset ut av systemet på grunn av deres kritikk av systemet, og fordi de har hatt mot til å si ifra. Metodene som har blitt brukt for å kvitte seg med dem, kan vel karakteriseres som noe ufine, med anklager og anmeldelser for alt fra økonomisk utroskap til tjenesteforsømmelser. Ingen av de er imidlertid dømt i rettssystemet, og Forsvarets ledelse har måttet tåle sviende kritikk for måten de har taklet hele situasjonen på. Har vi en kultur for ukultur? Har FD "kuppet" ledelsen av Forsvaret? Er ISL en total feilslått ledelsesform av Forsvaret? Meninger om dette mottas med takk.

Ferietid og avslapning er definitivt over, og mange tar fatt på utfordringene som ligger foran oss i høst og i årene som kommer. Vi kan være glad for befalets langt over middels lojalitet og arbeidsinnsats, for det kommer mange flere motbakker.

Helikopterdetasjementet i Afghanistan sliter med overbelastning på personellet, mens helikoptermiljøet hjemme sitter igjen med for lite personell til daglig drift og oppdrag. Denne situasjonen kan blant annet føre til store utfordringer med kursing og forberedelser til innføring av det nye fregatt- og kystvakthelikopteret NH-90. Nå ser det imidlertid ut til at NH-90 leveransen blir ytterligere forsinket – flaks i uflaksen? Våre fregatter seiler uten full operativ status, uten NH-90 og uten NSM (Naval Strike Missile), og våre nye Skjold-klasse MTBer er ikke klare for levering, og operative før nærmere 2011. Nå melder også en granskingsgruppe i Pentagon om store forsinkelser og kostnadssprekk i JSF-prosjektet, noe som vil føre til ytterligere forskyvning av leveransen til Norge. Ønsket leveranse i 2016, kan bli forskjøvet til 2018, eller i verste fall 2020. Da nærmer vi oss det absolutte endex for hva skroget på F-16 tåler, og det er nå visstnok i 2023. Så vidt jeg husker, sa Luftforsvaret for 10 år siden at våre F-16 måtte utfases i 2012. Våre F-16 er riktig nok etter alle oppdateringer blant verdens mest avanserte 4. generasjons kampfly. Men selv ikke alle verdens elektronikk og dyktige piloter og teknikere, kan forhindre at skrog og motor ikke tåler mer, og vedlikeholdskostnadene blir uholdbart høye. Er det helt tilfeldig at tidspunktet for hvor lenge våre F-16 kan fly, stadig blir skjøvet fremover i tid, eller har det en sammenheng med fremtidig JSF leveranse? Det som kanskje blir mest spennende å følge med på, er hvordan det vil gå med Hæren, nå som både Sjøforsvaret og Luftforsvaret ser ut til å legge beslag på store deler av både drifts- og investeringsbudsjettet i årene som kommer.

Så til noe langt mer hyggelig. På initiativ fra Offisersbladet, og i samarbeid med FAKT (Forsvarets Avdeling for Kultur og Tradisjon), starter Offisersbladet nå en serie med artikler hvor vi fortløpende tar for oss alle våre festningsverker. Artiklene vil bli rikt illustrert og skal omtale den militærhistoriske betydning av hvert enkelt festningsverk, samt bevaring og bruk i moderne tid. Jeg håper dette kan være interessant for flere lesere, og benytter også anledningen til å takke brigader og sjef for FAKT Geir Holmenes, for oppfølging av denne saken.

Ja folkens, det er nok av utfordringer for fremtiden. Offisersbladet vil følge med på utviklingen og prøve å gi leserne både objektive og subjektive oppdateringer på hva som skjer i Forsvaret.

Einar Holst Clausen
Redaktør

Fagpressen

OPPLAGSKONTROLLERT

UTENLANDSBEORDRING

VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EXPORT?

VOLVO INTERNASJONAL CUSTOMERS SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttetet. Prisene er meget gunstige da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

Velkommen til en informativ samtale med Jon Bergersen, Tax-Free Sales,
tlf 22 88 26 05, mob. 901 35 280. E-mail: jon.bergersen@bilja.no

Besøk oss på www.bilja.no - betjent med eDialog, døgnet rundt, året rundt.

bilja
Nordens største bilkjede

Redaktørens leder: Kultur og ukultur.....	3
Luftforsvarets nyeste helikopterflygere.....	6
Norsk Luftsportsforbund 100 år.....	8
Stortingsvalget 2009	12
Våre nye MTBer er ytterligere forsinket.....	16
Litt av hvert	18
Kjekt å ha.....	20
Tilbakeblikk.....	21
Nijmegen i hundre!	22
BFO leder: Høsten og Forsvaret	25
Gule sider.....	26
KAFO & BESO leder	38
Internasjonale nyheter	39
Sjøforsvaret støtter spennende ekspedisjon ..	42
Leserbrev	44
Archer – norsk-svensk integrasjon.....	48
Senket terskel for russisk maktbruk.....	50
Esse non vidiri	52
Tanker i tiden!	55
Spitfire Saga.....	56
Hærledelsen på plass i nord.....	58
GIS på plass i Bergen.....	59
Status, anskaffelse av nytt redningshelikopter.	60
De nye «forsvarsadvokatene».....	62
Fridtjof Nansen før avreise.....	66

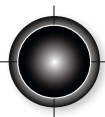

Luftforsvarets nyeste

HELIKOPTERFLY

ALABAMA: Fenrik Gustavsén, Fenrik Klausén, Løytnant Rølvåg, Løytnant Gjersvoll, Løytnant Solberg og Løytnant Glaser ble alle blant de beste i sitt kull da de 4.juni graduerte fra den amerikanske hærens helikopterskole på Fort Rucker i Alabama.

Av **Kaptein Prince**, Instruktør ved Fort Rucker

De nygraduerte helikopterpilotene har det siste året tatt sin helikopterutdannelse ved US Army Aviation Center ved Fort Rucker, hvor Luftforsvarets helikopterflygere blir utdannet sammen med flere andre Nato-land. Utdannelsen varer normalt i 12 måneder og gir en solid grunnutdannelse i helikopterflygning.

Best i klassen

- Også i år klarte de norske å bli blant de beste i klassen, alle seks ble blant de syv beste. At norske elever gjør det bra er ikke

uvanlig, vi konkurrerer som oftest om de beste plassene. Den beste studenten i klassen blir hedret som "Distinguish Student" og den nest beste blir hedret som "Honor Student", begge diplomene blir pakket i norske koffertene i år.

Det at norske elever gjør det så bra her er mye pga den gode seleksjonen vi gjør i Norge, der er de kun de "beste" som kommer videre. Nå som de seks er ferdig her ved Fort Rucker skal de gå fra en tilværelse der de er de beste i klassen, for så å jobbe blant beste. Hjemme i Norge vil de få en utfordrende og veldig interessant tjeneste. Luftforsvaret er i en fase der helikopter er deployert til Afghanistan, skal

innfase nytt helikopter NH90, etablere en helikopterskvadron for fregattvåpenet samtidig som viktig støtte til hæren, kystvakten og redningstjenesten må opprettholdes.

Fort Rucker

Fort Rucker er en US Army base som har opp mot 20.000 ansatte og selveste basen er på størrelse med ½ Oslo Fylke. Basen er US Armys hovedbase for all utdanning innen Aviation og opererer totalt ca 450 helikoptre. Treningsområdet som Fort Rucker bruker, er på størrelse med Finnmark Fylke x 2, inneholder 1 flyplass, 4 helikopter baser og 17 stagefields (mindre flyplasser) og beveger seg over 3 stater.

GERE

FIKK VINGEN: Jan-Harald Gustavsen, Christer Klausen, Linn Elise Rølvåg, Petter Gjersvoll, Eirik Solberg og Tord Bernad Glaser fikk 4. juni Luftforsvarets bransjemerke for flygere "vingen".

Løytnant Petter Gjersvoll mottar prisen som "Distinguish Student".

Fenrik Jan-Harald Gustavsen mottar prisen som "Honor Student".

Dagene ved Ft Rucker er delt opp i teori og praktisk flygning noe som utgjør en 10 timers skoledag, påfulgt av 3-5 timers "hjemmelekser". Alle teoretiske fag blir avsluttet med en eksamen og alle praktiske faser under flygingen blir avsluttet med en "checkride". Utdanningen starter med en ukes Dunkertrening (ta seg ut av et helikopter som er under vann). Elevene får så en 22 uker grunnutdanning i Bell TH-67 (et lite en motors helikopter), hvor de lærer seg grunnleggende helikopterflyging, basic instrument og basic warfighter skills. Deretter får elevene 12 uker med UH-60, "Black Hawk". Her trenes Contact (tilpassing til større, 2 motors helikopter), instruments,

basic combat skills og NVG (night vision goggles). På dette stadiet gradueres de norske elevene og får "Vingen" før de fortsetter på et advanced instrument course i Bell TH67 etterfulgt av et to ukers course ved HAATS (High-Altitude Army Aviation Training Site) i Colorado. Her trenes det flyging i fjell opp til 14000 fots høyde. Etter å ha gjennomført utdanningen og bestått med svært gode resultater er de nyutdannede helikopterpilotene nå klare til å bli sendt til Bardufoss flystasjon, hvor de kommer til å operere med helikoptre av typen Bell 412SP fra 339 skvadronen.

FAKTA:

- 2-10 norske elever deltar hvert år
- 1 uke dunkertrening
- 22 uker grunnutdanning i TH-67 creek (Bell 206 Jet Ranger)
- 12 uker utdanning på UH-60 Black Hawk
- 2 uker "High Altitude Army Aviation Training Site (HAATS) i Colorado med UH-1 Huey
- 2 uker Advanced instrument i TH-67
- Ca 175 flytimer og rundt 55 timer i simulator Utdanningen tar rundt 12 måneder.

Norsk Luftsportsforbund 100 år

De viste sin allsidighet på "Rygge Air Show 2009"!

Det er hundre år siden forskere ville måle vind og temperaturer fra luftballonger, ingeniørene ville lære mer om aerodynamikk, Hæren ville erobre luftrommet og idretten så nye muligheter.

De gikk sammen og stiftet Norsk Luftseiladsforening den 5. Mai 1909. Det var Luftseiladsforeningen som hadde regien når flypioneren Roald Amundsen i 1926 fløy over Nordpolen med luftskipet Norge, og to år senere ble Norsk Aero Klubb stiftet med Roald Amundsen som første formann. Utviklingen frem til i dag hadde nok oversteget Amundsens villeste fantasier. Flystevnet på Rygge flystasjon fikk virkelig frem allsidigheten i dagens luftsport, sivile luftfart, samt materiell og utrustning i dagens Luftforsvar. Publikum fikk virkelig se og oppleve utviklingen de siste 100 år, med alt fra flyoppvisning av en Bleriot XI 1909-modell, til vår F-16.

Bleriot XI 1909-modell i luften på Rygge i 2009. Et flott skue!

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Offisersbladet var på plass under flystevnet på Rygge lørdag den 22. August, sammen med nærmere 10.000 flyentusiaster. Det må ha blitt publikumsrekord denne helgen, for maken til folkeliv har jeg aldri opplevd på "Rygge Air Show". Så var også årets program noe av det beste og mest varierte

som har vært vist frem på flyshow i Norge. Samarbeidet med Luftforsvaret når man skal arrangere et flyshow, er i følge presidenten i Norsk Luftsportsforbund, Otto Lagarhus helt avgjørende. Dessuten hadde vi ikke klart å gjennomføre dette uten støtte fra flyentusiaster og lokale flysportsklubber, sa Lagarhus i sin tale under åpningen av flyshowet. Generalinspektøren for Luftforsvaret, Generalmajor Stein Nodeland,

mottok under åpningsseremonien en gave fra Norsk Luftsportsforbund som takk for all støtte.

På det store området inne på Rygge flystasjon, kunne publikum se alle typer fly og helikoptre som Luftforsvaret bruker i dag. Men de fleste av over 100 forskjellige fly og helikoptre var sivile, eller eid av sivile. For det er faktisk mange flyentusiaster som eier og flyr gamle veteranfly (jet- eller propelldrevne).

Det sveitsiske aerobatic-teamet i «Patrouille Suisse» hadde et forrykende show med sine F-5 Tigers.

Alle luftforsvarets flytyper sto utstilt på Rygge, og det myldret av nysgjerrige store og små rundt flyene.

I løpet av en begivenhetsrik og spennende dag på Rygge, fikk vi se flyoppvisninger med alt fra F-16, Spitfire, Mustang, Vampire, Saab "Tunnan", F-5 Tiger aerobaticteamet "Patrouille Suisse", til oppvisninger med seilfly, mikrofly, paraglidere, luftballonger og modellfly, for å ha nevnt noe.

Skulle jeg som gammel flyentusiast driste meg til å fremheve noe, eller noen, så må det være svensken Michael Karlsson. Han

flyr til daglig som skipper på Boing 737 i et svensk flyselskap, men eier også noe så unikt som en fransk Bleriot XI fra 1909, samt en Tysk Fokker DR 1, bedre kjent som den flytypen Baron Von Richthofen (den røde baron) fløy under 1. Verdenskrig. Karlsson gjennomførte en flyoppvisning med begge flytyper, og tok publikum 90-100 år tilbake i tid, der de barske gutta fløy med skinnjakker, skinnhjelmer og hvite skjerf i halsen. Å fly

disse flytypene, og spesielt en Bleriot, er svært vanskelig, men Karlsson mestret begge flytypene mesterlig.

Tusen ord kan ikke beskrive hva man opplever på et slikt fantastisk flyshow, så jeg velger i stedet å vise dere et utvalg av bilder som viser hva publikum opplevde på Rygge denne helgen. Offisersbladet gratulerer Norsk Luftsportsforbund og Luftforsvaret med et svært vellykket flyshow. >>>

Den tyske Fokker DR1 gjorde en fantastisk flyoppvisning.

Vampire fra 50-tallet.

Supermarine Spitfire MK9 og P-51 Mustang.

Flyentusiasten Jan Erik «Autofil» Larsen var speaker på flyshowet. Sammen med en tidligere jagerflyger ledet han publikum gjennom programmet med humor og skjemt.

Generalinspektøren for Luftforsvaret Stein E. Nodeland mottok en stor modell av F-35 fra Lockheed Martin.

Den engelske Hawker Hunter.

Douglas A-26B Invader «Gunship». Åtte mitraljøser i nesepartiet og tre på hver vinge.

Flotte flygende og autentiske modeller.

Modell av den amerikanske A-10.

Piper Cub ble brukt av Hæren som observasjonsfly for artilleriet.

Microhelikopter.

Mange tok en ekstra titt på modellen av F-35 Joint Strike Fighter.

Douglas Dakota DC-3 verdens mest brukte troppe- og transportfly fra 1943 og i mange år etter det.

STORTINGSVALGET 2009

– er forsvarssaken viktig for deg?

Forsvaret er i stadig nedbygging og gapet mellom oppgaver og ressurser økes. Makter Forsvaret å løse de oppgaver som er pålagt, også i fremtiden?

Statsminister Jens Stoltenberg (AP) og statssekretær Espen Barth Eide.

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen.

Finansminister
Kristin Halvorsen (SV)
Foto: Rune Kongsro

Samferdselsminister
Liv Signe Navarsete (SP)
Foto: Senterpartiet

Siv Jensen (FRP)
Foto: ©Stortingsarkivet/Scanpix

Erna Solberg (H)
Foto: CF-Wesenberg/
kolonihaven.no

Lars Sponheim (V)
Foto: Venstre

Dagfinn Høybråten (KrF)
Foto: Lillian og Lena

Av Eivind Røvde Solberg
Leder Befalets Fellesorganisasjon

Fra 2001 har Forsvaret vært gjennom en tøff, men helt nødvendig omstrukturering - for å møte dagens utfordringer. Forsvaret settes imidlertid i en vanskelig situasjon ved at politikerne vedtar endringer i strukturen, uten å bevilge penger når tiltakene iverksettes. Dette skaper stor usikkerhet, medfører en betydelig merbelastning på forsvarets personell, og bidrar til et dårligere arbeidsmiljø.

NATO anbefaler at Forsvarsbudsjettet til medlemslandene bør være 2 % av brutto nasjonalprodukt. Bevilgningene til det

norske Forsvaret ligger betydelig under dette. Til tross for løfter om økte budsjetter.

Operativ evne

Hæren har fram til nå vært hardt belastet med tanke på Norges internasjonale bidrag i Afghanistan, særlig innen små fagmiljøer. Hæren er for liten, og har betydelige utfordringer med å produsere styrker i henhold til Regjeringens ambisjoner for utenlandsoperasjoner.

For å sikre en forsvarlig bruk av personell over tid, mener BFO at Hæren må styrkes. For liten fredsstruktur vil medføre en vedvarende belastning og på sikt være svært uheldig med tanke på nyrekruttering og det å beholde dagens personell.

I dag har Forsvaret også en betydelig utfordring med tanke på å bemanne de nye fartøyene i Sjøforsvaret, samt store vedlikeholdsutfordringer for de andre fartøyene. Begrensningene i antall årsverk, økte drivstoffsutgifter og reduserte budsjetter medfører at en betydelig del av Sjøforsvarets fartøyer ikke blir tilstrekkelig øvet. Dette er nok et eksempel på at en investering i materiell, uten at tilstrekkelige driftsmidler er på plass. Luftforsvaret har de siste årene slitt med gammelt materiell. Flere flytyper nærmer seg sin tekniske levealder og i så måte er BFO fornøyd med at man har fattet beslutning om nye jagerfly. Investeringer i flymateriell er en særdeles tung politisk beslutning, da den

VALG

avgjør Forsvarets luftoperative evne de neste 30-40 årene.

Politikerne må ta kostnadene

BFO mener at beslutningsgrunnlaget for fremtidig kampflybase må kommuniseres til de involverte og at prosessen oppfattes som åpen og inkluderende for de som har interesser i saken.

Det sikkerhetspolitiske verdensbildet vil ikke endre seg over natten. Fokus på nødvendigheten av et relevant Forsvar med troverdige militære kapasiteter øker. Norge trenger politikere som er opptatt av vår nasjonale forsvarsevne og som ikke er redde for å betale den forsikringspremien som trengs!

BFO krever at kvalitetsreformen for Heimevernet (HV) realiseres. Styrking av Hær og HV vil øke den militære beredskap og tilgjengeligheten for freds-, krise- og krigsoppdrag.

BFO forventer at kommende politikere er villig til å bevilge tilstrekkelig midler til materiellinvesteringer og drift, slik at personell og materiell kan øves forsvarlig og være forberedt, uansett oppdragets omfang.

De omtalte konsekvenser av ressursituasjonen forsterkes av de omstillingsstiltak, der finansieringen har vært tatt innenfor rammen istedenfor av øremerkede midler. Dette forholdet er også tidligere poengtert av Forsvarssjefen.

De langsiktige mål forsinkes ved at det ikke bevilges penger til omstillingsprosessene.

Resultatet har blitt mindre maritim tilstedeværelse i nordområdene (reduert antall seilingsdøgn), redusert antall flytimer og mindre øvelse av Hæren og særlig HV. Dette forholdet er også omtalt av Riksrevisjonen i 2008.

BFO utfordrer Stortinget til å iverksette en evaluering av de omstillingstiltak som har vært gjennomført i Forsvaret de siste 10 år, i et økonomisk-, samfunnsmessig- og forsvarspolitisk perspektiv. Dette blir særlig viktig nå når Stortinget i inneværende periode har gitt sin tilslutning til en ny innretning av fremtidige endringsbehov i

Forsvaret slik beskrevet i St. prp. nr. 48 (2007-2008).

Familie og veteraner

BFO mener at regjeringen og Stortinget har videreført et beordringssystem uten å legge forholdene til rette for en god familiepoltikk. Dette går ut over familielivet, herunder barna og kan medføre en dårligere rekruttering til Forsvaret over tid. BFO forventer at stortinget tar sitt ansvar og bidrar til en fremtidsrettet familiepoltikk for en belastet yrkesgruppe.

- Tjenestemønsteret for befall skal ta hensyn til behovene i ulike livsfaser.
- Forsvaret må legge vekt på hvilke

krav fremtidens befall vil stille i forhold til Forsvarets organisasjon og tjenestemønster, samt at det må legges til rette for funksjonelle støtteordninger for befall og deres familie.

- Forsvaret må legge forholdene bedre til rette for befall som har forsørger- eller omsorgsansvar.

Bruk av Forsvarets avdelinger i internasjonale oppdrag, medfører betydelig risiko for skader – ikke minst senskader. Regjeringen har fremlagt en proposisjon som sier noe om mål, hensikt, forsikringsordninger mv, men fortsatt er det lang vei å gå. BFO mener samfunnet må påta seg ansvaret for alle typer skader

som påføres personellet, som følge av operasjoner med høy risiko for skader.

Rent forsikringsmessig, er de forsikringene den enkelte har gjennom Statens pensjonskasse (SPK) for dårlig, når det gjelder yrkesskadeerstatning. SPK henviser til loven og regelen om en plutselig oppstått ytre påkjenning som grunnlag for å få erstatning og gjør hva de kan for å unngå å utbetale erstatning til skadet personell. BFO mener at all skade som oppstår i f.m. øvelse og i operasjonsområde, må omfattes av loven. BFO forventer at regjeringen følger opp denne problemstillingen.

Forsvarets kjøp av Bæreia forventes å bidra til at veteranene får en bedre

oppfølging og støtte enn de har fått frem til i dag. BFO mener at ivaretagelse av veteraner og familie ikke må bli et ressurs spørsmål.

Forsvarspolitik som valgtema

BFO har klare forventninger til alle Stortingsrepresentanter etter valget:

- Styrk verneplikts plass i samfunnet, derigjennom Forsvarets evne til å rekruttere riktig antall med rett kompetanse til å bemanne Forsvarets avdelinger.
- Realiser de ambisjoner som Forsvarspolitisk utvalg 2007 synliggjorde med hensyn til Forsvarets økonomi og styrking av struktur.

- Styrk nasjonens bevissthet om at Forsvarets kapasiteter brukes på fellesskapets vegne.
- Vurder alltid Forsvarets ressursbehov på samme måte som du vurderer ditt eget behov for forsikring av hus og hjem!

Jeg oppfordrer tillitsvalgte og medlemmer til aktivt å bidra til at forsvarets politikk blir et valgtema. BFO har sendt ut de enkelte partiers forsvarsprogram til våre tillitsvalgte, en forkortet utgave kan også leses på BFOs hjemmesider. Les programmene, still partiene kritiske, men konstruktive spørsmål.

Det viktige spørsmålet er hva det enkelte parti vil gjøre for å sikre at Forsvaret får en

forutsigbar økonomi slik at våre avdelinger blir øvet og brukt til beste for samfunnets interesser. Hvorvidt det blir en sosialistisk, borgerlig eller sentrumsregjering avgjøres av oss alle i fellesskap. Valget danner grunnlaget for Norges framtidige sikkerhetspolitikk.

Godt valg!

Våre nye MTBer er YTTERLIGERE FO

Offisersbladet besøkte i juli MTB-mannskapene som er stasjonert på skipsverftet Umoe Mandal, der våre superraske fartøyer etter hvert skal ferdigstilles. I den lange ventetiden på ferdigstillelse, har Sjøforsvaret valgt å la MTB-mannskapene på turnus stasjoneres på verftet Umoe Mandal, og følge arbeidet med de siste oppdateringene. De 21 mann store besetningene benytter tiden til utdanning, drill og teambuilding, på verdens raskeste krigsfartøy.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

MTBene er bygget av Umoe Mandal i samarbeid med Kongsberg Defence and Aerospace og franske Armaris. Fartøyene er bygget i komposittmateriale, og drives av gassturbiner med vannjetaggregat. Fartøyene har Stealth-egenskaper og regnes som verdens raskeste krigsskip med en toppfart på opptil 60 knop. Prototypen, KNM Skjold, ble sjøsatt så tidlig som i 1999. Hovedvåpen vil bli sjømålsmissiler (NSM) når disse endelig leveres etter store forsinkelser. I tillegg er de bestykket med 76 mm kanon, samt 12,7 mm mitraljøser. MTBene er utstyrt med avanserte sensorer, og har LINK-11 og LINK-16 (felles system for overføring av data mellom enheter i Forsvaret).

Prosjekt anskaffelse av nye MTBer startet allerede i 1987, og allerede i 1993 var prototypen ferdig. Sjøforsvaret har hatt en stedlig

representant på Umoe Mandal siden 1990. Det har stormet hardt rundt MTB-prosjektet helt fra starten. Det er ingen hemmelighet at tidligere forsvarssjef Sigurd Frisvold ønsket å skrinlegge hele anskaffelsen, og Sverre Diesen har også vært gjennom sine perioder med tvil om Skjold-klasse MTBer er ønskelig, eller om det i det hele tatt er behov for disse fartøyene med dagens scenario. Prosjekt Skjold-klasse MTB ble i følge Offisersbladets kilder, iverksatt basert på 80-tallets trusselbilde og mulige scenarioer, der man så på behovet for rask innsetting/støtte ved en eventuell invasjon av våre Nordområder. I dag har trusselbildet og den geopolitiske situasjonen forandret seg totalt, og det stilles spørsmål til taktisk bruk av våre nye MTBer. I FS-07 står det da også:

” Skjold-klasse-missiltorpedobåter er utviklet primært for kystnære operasjoner i en antiinvasjonsrolle for å kunne senke store overflatefartøyer med langtrekkende sjømåls-

missiler. I den anbefalte strukturen har både fregatter, ubåter og kampfly en god evne til å bekjempe overflatemål. MTB Skjold tilfører dermed ikke vesentlige nye kapasiteter som ikke allerede inngår i strukturen”.

Den første MTB-en i Skjold-klassen skulle etter de justerte planene vært operativ i 2008, og de fem andre i 2010. Men MTB-våpnet ønsket å bygge om fremdriftslinja, og i stedet for to store hovedturbiner og to dieseldrevne hjelpemotorer, ønsket de å kutte ut dieselmotoren, og i stedet få en fremdriftslinje med to store og to små hjelpeturbiner. Dette førte til større maskinmessige ombygginger, med derpå følgende problemer, eller utfordringer som det heter. Prosjektet ble ytterligere forsinket, da det ble oppdaget sterke og uønskede vibrasjoner i kraftoverføringer. I følge Offisersbladets kilder, blir nå den første MTBen KNM Storm ikke operativ før i desember 2009, og siste MTB KNM Skjold tidligst i løpet av 2011.

Den første MTBen,
KNM Skjold.

RSINKET

En av MTBene i dokk ved verftet i Mandal.

Kapteinløytnant Rasmussen og tillitsvalgt i MTB-våpnet, og maskinist løytnant Dyrdal.

Offisersbladet møtte sjefen på KNM Storm i Mandal, kapteinløytnant Espen Rasmussen som er meget fornøyd med den våpenplattformen som MTB-våpnet nå får. Mannskapet har i følge Rasmussen fått en unik mulighet til å bli kjent med fartøyet i den tiden de har vært i Mandal under bygge/ombygningsperioden. Dette ble også bekreftet i samtale med BFOs tillitsvalgte i MTB-våpnet, løytnant og maskinist Roy Dyrdal. På spørsmål om noe av begrunnelsen for anskaffelsen ikke er gjeldende lenger i 2009, og om den operative bruken av MTBene blir en annen enn tiltenkt, sa sjefen på KNM Storm at hovedhensikten deres er å vise tilstedeværelse, overvåking og suverenitetshevdelse. Dessuten er Skjold-klassen et fartøy for fremtiden, og kan eksempelvis være et utmerket fartøy for rask transport av spesialstyrker ved f.eks terroranslag mot skip eller installasjoner på norsk sokkel eller under eventuell deltakelse i

internasjonale operasjoner, sa Rasmussen. Eller som Offisersbladet har lest i nyere artikler om Skjold-klassen, der bruksområdet tydeligvis er noe justert:

"Skjold-klassen med sin hastighet og mobilitet vil være ypperlig til deltakelse i, og ledelse av, søk- og redningsaksjoner, og at sivile og statlige etater/institusjoner som har ansvar og oppgaver langs kysten vil kunne få rask støtte".

Det skal uansett bli spennende å følge med videre i MTB-prosjektet. Det skal også bli spennende å se hva sluttsummen blir for en 22 år lang prosess, og om fremtidige forsvarsbudsjett har penger nok til å drifte de nye MTBene. Men etter å ha snakket med en svært motivert gjeng i Mandal, skal de få ros for sin tålmodighet, faglige dyktighet og vilje til å gjøre sitt beste for å få fartøyene operative. For til tross for store forsinkelser og mye motgang, er dette utvilsomt et unikt og spennende fartøy!

FAKTA:

Prosjektstart: Konseptfase: 1987
Prototyp: 1993
Skjold-serie: 2003
Prosjektramme: Ca 4,6 milliarder
Levering: 2008 – 2010
Leverandør: Umoe Mandal

Displacement: 273 tonn

Lengde: 47,5 m
Bredde: 13,5 m
Dypgående: 2,5 m uten putetrykk
0,80 m på luftputen
Fartspotensial: 60 knop
Våpen: NSM raketter, 76 mm kanon,
12,7 mm mitraljøre
Besetning: 14 befal, 4 matroser, 3 ppl

Her er den sist justerte milepælplanen, som for lengst er overskredet.

Milepæler i MTB-prosjektet

- KNM Storm, ferdig april 2008
- KNM Skudd, ferdig august 2008
- KNM Steil, ferdig desember 2008
- KNM Glimt, ferdig april 2009
- KNM Gnist, ferdig juni 2009
- KNM Skjold, ferdig september 2009

Business as usual

Norge bidrar også i år med fartøy i Natos stående minerydderstyrke, Standing NATO Mine Countermeasures Group 1 (SNMCMG-1).

Minerydderen KNM Rauma M-352 dro ut fra Haakonsværn den 27. juli. Stemningen ombord var god og besetningen uttrykte glede og oppstemthet før denne turen. Fartøyet med besetning går nå inn i SNMCMG 1. Dette er en permanent etablert, multinasjonal styrke bestående av mineryddere fra flere NATO land. Dette gir NATO muligheten til å respondere hurtig til operasjoner nesten hvor som helst i verden. Minerydderen KNM Rauma er en minesveiper. I år er det ekstra spennende for mannskapet, da de denne gangen skal krysse Atlanteren på vei til USA. Befalens Fellesorganisasjon var ombord før båten dro for å ønske Skipssjef KL Christer Thomson med besetning lykke til på ferden og en god tur.

 John Strømseng,
OTV region Vest, Bergen

Første C-17 har landet i Papa

Tolv nasjoner, deriblant Norge, har gått sammen om å kjøpe tre store transportfly av typen C-17. Den 27. juli landet det første flyet på runnbanen til Papa Air Base i Ungarn. Dette markerte starten for Heavy Airlift Wing (HAW) som er navnet på et stort samarbeid mellom tolv nasjoner. Norge har investert over en milliard kroner i det store multinasjonale

prosjektet. Ungarn er vertsnasjonen for Strategic Airlift Command (SAC), og i tillegg til å stille Papa Air Base til disposisjon er de også flaggnasjon for prosjektet.

Stor kapasitet

Prosjektet dreier seg om innkjøp av tre fly av typen C-17 Globemaster III, som skal brukes til taktisk transport over hele verden til blant annet humanitære hjelpesendinger og frakt av materiell og personell til internasjonale operasjoner. Flyet kan ta tre ganger så mye last som et C-130J Hercules på samme runnbane, og blir operert av en miks av personell fra de ulike nasjonene, deriblant Norge.

Bred kompetanse

Norge bidrar med et mannskap på 15 personer, der de fleste har tatt med seg familien sin til Ungarn og skal bo der i inntil fire år. Norge stiller med leder for Command and Control, piloter, lastemester, sikkerhetsstyrker, operasjonsplanlegger, flight dispatch, redningsutstyr og en sekretær for ledelsen. I tillegg kommer to lærere som skal ha undervisning for de norske mannskapenes barn.

Ble imponert i Afghanistan

Kronprins Haakon var mandag den 24. august i Afghanistan for å inspisere våre styrker, og for å møte norske soldater som tjenestegjør der.

Forsvarssjef Sverre Diesen fulgte Kronprinsen på turen, som gikk innom stabiliseringsstyrken i Faryab, spesialstyrkene i Kabul. Kronprins Haakon ga i følge NTB uttrykk for at han var

imponert over profesjonaliteten til mannskapene, og formidlet ros til spesialjegerne i Kabul, for deres seriøsitet, og for at de er så målrettet. Offisersbladet er imponert over at Kronprinsen velger å ta turen ned til våre styrker i dette ustabile området i verden, for å bli kjent med situasjonen og for å hilse på våre mannskaper.

Nedleggelse av Forsvarshøgskolan?

Svensk utredning med forslag om å legge ned Forsvarshøgskolan, og nivådannende utdanning frem til 2015.

Det svenske officersforbundet er meget skeptisk til en slik utvikling og en eventuell innordning av den militære utdanning i et sivilt universitet eller høgskole. Dette vil gjøre den militære utdanningen til et "officers-traineeprogram" uttaler Lars Fresker, leder i officersforbundet, til Officerstidningen. Lars Fresker trekker frem det unike og spesielle ved den militære profesjon, og behovet for en særegen utdanning som kan ivareta dette perspektivet. Argumenter som er gjenkjennbare i vår egen debatt om utviklingen av den norske utdanningsmodellen, og de innspill BFO har fremmet i denne sammenheng.

Den Norske ambisjonen som foreligger i langtidsmeldingen 2009-2012 om et Svensk, Norsk samarbeid innen høyere utdanning vil bli rammet hvis Forsvarshøgskolan legges ned, og underbygger hvor sårbart et slik samarbeid kan være hvis Norge gir avkall på egne kompetansemiljøer i et slikt prosjekt.

 lars.omberg@bfo.no

Ny gardesjef på plass

Oberstløytnant Ingrid Gjerde er ferdig med sin tjeneste som gardesjef, og mottok ros fra Generalinspektøren for Hæren for en meget vel utført jobb, i en stilling med en betydelig medieprofilering.

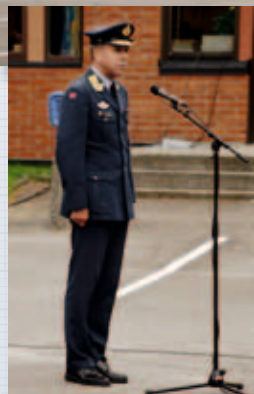
Ny gardesjef ble oberstløytnant Odd Andreas Søbstad. Han har Krigsskole I og II, Stabsskole og Føhrungsakademi i Tyskland som faglig balast, og har variert tjeneste på tropp, kompani og ved stab, i inn- og utland. Søbstad har også tidligere vært NK i Garden. Under sin tiltredelsestale sa han at Garden utfører sitt oppdrag 365 dager i ret, og således aldri har noen hvileperiode.

Han presiserte også at det er dyktige gardister, gardebefal og øvrige ansatte som gjør Hans Majestet Kongens Garde til en så solid og flott avdeling. Officersbladet ønsker den nye gardesjefen lykke til fremover!

Generalinspektøren for Hæren, flankert av påtroppende gardesjef oberstløytnant Odd Andreas Søbstad, og avtroppende gardesjef Ingrid Gjerde.

Luftforsvarets ledelse flyttet til Rygge

Luftforsvarsstaben flyttet i sommer fra Akershus festning til Rygge flystasjon. Etableringen ble offisielt markert torsdag 13. august med en oppstilling.

Luftforsvarets øverste ledelse er nå samlet på Rygge flystasjon. Tidligere i sommer flyttet Generalinspektøren for Luftforsvaret (GIL) og hans stab fra Akershus festning til Rygge. Der var Luftforsvarets utdanningsinspektorat (LUI) og Luftoperativt inspektorat (LOI) plassert fra før.

Flyttingen er midlertidig, og permanent plassering vil først bli fastsatt når en endelig avgjørelse om valg av fremtidig kampflybasestruktur blir tatt. Flyttingen ble markert med en oppstilling for Luftforsvarets øverste ledelse. Luftforsvarsstaben (LST), LUI og LOI hadde stilt opp ved "Stjernebygget". Etter at kommandoen

for Rygge var overført til GIL, sa han blant annet: - Det er med stor glede vi i dag kan markere etableringen av Luftforsvarets nye ledelse her på Rygge. La oss sammen gjøre Luftforsvarets øverste ledelse til noe vi alle kan være stolte av!

LUFTFORSVARETS ØVERSTE LEDELSE: f.v oberst Endre Bjerknes - sjef LST Virksomhetsstyring, oberst Inge Kampenes - sjef LST Utvikling, brigader Atle Bastiansen - stabssjef, oberst Trond Kotte - sjef LST Personell, brigader Øyvind Strandman - sjef LUI, generalmajor Stein Erik Nodeland og brigader Morten Klever - sjef LOI.

Omorganisert og samlokalisert

LST har gått fra å være en liten avdeling, til å bli en relativt stor avdeling på rundt 60 personer. Generalmajoren uttalte at LUI og LOI nå kan fokusere mer på utvikling, mens LST vil kunne bruke mer energi på å tenke langsiktig.

- Personlig gleder jeg meg til å bli kjent med dere og jobbe sammen med dere. La meg også si hvor glade vi er over å kunne være gjester på Rygge flystasjon, hvor vi liker oss godt. Jeg er sikker på at vi vil få den støtten vi trenger, avsluttet generalmajoren. Oppstillingen ble avsluttet med lunch for alle ansatte samt inviterte gjester, som var blant andre fylkesordføreren i Østfold, lokale ordførere samt politimesteren i Østfold politidistrikt.

 Av Vidar Smevik, Luftforsvaret (tekst og foto)

HTC Hero mobiltelefon

Dersom du har en iPhone og er en av mange fornøyde brukere, er nok denne telefonen kanskje den første telefonen du har et ønske om å bytte til.

Dette er den første telefonen dekket av Teflon som bidrar til langt bedre holdbarhet i lommer med nøkler. Skjermen er innsatt med et middel som hindrer fingeravtrykk. Med nytt Google operativsystem kan du personalisere mobilen i langt større grad enn andre mobiler. Når du søker opp en person i telefonlisten får du opp alt fra siste innlegg på Facebook, Twitter, bilder og bursdagsdato til personen. Med denne telefonen har Google utviklet en ny måte å holde deg i kontakt med venner og bekjente.

HTC Hero koster kr 4465 og kan kjøpes på nettsiden bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller e-post bfo@milrab.no

Acer Timeline

Neste generasjons bærbar PC er utstyrt med en ny type prosessor som gir samme ytelse som tidligere typer prosessorer, men er til gjengjeld laget med hele 9 timers batterilevetid.

Den lange batterilevetiden skyldes også at maskinen har en ny type skjerm som gir skarpere bilde og er mer lyssterk slik at man kan bruke maskinen utendørs eller når du sitter inne med direkte sollys på skjermen. Dette er høstens store bærbar

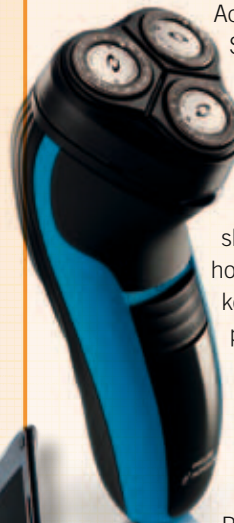
PC nyhet og utkonkurrerer sine rivaler i de fleste uavhengige produkttestene hos blant annet VG og DinSide.no

Acer Timeline leveres med henholdsvis 13, 14 og 15 tommer skjerm med priser fra kr 5249. For best pris bestilles maskin gjennom BFOs nettbutikk bfo.milrab.no

Phillips HQ6940 barbermaskin

En tett og komfortabel barbering hver dag trenger ikke koste skjorta.

Phillips HQ6940 kombinerer Reflex Action- system med Super Lift & Cut-teknologien noe som gir deg best mulig barberingsresultater. I tillegg til trimming av bart og skinnskjegg justerer hodene seg etter alle konturene i ansiktet og på halsen. Ergonomisk utformet grep. En times ladning for opptil ti dager med barbering.

Phillips HQ6940 barbermaskin koster kr 379 og kan kjøpes på nettsiden bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller bfo@milrab.no

Blackhawk!

Advanced Tactical Knee Pads V.2

Blackhawk har nå oppgradert sin kne beskyttelse modell av typen Advanced Tactical. Den nye versjonen knebeskyttere er laget for å gi deg enda mer komfort samt bedre tilpasning.

V.2 har et mer aggressivt og fleksibelt design enn sin forgjenger. Samtidig minimeres gapet mellom beskyttelsesskallet og nylondempingen når knebeskytteren er i spent posisjon. Stroppene har nå padder i sidene som gir ytterligere komfort og motvirker gnagsår dannelser. Paddens nærhet til kneet gir deg også utmerket beskyttelse både mot vann og slag.

Blackhawk! Advanced Tactical Knee Pads V.2 koster kr 249 og kan kjøpes på nettsiden bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller e-post bfo@milrab.no

Frykten for at Nazi-Tyskland kunne utvikle atomvåpen var årsaken til en av de aller mest kjente krigshandlingene som fant sted på norsk jord – og i norsk vann. Den ene ingrediensen som Tyskland manglet for å produsere en atombombe, var nemlig det norske tungtvannet.

Tungtvannsaksjonen

Av Trond Sætre

Tungtvann – i de mengdene som tyskerne trengte – måtte hentes fra Norsk Hydro sine anlegg på Vemork ved Rjukan i øvre Telemark. De allierte var klar over dette, og i 1942 ble det avgjort at tungvannsanlegget måtte ødelegges. Den første mannen som var direkte involvert i denne omfattende operasjonen, var sersjant Einar Skinnarland. Han var den ideelle spion, fordi han var vokst opp i området, og hadde arbeidet på anlegget. Rapportene hans bekreftet at produksjonen av tungtvann var raskt økende, og at regelmessige forsyninger ble sendt til Tyskland. Han fikk så ordre om å trekke seg tilbake til fjellene i Hardangervidda for å vente på forsterkningene som skulle utgjøre den såkalte "Grouse-gruppa". Disse møtte han i oktober samme år, da fire Kompani Linge-jegere ble sluppet ned på Hardangervidda.

Grouse skulle ta imot Operasjon Freshman, en gruppe på 34 britiske kommandosoldater som ville ankomme Norge i horsa-glidere bak hvert sitt Halifax-fly. Ilandføringen skulle skje den 19. november, men det ene flyet måtte snu på grunn av dårlig sikt, og det andre styrtet i Hørsafjellet. Begge gliderne styrtet i Rogaland. Samtlige av de britiske soldatene måtte bøte med livet, enten da flyene og gliderne deres styrtet, eller da de etter styrtet ble tatt til fange av tyskerne og drept. Den norske fortroppen på Hardangervidda var isolert hele vinteren, og levde stort sett av lav og mose.

Operasjon Freshman hadde vært en katastrofe. Men den britiske overkommandoen, som fortsatt hadde kontakt med Grouse-gruppa, begynte de å planlegge en ny offensiv, Operasjon Gunnerside. Denne gangen skulle Grouse forsterkes med flere

norske sabotører i stedet. I januar 1943 sendte Major Leif Tronstad seks toptrente norske Linge-soldater til gamlelandet med beskjeden "Gutter, det dere nå skal være med på, kommer til å være Norges historie om hundre år. Lykke til!". Nå da gruppa endelig hadde fått forsterkninger, beveget de seg mot Vemork i en gruppe på ni. To av dem ble igjen på fjellet for å rapportere utfallet av aksjonen til London. Sabotørene hadde på seg britiske uniformer for å unngå at tyskere som observerte dem skulle utføre represalier mot lokalbefolkningen.

Sent på kvelden den 27. februar 1943 var sabotørene framme ved anlegget, og der delte de seg i to grupper: En som holdt vakt, og en som skulle utføre selve sprengningen. De sistnevnte tok seg inn gjennom den fjellgangen der de elektriske kablene gikk – En nødløsning, ettersom den veien de hadde tenkt å bruke var stengt. Gruppeleder Joakim Rønneberg plasserte en sprengladning på tungtvannscellene, og denne gikk av kort tid etter midnatt den 28. februar.

Sabotørene hadde litt flaks. Da tyskerne hørte smellet fra tungtvannscellene, trodde de først det var et vanlig smell forårsaket av elektrolyse, og reagerte ikke. Og da alarmen gikk hadde alle sabotørene rukket å komme seg i sikkerhet. Vaktgruppa trakk seg tilbake til vidda, mens sprengningsgruppa flyktet til Sverige på ski. I norsk krigshistorie er denne aksjonen en milepæl. Ikke bare var sprengningen vellykket, men alle deltakerne kom seg unna i god behold. En av dem, Claus Hellberg fra Grouse-gruppa, havnet i skuddveksling med tyskere, men han slapp unna, og kom seg til slutt i sikkerhet til England. Mannskapet som var blitt igjen på fjellet, ga London melding om at aksjonen var vellykket.

Og vellykket var den, men kampen om tungtvannet var ikke slutt med dette. Tross i forsinkelser greide tyskerne å gjenoppta

produksjonen av tungtvann tre måneder etter sabotasjeaksjonen. I november 1943 gjennomførte de allierte et bombetokt mot verftet, men dette var nok ikke så vellykket som overkommandoen hadde håpet på. Av 911 bomber som ble sluppet, regner en med at 600 bommet totalt. Angrepet førte likevel til en viss forsinkelse i produksjonen, og tyskerne bestemte seg for å flytte anlegget til Tyskland. Dette skulle bli avgjørende for siste del av aksjonen.

På nyåret 1944 kunne Skinnarland bekrefte at tyskerne holdt på med å fylle tungtvann (eller mer nøyaktig, tungtvannsholdig lut) på fat. Kort tid etter foreslo Skinnarland at transporten burde sprenge allerede mens den ble ført over Tinnsjøen i Telemark. 10. februar fikk han dette godkjent av general Hansteen og forsvarsminister Oscar Torp.

Skjebnedatoen var 20. februar, da tungtvannet skulle transporteres over Tinnsjøen med jernbaneferja "DF Hydro". Sabotasje-gruppa, som besto av Knut "Bonzo" Haukelid, Rolf Sørli og Knut Lier, ga seg ut for å være flyktninger og fikk plassert en tidsinnstilt bombe nær bunnen av båten. Deretter unnskyldte de seg, og gikk på land igjen. I ellevetida på kvelden ble bomben utløst, og fergen sank. 18 menneskeliv gikk tapt, hvorav de fleste var nordmenn.

Sannsynligvis ville tyskerne uansett ikke ha rukket å utvikle en atombombe i løpet av krigen. Forskningen var ikke kommet langt nok. Derfor er det blitt diskutert om Operasjon Freshman og senkingen av DF Hydro førte til unødvendig tap av menneskeliv. Men slike sjanser kunne selvsagt ikke de allierte ta mens krigen raste som verst, og de ennå ikke visste nok. Tanken på at Nazi-Tyskland skulle kunne utvikle en atombombe var for uhyggelig. Og derfor blir sabotørene i Telemark regnet blant våre største krigshelter.

Nijmegen i hundre!

Kadettene (f.v) Ole-Christian Torp, Thomas Kaaløy og Einar Fuhr Heggheim fra LOG3 på Sjøkrigsskolen.

Det er i år hundre år siden Nijmegenmarsjen ble formet som en firedagers marsj, med både militære og sivile deltagere. Over 300 nordmenn deltok som militære, hvorav flere gikk i avdelingsforband, deriblant Luftkrigsskolen, NROF Bergen, FTBS og HVBS.

Delegasjonsleder oblt Stein D. Laache gir erfarne råd til førstegangsgåere.

Tekst og foto: Ole-Christian Torp,
leder KAFO Sjøkrigsskolen

De fleste marsjdeltakerne ankom Nijmegen og Camp Heumensoord søndag 19. juli og fikk installert seg på rommene før ølteltet med live-musikk, ble innviet. Både forelegningene, sanitæranlegget og infrastrukturen for øvrig holdt en absolutt akseptabel standard og har blitt kraftig forbedret de senere årene.

Mandagen startet tidlig til tross for at dette ikke er en marsjdag, og ble dermed en brå overgang fra late feriedager ukene i forveien. De fleste førstegangsgåere lot seg overraske av den gode frokosten nederlenderne hadde stilt i stand, selv om KAFO landsstyremedlem Einar Fuhr Heggheim nok skulle ønske han kunne et par ord nederlandsk før han med stort pågangsmot helte i seg flere slurker surmelk. Det lyktes dessverre ikke Offisersbladet å forevige kadettens spontane reaksjon og ansiktsuttrykk til film, men undertegnede kan

bevitne at melken nok ikke falt helt i smak. Resten av dagen gikk med til å gjøre de siste forberedelser til marsjen, plastringskurs og sightseeing i Nijmegen by. Lokal mat måtte selvsagt prøves, deriblant nederlandske "stroopwafles" som lages med karamellsirup.

Dagen ble også brukt til å samle alle de norske marsjdeltakerne og avholde et informasjonsmøte, hvor marsjleder for NROF Bergens deltakere, kaptein (P) Hans-Jacob Berntsen, ga nyttige tips for førstegangsgåere. Berntsen, for mange kjent som "Jernmannen fra Bergen", er selv en ivrig idrettsmann og har en rekke maratonløp, "syv fjellsturer" og NM i kappgang bak seg og stiller i en egen klasse med sine 26 (25 hvis man ikke regner med 2006) Nijmegen-marsjer bak seg. Det ble en tidlig kveld denne dagen og selv de mest erfarne løperne var nok spent på hvordan marsjen ville gå denne gang.

Så var det endelig første marsjdag og dagen startet grytidlig med revelje allerede kl. 0300, og marsjstart kl. 0430 for

individuelle og noe senere for avdelingene. Det første som slo oss denne dagen var den karakteristiske nederlandske luftfuktigheten, i dette landet hvor en tredjedel befinder seg under havoverflaten. Mange deltagere fikk allerede denne dagen oppleve viktigheten av å ha skikkelig taping på føttene og gode sko, og det var nok ikke bare undertegnede som skulle ønsket seg noe mer marsjtrening på forhånd.

Andre marsjdag fikk vi virkelig oppleve nederlenderens vennlighet og hvor mye denne marsjen betyr for folk i Nijmegen-regionen. Det var skikkelig 17.-mai-stemning og gatene var fulle av feststemte folk, både gamle og barn. De som tror marsjen er en god anledning til å bli kvitt litt grillfett, må tro om igjen for omtrent hvert eneste barn i gatene delte ut kjeks og godterier i håp om å få klistremerker eller militære effekter i bytte. Det var heller ikke uvanlig å få servert en flaske kald nederlandsk øl rett i hånda langs veien. På rasteplassene underveis, var det god hjelp å få fra det kyndige

Militære og sivile om hverandre.

Kjærlig pleie av såre føtter.

Hvile med beina høyt er viktig.

Kadett Einar Fuhr Heggheim gjør nødvendig vedlikehold av føttene.

sanitetspersonellet for de som trengte hjelp med såre føtter. Rasteplassene er etablert i et vellykket samarbeid med Sverige og Danmark, og var et kjærkomment pusterom underveis. Vel tilbake i leir, ventet et varmt fotbad og noen få timer på sengen før det igjen var klart for en ny marsjdag.

På den tredje dagen kom regnet, men det satte lite demper for stemningen og gatene var fortsatt fulle av folk som heiet og barn som ville samle autografer. Denne dagen gikk ruten gjennom landsbyen Berg en Dal og som navnet antyder var det flere bakker i dette området, men for fjellvante nordmenn ble disse nederlandske motbakkene en lett match. Ruten denne dagen gikk via den Kanadiske gravlunden fra Andre verdenskrig, og avdelingen fra FTBS representerte Norge i minnestunden som ble arrangert. Det ble rapportert om en meget spesiell atmosfære under dette følelsesladde arrangementet.

Siste marsjdag startet enda tidligere enn de øvrige. Allerede 0230 gikk reveljen og én time senere var vi på vei mot det endelige

målet, og det var som om vi allerede kunne glimte medaljen i det fjerne. Trykksmertene meldte seg tidlig denne dagen, men gledet over at det nå var de aller siste kilometerne som skulle tilbakelegges samt den utrolige stemningen blant publikum underveis overdøvet i stor grad smertene. En obligatorisk post denne dagen var landsbyen Beers. Her avholdes nemlig årlig ordensmøte for Beskytterne av kirkegården i Beers, en høytidelig norsk orden som ble innstiftet i 2004 og som nå teller rundt 70 medlemmer. For å bli opptatt som medlem må man ha drukket konjakk ved denne trappen i minst 5 år, men da får man også en flott medalje. Denne dagen var det meldt til dels svært store nedbørsmengder, men det så ut til at marsjdeltakerne hadde værgudene på sin side denne dagen fordi nedbøren uteble til de fleste var kommet i mål. Følelsen av å gå de siste kilometerne kan vanskelig beskrives, men det kunne skues en aldri så liten tåre i øyekroken til de fleste, da vi med hevet hode og stor grad

av mestringsfølelse kunne marsjere inn over målstreken og motta den velfortjente Nijmegen-medaljen. I mål ventet det også pølser og en kald pils som nok aldri har smakt bedre, og stemningen var til å ta og føle på for alle deltagerne.

Frafallet underveis er i skrivende stund ikke helt på det rene, men det ser ut til å bli over 10 prosent og dermed noe høyere enn i fjor som var et historisk godt år. I all hovedsak er det førstegangsgåere som faller fra. Dette understreker kaptein Berntsens påstand om viktigheten av å gjøre hjemmeleksen sin. Møter man ikke forberedt til marsjen, vil man garantert få problemer.

Alle som undertegnede snakket med var meget fornøyde med årets arrangement, og ønsker å rette en stor takk til delegasjonsstaben med oblt Stein D. Laache i spissen og ikke minst til det meget dyktige og imøtekommande sanitetspersonellet. Sjøkrigsskolens deltagere ønsker også å takke BFO for all støtte.

MEDLEMSFORDELER FOR HELE FAMILIEN

INCLUDING
THE BLACK
CHEAP IN
THE FAMILY

NYHET!
CHEAP-CHEAP-
CHEAP-CHEAP

Som BFO-medlem får du unike tilbud på skreddersydde Tele2 BFO-abonnement, både når det gjelder **mobiltelefoni**, **fasttelefoni**, **bredbånd** og **mobilt bredbånd**. Med denne nye medlemsfordelen kan du spare hundrelapper hver måned ved å samle alle familiens abonnement hos Tele2 BFO.

Les mer om detaljene i tilbudet på

www.bfo.no/tele2

Bestill på **02009** tast 3 for BFO-medlemmer

Åpningstider mandag – fredag fra 08.30 til 21.00

TELE2

BORN TO BE CHEAP

Høsten og Forsvaret

Sommeren er på hell og en begivenhetsrik høst står foran oss. Nye sersjanter er kommet i tjeneste, uteksaminerte offiserer fra krigsskolene har igjen møtt hverdagen og mange av oss andre har tatt fatt på nok et spennende halvår.

BFO ønsker dere lykke til!

BFO vil denne høsten blant annet markere Befalsskoleelevantes samarbeidsorgans (BESO) 30 årige historie. En egen organisasjon for befalelever er en naturlig og viktig del av BFOs virke til det beste for denne gruppen i Forsvaret. BESO har vært og skal være en viktig pådriver for gode rammevilkår for de som velger utdanning og tjeneste i Forsvaret.

I skrivende stund har regjeringen besluttet forskriften som gir BFO sammen med Forsvarsdepartementet fullmakt til å inngå nye arbeidstidsbestemmelser for Forsvaret. I dette arbeidet er det vår klare forventning at de anbefalinger som har ligget klare siden det mye omtalte "Lønnsprosjektet" kommer til praktisk uttrykk. I det forestående arbeidet har partene en unik mulighet til å etablere ordninger og reguleringer som sikrer Forsvarets behov for tilgjengelig arbeidskraft og de ansattes behov for nødvendig beskyttelse.

Valgkampen har så langt handlet om statsministerstolen og hvilken farge den kommende regjering skal ha. Forsvarspolitikken har vært sørgelig fraværende og interessen ser ut til å være på et lavmål. En skal lete lenge etter de kandidatene som har ytret seg om Forsvarets utvikling i den kommende stortingsperioden. Det foranstående valget representerer noen muligheter som vi kan benytte oss av, de av oss som er interessert i forsvarspolitikken. Mange nye representanter står til valg og mye nytt blod skal mene noe om samfunnets og forsvarrets utvikling. Dette gir noen utfordringer, men kanskje viktigst noen muligheter!

BFO er partipolitisk uavhengig og vil uansett kommende storting og regjering bruke all sin kraft på å virke for befalets beste. Dette betyr ikke å velge side, men å ha forsvarrets beste

for øye i alt vi gjør. Allikevel vil vi bruke vår demokratiske rett til å peke på de spørsmål som vi mener er med på å bestemme vår hverdag i forsvar, enten det er i tjeneste her hjemme eller i utlandet på oppdrag for nasjonen.

Alle partier er rørende enige om behovet for en styrking av Forsvaret: Forsvaret skal bidra ute og hjemme. Samtidig skal de ansattes behov ivaretas, slitasjen skal holdes på et akseptabelt nivå.

Det skal være balanse mellom oppgaver og ressurser! Hvordan skal hensynene parres? I dag er det slik at ubalansen vokser, Forsvaret er nedbygd over tid og de ansattes situasjon er blitt mer krevende enn tidligere.

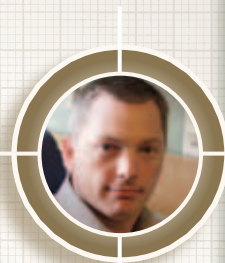
Hva vet du som velger om hva din kandidat mener om forsvar av i dag og hvor vil de folkevalgte med forsvar i fremtiden? Du har nå muligheten til å utfordre partier og kandidater om deres standpunkter. Uansett hva du er opptatt av vil disse i større eller mindre grad påvirke din arbeidshverdag og derfor være viktig for deg.

Jeg oppfordrer våre medlemmer til å være aktive i de debatter som foregår og utfordre politikerne på de spørsmål du mener er av interesse for deg og din situasjon.

For BFO er det en altoverskyggende forventning til det nye Stortinget, Forsvaret må fullfinansieres i 2010 og fremover for å unngå en enda mer uholdbar ressursituasjon enn den vi befinner oss i allerede.

Jeg ønsker dere en god høst og – Godt valg!

eivind.solberg@bfo.no

INTERN TELEFONLISTE FOR BFO

Funksjon	Navn	Område	Kontor	Intern	Mobil	e-post
Leder	Eivind R Solberg		23 10 02 30	230	934 08 550	eivind.solberg@bfo.no
Nestleder	Jens B Jahren		23 10 02 31	231	930 05 202	jens.jahren@bfo.no
Forhandlings-leder	Ragnar Dahl	Medbest	23 10 02 38	238	934 98 520	ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlings-leder	Rune Rudberg	Medbest	23 10 02 36	236	934 20 377	rune.rudberg@bfo.no
Rådgiver	Tom Skyrud		23 10 02 39	239	473 87 648	tom.reidar.skyrud@bfo.no
Forhandlings-leder	Jimmy Bjerkansmo	Tariff	23 10 02 37	237	932 08 717	jimmy.bjerkansmo@bfo.no
Forhandlings-leder	Rolf J. Ledal	Tariff	23 10 02 32	232	934 62 716	rolf.ledal@bfo.no
Kompetanse-utvikler	Lars Omberg		23 10 02 40	240	920 91 238	lars.omberg@bfo.n
Sekretariats-leder	Arild Helgesen		23 10 02 47	247	934 99 445	arild.helgesen@bfo.no
Markeds og rekrutteringsansvarlig	Lars Kristian Danielsen		23 10 02 41	241	905 85 355	lkd@bfo.no
Medlemsregister, forsikringer og andre medlemsavtaler	Mona Eriksen		23 10 02 43	243	924 28 698	mona.eriksen@bfo.no
Resepsjonist/arkivansvarlig	Kyrre Felde		23 10 02 20	220	970 99 880	kyrre.felde@bfo.no
Organisasjonssekretær	Guttorm Jacobsen		23 10 02 34	234	926 94 221	guttorm.jacobsen@bfo.no
Økonomileder	Kari Ulrichsen		23 10 02 46	246	928 05 621	kari.ulrichsen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen		23 10 02 42	242	928 14 251	offisersbladet@bfo.no
Journalist/web ansvarlig	Irene Ulstein Soleim		23 10 02 33	233	930 25 591	irene.soleim@bfo.no
	Sentralbord	23 10 02 20	220			
	Sentralbord mil	0510 5694				
	Telefaks siv	23 10 02 25				
	Telefaks mil	0510 5655				

OMRÅDETILLITSVALGTE

TELEFONER

Funksjon	Navn	MIL	SIV	MOB	FAKS	e-post
OTV Nord-Norge	Jostein Flasnes (tir/tors)	0580-7374	77 89 73 74	970 49 710	77 89 53 66	jostein.flasnes@bfo.no
OTV Nord-Norge	Jostein Flasnes	0580-7286	77 89 72 86	970 49 710	77 89 53 66	jostein.flasnes@bfo.no
OTV Midt-Norge	Morten Granhaug	0550-5232	73 99 52 32	928 11 172	73 99 52 33	morten.granhaug@bfo.no
OTV Midt-Norge	Gunnar Lie Eide	0565-7394	75 53 73 94	924 30 909	75 53 73 95	gunnar.lie.eide@bfo.no
OTV Vest	Jacob Are Opdal	0535-7669	51 34 76 69	924 23 022	51 34 76 79	jacob.are.opdal@bfo.no
OTV Vest	John. L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 245 50	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
OTV Utland	Per Iver Nordset	245	23 10 02 45	924 17 463		per.iver.nordset@bfo.no
OTV Indre Østland	Per Iver Nordset	0505-5943	63 92 59 43	924 17 463		per.iver.nordset@bfo.no
OTV Indre Østland	Jo Arne Bråten	0502-2077	62 40 20 77	47 45 19 80		jo.arne.braten@bfo.no
OTV Viken	Pål A D Sævik	0510-9433	23 09 94 33	928 17 119	23 09 98 00	paal.savik@bfo.no

BFO og medlemspleie i Bn 2

Rett før sommerferien gjennomførte lokalforeninga på Skjold en enkel grillseanse utenfor BN bygget. Arrangementet var ikke ment som et rekrutteringsstunt eller en planlagt aktivitet for medlemmene, men heller en liten markering av BFOs tilstedeværelse på Skjold. Arrangementet var godt besøkt og det er jo ikke noe å legge skjul på at noe av praten dreide seg om fordeler ved å være medlem i BFO.

BFO forhandlingsutvalg på rundreise i Bergen

Torsdag holdt forhandlingsutvalget en orientering på Sjøkrigsskolen, med pizza, brus og faglige diskusjoner med kadettene i fokus. Kadettene fremhevet det gode arbeidet KAFO har gjort de siste årene, og var nå spesielt opptatt av tilsettingsforholdet som

kadett, noe BFO jobber med og følger opp videre.

BFO hadde i tillegg møter med ledelsen ved Haakonssvern Orlogsstasjon hvor nye tariffavtaler var i fokus. Spesielt ble det lagt vekt på vanskelighetene med å utføre pålagte oppdrag innenfor arbeidsmiljølovens begrensninger med dagens knappe ressurser. Parallelt med dette møtet, pratet BFOs forhandlingsledere også med sjef Kysteskadren.

Kurs på Gardermoen

Etter ønske fra flere avdelinger ble det avholdt kurs for medlemmer og tillitsvalgte på Gardermoen 9. juni. En god gjeng satte av dagen og fikk med seg en oppdatering av lover, avtaler og rettigheter.

Her gjennomgikk OTVene relevante regelverk for den enkelte. Det kom mange spørsmål spesielt om forhold rundt reise til utlandet og arbeidstid. De fleste kursdeltakerne er knyttet til Forsvarets transportfly. Her som mange andre plasser oppstår det spørsmål om hvordan ulike situasjoner skal avlønnes og hvilke rettigheter man har. I tillegg har Luftvingen sagt opp arbeidstidsavtalen noe som skaper usikkerhet om forutsigbarhet i framtiden.

I lunsjen kjørte lokalforeningsleder Nina Larsen et større arrangement. Her disket hun opp med sjømat og jordbær. Mange kom innom og slo av en prat over et rekesmørbrød. Mange er spente på hva tilbakeføringen av deler av FLO sin virksomhet vil føre med seg. Generelt virket de fleste positive til dette. Kanskje man får tilbake den gode fellesskapsfølelsen.

Etter en bedre lunsj gikk deltakerne tilbake og ble satt inn i hvordan disponeringens kronglete veier fungerer i Forsvaret. OTV Bråten gikk grundig inn i hvordan systemet fungerer og hvordan

man bør forholde seg. I tillegg orienterte han om aktuelle saker som angår alle medlemmer og fortalte samtidig kort om hvilke regelverk som skal reforhandles i den nærmeste tiden.

 Per Iver Nordset

(Red.anmrk.)

Denne rapporten fra BFOs ytre liv, kommer kanskje noe sent, men juniutgaven (nr4) var allerede på vei inn i trykken, da redaksjonen mottok saken.

Stor innsats og fete sommerpremier

Like før elevene i 1. Tropp ved FTBS tar sommerferie fikk de et lite avbrekk i en hektisk sommerperiode. Sommerkveldene er som kjent lange, også på Sessvoll for her har de kveldstjeneste fram til åtte hver kveld.

Av faglige spørsmål var de selvfølgelig opptatt av hvorfor det er forskjell mellom grenene når det gjelder status og grad for teknisk utdanning. Når elever i luft går rundt med vinklene, fortsetter både elever på Jørstadmoen og Sessvollmoen som korporaler. I tillegg var de selvsagt opptatt av forskjellen mellom føring i Lederskaps-

faget og ren jobb. BFO kunne da informere om at dette var problemstillinger vi har tatt med skoleledelsen og bedt dem klargjøre i studiehåndboken.

Før elevene måtte løpe tilbake til lastebilene som stod og ventet ble det selvfølgelig tid for en quiz. Alvoret lå tungt over gruppene og det måtte utslagsspørsmål til

for å skille klinten fra hveten. Dette var blodig alvor, men også mye latter.

Elevene går teknisk linje innen kjøretøy og våpen og får med seg dette utenom "vanlig" befalsutdanning. Etter tre uker med ferie i juli er det tilbake på skolebenken i ett år til.

 Tekst: Per Iver Nordset

OMSTILLINGSBREV NR 5/2009

Sommeren er over og høsten kommer på. De store utfordringene kommer i forbindelse med etableringen av nye driftsenheter, avklaring av partsforhold og etablering av nye samarbeidsarenaer. Vi har allerede møtt utfordringer som setter tomodighet og et konstruktivt samarbeid på prøve. Vi har en ny Hovedavtale i Staten, men arbeidet med en ny tilpasningsavtale er knapt nok kommet i gang. Hovedårsaken er manglende grunnlag (delegasjonsdirektivet) for å kunne bli enige om innholdet i en tilpasningsavtale for Forsvaret.

Mange møtekollisjoner i august

BFO har i flere år anmodet Forsvarsstaben (FST) om at det etableres en sentral møtekalender, for å sikre at organisasjonene kan stille på møtene.. Erfaringene så langt etter sommeren, er at vi har gått fra ille til verre. Dette setter medbestemmelsen på prøve og danner et noe dårlig grunnlag for et konstruktivt samarbeid - om praksis ikke endres.

Evaluerer av sjefskurset ved Forsvarets høyskole

I samsvar med protokollen fra forhandlingene om opprettelsen av Forsvarets Høyskole (FHS) inviterte arbeidsgiver ved høyskolen de lokale organisasjonene til et arbeidsmøte. Jfr protokollen skal hele organisasjonen ved FHS evalueres innen 31.desember 2010, mens sjefskursets tilknytning skulle evalueres innen utgangen av 2009.

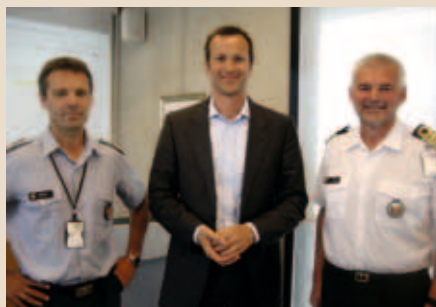

Ob Mattis Laudal: Iht til protokollen er det partene lokalt som skal evaluere sjefskursets oppheng i organisasjonstablået- vi må bli enige evalueringskriterier, som grunnlag for selve evalueringen.

Oberst Mattis Laudal ledet møte og partene lokalt kom så langt at man fikk en felles forståelse av hva arbeidet gikk utpå og hvordan man skulle starte evalueringsarbeidet. Arbeidsmøte skulle ende opp med en anbefaling til sjef FHS om viderefremdrift og objektive kriterier for evalueringen. I hovedsak var partene innom alt fra tidspunktet for gjennomføringen, hva som skulle evalueres og konsekvenser for evt endringer av sjefskursets plassering i organisasjonskartet, som konsekvens av evalueringen.

Utredning om kampflybase

12.august var det et ekstraordinært kontaktforumsmøte mellom Forsvarsdepartementet og de sentrale tjenestemannsorganisasjonene. Hensikten med møte var å informere om utredning av kampflybase, samt diskutere grunnlag for samarbeid, medbestemmelse og informasjon ifm utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for valg av kampflybase. Møte ble ledet av Kommandør Morten Svinndal.

Fra venstre oblt Berg, Frede Hermansen og Kommandør Morten Svinndal.

Frede Hermansen ga følgende bakgrunnsinformasjon:

- Valg av kampflybase ble ikke behandlet i langtidsproposisjonen for Forsvaret, da avgjørelsen om valg av flytype ikke var tatt på det tidspunkt
- FD har tilstrekkelig bakgrunnsmateriale for å kunne starte opp arbeidet med å utarbeide beslutningsgrunnlaget,

Nestleder Jens B Jahren slo av en prat med Frede Hermansen.

- Utredningene skal ikke anbefale valg av kampflybase, men beskrive fordeler og ulemper med de aktuelle alternativene.
- Det ble presentert en tidsplan for arbeidet som er rimelig trang, i utredningene skal danne grunnlaget for en politisk beslutning på vårparten 2010

Møtet hadde en fin debatt rundt tjenestemannsorganisasjonenes rolle, involvering ifh til der man er i prosessen. I prinsippet ønsker BFO full involvering fra de som vil bli berørt og man må også avklare den sentrale behandlingen. BFO ønsket full intern åpenhet, i et ønske om å få fram alle relevante fakta. Arbeidet skal danne grunnlaget for en senere politisk beslutning og man må forholde seg til det i arbeidet. Vi anmodet FD om å utarbeide informasjon som kan brukes i arbeidet fremover. FDs vilje til å involvere de ansatte er positiv, men det skaper klare utfordringer når Forsvarsstaben nå er redusert til en ren gjennomføringsstab.

Forsvarssjefens virksomhetsplan

Forsvarssjefens (FSJ) virksomhetsplan (VP), rettelse og tillegg nr 7 omhandlet for det meste saker, som ikke medfører store konsekvenser for personellet. BFO presiserer at organisasjonene lokalt, skal involveres jfr Hovedavtalen. Kort ble følgende saker behandlet:

Økt bruk av kontraktsstandard

Oppfordring til økt bruk av kontraktsstandarder ved offentlige anskaffelser er gitt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) er gitt i oppdrag å utrede konsekvenser for Forsvaret

Ansvarsforhold nasjonale festningsverk

Forsvarsdepartementet har funnet grunn til å presisere ansvarsfordelingen mellom Forsvaret og Forsvarsbygg (FB) ifm de nasjonale festningsverkene. I korthet er presiseringene som følger:

- FB er ansvarlig for eiendom, bygg og anlegg (EBA), som ikke er i egen bruk eller leiet bort.

Fra venstre Kommandør Jan Haga, Ok Tommy Olsen og Brigader Morten Sannes.

- FSJ er ansvarlig for utnyttelse og forsvarlig bruk av EBA, som Forsvaret leier av FB.
- EBA som Forsvarssjefen ikke har behov for i sin virksomhet, skal avhendes.

Det er med andre ord FB som forvalter festningene, herunder disponering av arealer, forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling. Det er FB som er ansvarlig for å profilere anleggene for ulike kulturelle aktiviteter og næringsformål.

Sjef Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon (FAKT) er gitt i oppdrag å finne frem til hensiktsmessige samarbeidsformer, herunder justere egen oppdragsportefølje ifh til det som er FBs ansvar, jfr ovenstående.

Klarering av vernepliktige

For å redusere saksbehandlingstiden ifm sikkerhetsklarering av vernepliktig personell skal det karlegges hvilke stillinger og funksjoner som krever sikkerhetsklarert personell. Dette vil redusere omfanget av klaringsbehovet betydelig. BFO gjentok vårt krav fra 3 år tilbake mht sivile og militære stillinger i Forsvaret. Arbeidsgiver skulle følge opp den problemstillingen som en egen sak.

Forskningsprosjekt - Psykososialt arbeidsmiljø, mobbing mv

Oppdrag om et forskningsprosjekt om psykososialt arbeidsmiljø, mobbing og uønsket seksuell oppmerksomhet er tidligere gitt Forsvarets sanitet (FSAN) i R&T nr 5. Penger ble også avsatt. Sj FSAN er gitt i oppdrag å innarbeide forskningsprosjektet som del av egen oppdragsportefølje i 2010.

Felles integrert forvaltningssystem (FIF)

Stabilisering av FIF 2.0 er gitt prioritert nr 2 i Forsvaret, kun oppdrag internasjonalt har høyere prioritet. BFO er enige i denne

prioriteringen, i det FIF var en forutsetning for at man skulle kunne hente ut rasjonaliseringsgevinster som angitt i tidligere grunnlagsdokumenter. Enn så lenge har vi hentet ut gevinsten både 2 og 3 ganger.

Testen gjennomføres i september og omfatter 32 testområder og blir gjennomført av personell som har oppgavene i egen jobbfunksjon – også det er fornuftig. I tillegg til læringseffekten får man avdekket utfordringer i den enkeltes jobbsituasjon og reduserer muligheten til at testen blir gjennomført ved hjelp av snippetriks.

Testen vil ikke merkes særlig ved de avdelinger som avgir personell, da fraværet ikke blir større enn ved avspassing mv. I systemet har man en overlappende funksjon mellom flere ansatte, når en er borte løser den andre oppgavene.

FLO, Hæren, HV, Luft, Sjø, INI, FAKT og FST er plukket ut som testavdelinger. BFO var litt skeptisk til perioden, siden helsemyndighetene har varslet om en topp på svineinfluensaen i samme periode. Regjeringen har sågar oppmuntret til massiv forhåndsstemming ved kommende valg av samme årsak. Arbeidsgivers svar var: En svineinfluensa vil kun medføre at testen trekker ut i tid, men de utfordringene ville vi hatt uansett. BFO har gitt sin tilslutning både til prosess (gjennomføringsmåten), kriterier for evaluering og behovet for en realistisk testsituasjon.

Utvidet deltakelse i Tsjad

Norges styrkebidrag i Tsjad (feltsykehuset) er etter forespørsel fra FN utvidet til å omfatte et ekstra vannborelig element. Regjeringen har sagt ja og bidraget omfatter ca 15 personer i ett år. Personellet hentes hovedsakelig utenfor Forsvaret pga kompetansen.

Direktiv for operativ logistikk

Et nytt og forenklet direktiv om operativ logistikk er sendt ut. I denne diskusjonen kom medbestemmelsen opp. Begrepet operativ, setter visse begrensninger i medbestemmelsen, men BFO hevdet (og har alltid hevdet) at gjør vi noe i Forsvaret som til syvende og sist ikke ender opp i en eller annen innvirkning på våre operative leveranser, bør vi slutte med det.

Tiltak Svineinfluensaen

Det er gitt ut en revidert ordre om tiltak ifm pandemi (svineinfluensaen) av 6.august 2009. BFO oppfordrer medlemmene til å følge de tiltak arbeidsgiver har iverksatt, uten at dette skal oppfattes som en opphusing av situasjonen.

Rabattavtaler for vernepliktig

FD har overført sine fullmakter til Forsvarssjefen og Forsvaret. Rabattavtalene er et viktig velferdstilbud til vernepliktig personell, inklusive befalelevener.

Etablering av en analysegruppe

Partene har etablert en analysegruppe for å styrke samarbeidet mellom Forsvarsstaben og Forsvarets Forskningsinstitutt. Gruppen består av 5 midlertidige årsverk i 3 år. Hovedårsaken å ivareta noen av gruppe I offiserer som går rundt uten fast jobb. BFO er skeptisk til dagens praksis, hvor man utnevner gruppe I offiserer – i værste fall, til ledighet og usikkerhet. Stadig utnevning av yngre gruppe I offiserer må gi rekrutteringsmessige utfordringer over tid. Rulleringen av kompetanse stopper i praksis opp og karrieresystemet vil bli utfordret. Hvor er seniorpolitikken og eller evt tiltakene som skal ivareta de som settes på sidelinjen - av forskjellige grunner?

Revidert nasjonalbudsjett 2009

I hovedsak har forsvarer fått de endringene Forsvarssjefen selv har foreslått. Det BFO etterlyser er tildelinger som merkes ute der forsvarsproduksjonen skjer, dvs seiling, flytimer og øvelse. Det er vanskelig å se hvordan endringer ifh til vedtatt budsjett på utgiftssiden, i overkant av kr 557 mil kr og inntektsiden minus 33 mil kr. Det meste er tekniske justeringer.

Ny tilpasningsavtale for Forsvaret

Vi startet opp forhandlingene i mai i år, men pga manglende grunnlagsdokumentasjon ble det en forhandlingspause. Vi skulle startet opp igjen 25.august, men nå blir det mest sannsynlig en ny forsinkelse. Nedenfor er gitt en prosessbeskrivelse, som kan gi et inntrykk av de utfordringer BFO, som tjenestemannsorganisasjon for nærmere 1/3 av personellet i Forsvarssektoren. Man kan kalle det en individuell evaluering over en endring jeg betviler FSJen ønsket.

Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2008

Dette var året da premissene for Forsvarets nye struktur ble lagt. Fra dag 1, hevdet BFO at vi er avhengig av å vite hva FSJen ønsker å delegere. Vi visste på det tidspunktet at FSJen ville bli fratatt resurser og som ville redusere Forsvarsstaben til å bli en ren gjennomføringsstab. FSJ har i gjennomføringsdirektivet slått fast at delegasjonsdirektivet skulle utgis senes 1.oktober 2008. Dette skulle danne grunnlaget for en reduksjon fra 72 til 21 driftsenheter (DIF). Delegasjonsdirektivet er

enda ikke behandlet, men FSJen har iverksatt ny organisasjon pr 1.aug – i samsvar med forhandlingsresultat.

Brigader Geir Anda er tilbake fra utlandet og ble kastet rett inn i utfordrende møter med de sentrale organisasjonene om delegeringsdirektivet.

Historien om delegasjonsdirektivet

Etterfølgende er en oppsummering av FSJens trenering i det å skape en akseptabel ramme for framtidig samarbeid:

- Det utgis et skriv som skal gi forutsetninger for framtidig delegasjon pr 1.oktober som ikke er i samsvar med FSJ VP.
 - BFO har fremmet problemstillingen ved flere møter i Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg
 - Ved oppstart forhandlinger ny struktur om Forsvarssjefens direkte underlagte sjef. Igjen trengte FST mer tid og vi forhandlet kun Forsvarets Fellesoperative hovedkvarter og Forsvarets Høyskole, resten ble utsatt til slutten av januar 2009 av forskjellige årsaker, bl.a. delegasjonsdirektivet.
 - Evalueringsmøte av samarbeidet iht Hovedavtalen, ble gjennomført i mars. Det endte med at sentral arbeidsgiver
- konkluderte med brudd på Hovedavtalen for manglende oppfølging ved driftsenhetene (DIF). Det møte er enda ikke gjennomført.
- På slutten av året startet arbeidet mht ressurstildelingen til tjenestemannsorganisasjonene (OTV-avtalen). Her fikk vi en midlertidig forlengelse til 31.juli 2010. I ettertid har vi gjentatte ganger bedt om en resursavklaring ifh til framtidig situasjon. Stadige lovnader, med påfølgende utsettelse.
 - Ifm arbeidene med Forsvarets Personellhåndbok del B og E etterlyses delegasjonsdirektivet gjentatte ganger. Svaret var at vi bare måtte anta og ta utgangspunkt i osv. På dette tidspunktet var det store utfordringer innad i forsvarsledelsen mht delegasjonsdirektivet med mer.
 - Ved oppstart av forhandlingene om ny tilpasningsavtale i mai, hadde BFO utarbeidet et grunnlag, som etter justeringer fra de andre organisasjonene, ble et samlet krav til arbeidsgiver. Et hovedkrav var at delegasjonsdirektivet er et grunnlagsdokument. Her stilles også spørsmål mht kompetanse og tidligere krav om ressurser ble gjentatt. Partene måtte ta en forhandlingspause.
 - Ny organisasjon, tuftet på en forhandlet løsning uten kjennskap til delegasjonsdirektivet ble iverksatt fra 1. august 2009. Vi opplever forskjellig innkallinger, på tross av at partsnivåene ikke er endret. FSJen kjører konsekvent på egen oppfatning av hva han mener er korrekt. Ved alle møter vi har med arbeidsgiver, etterlyses delegasjonsdirektivet.
 - Etablering av arbeidsgruppe INI. Man skal

utrede ca 1000 årsverks tilhørighet, men også her har man behov for grenseoppganger, som ikke er avklart pga av et manglende delegasjonsdirektiv.

- Arbeidsgiver har siden mai, lovet å sette opp et møte om ressurser, saken skyves frem i tid, på tross av at vi hevdet dette ville ha konsekvenser på tilpasningsavtaleforhandlingene. Dette møte er nå foreslått til å skje 31.august.
- BFO ble innkalt til drøfting av delegasjonsdirektivet i en periode da vi hadde varslet arbeidsgiver at vi ikke var tilgjengelig. Vi foreslo en tidligere møtedato, arbeidsgiver valgte dagen før oppstart av forhandlingene av ny TA.
- Ved oppstart 24/8 hadde ikke organisasjonene fått tilbakemelding fra første møte og i prinsippet måtte vi begynne på nytt og kom like langt som ved det første møte. BFO foreslår å utsette forhandlingene om ny tilpasningsavtale, da grunnlaget ikke var på plass. Partene blir enige om å fortsette drøftingene av delegasjonsdirektivet dagen etter.

Saken handler om medbestemmelse på alle nivå, ikke minst spørsmålet om kompetanse, ressurser og tid til å etterleve intensjonene i Hovedavtalen og annet lov- og avtaleverk. Vi er innstilt på å se andre løsninger enn dagens etablerte, men vi ønsker å se konsekvensene. Jeg håper vi har funnet løsningene, når du leser dette omstillingsbrevet.

 ragnar.dahl@bfo.no

Nytt befall til Rena

Onsdag 5. august gjennomførte Østerdal Garnison (ØG) sitt etter hvert kjente mottaksprogram, med omvisning i nærmiljøet for nytt tilbeordret personell. BFO Rena benyttet anledningen til å presentere seg på en stand i lunsjen.

I tilknytning til en mer tradisjonell stand, gjennomførte lokalforeningsleder Rena Hogne Westgaard, en utradisjonell "putte

og slå langt" golf konkurranse. Etter "Tommy ball" regler, ble vinneren av racerbil, sersjant Tom Erik Løken i P-batteriet. Mottaket i ØG består blant annet av informasjon fra ordførerne i Åmot og Elverum kommuner, og en fire timers omvisning med buss i nærmiljøet, samt mer tradisjonell info fra militære sjef.

OTV-ene i region Indre Østland vil i uke

33 besøke de fleste garnisonene/leirene i regionen, og avholde stands. Så har du spørsmål (problemer) du ønsker å ta opp med din OTV, kontakt lokale tillitsvalgte og spør når BFO avholder stand. TMBN "tyvstartet" og hadde allerede sitt oppmøte for nye mandag 3. august. Stemningen var god, og BFO sin stand var godt besøkt.

Administrativt opprykk som kadett – gjeninnføring av normalopprykk?

Det har i den senere tid versert en debatt blant offiserer og kadetter ved landets tre krigsskoler vedrørende hvorvidt kadetter skal være berettiget til å søke om administrativt opprykk under tiden på krigsskolen. Selv om det i år har vært en økning i søkerallet, har vi i de senere år sett en sviktende interesse blant forsvarsets ansatte for å søke grunnleggende offisersutdanning (GOU). For mange offiserer vil opprykk til løytnant komme naturlig som følge av ansiennitet, noe som kan virke mer fristende enn å begynne et treårig utdanningsløp ved GOU som fenrik.

Er det slik at den manglende viljen til å gi administrativt opprykk til kadetter på krigsskolen fungerer som et hinder for å få erfarent avdelingsbefal til å søke GOU?

Gjeldende bestemmelser tilsier at avdelings- og yrkesbefal kan søke om administrativ opprykk i samme stilling,

dersom stillingshjemmelen muliggjør dette. Avansement kan gis med basis i en vurdering av den enkeltes kompetanse, oppnådde resultater og utvidelse av ansvarsområder. Det er lokale sjefer som skal vurdere og eventuelt anbefale opprykk.

KAFO ønsker en endring i dette systemet under GOU og i stedet innføre et direkte opprykkssystem på krigsskolene. Dette vil skape klare fremtidsutsikter ved utdanningen på krigsskolene med tanke på opprykk i grad. Dette tror vi vil virke rekrutterende for å få erfarent avdelingsbefal til å søke GOU. Grad skal gjenspeile tidligere erfaring og ansiennitet!

Ved første øyeblikk kan dette forslaget gi inntrykk av at alle kadetter skal gis løytnantsgrad i krigsskolen. Dette er ikke KAFOs intensjon. Vi stiller oss bak den nye policyen hvor det settes som et minimumskrav at man skal ha gjennomført

GBU inklusiv plikttjeneste (1+1), i tillegg til GOU for å oppnå løytnantsgrad. Dette betyr at løytnantsopprykk under GOU forutsetter et visst antall år som fast fenrik, for eksempel 5 år. Dette kommer tydelig frem av matrisen som ligger vedlagt.

Hærstaben har gjennom prosjektet "Karriere- og tjenesteplaner i Hæren" signalisert et gradsforløp for plikt-, avdelings- og yrkesbefal tilnærmet likt det vi tidligere kjente som normalopprykket. KAFO har sett på et avansementskjema som beskriver opprykksveien fra befalelev til løytnant. Vi ønsker å fremlegge matrisen her i offisersbladet for at lesere skal kunne komme med kommentarer og innspill før vårt forslag blir sendt til de rette instanser.

Send innspill til post@bfo.no, emne: KAFO

Av: KAFO Landsstyre

Modell: Rammer for å kunne søke administrativt opprykk for Kadetter

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
All tjeneste forut: eks. Menig, Vervet, GBU, GBK, UB, Engasjert. Et eller flere år	Befalselev	KS - Fenr	KS - Fenr	KS - Fenr	Plikt - Fen	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt			
	Sersjant	KS - Fenr	KS - Fenr	KS - Fenr	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt				
	Avd.Bef - Fenrik	KS - Fenr	KS - Fenr	KS - Fenr	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt				
	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	KS - Fenr	KS - Fenr	KS - Fenr	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt			
	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	KS - Fenr	KS - Fenr	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt		
	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	KS - Fenr	KS - Lt	KS - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt	
	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	Avd.Bef - Fenrik	KS - Lt	KS - Lt	KS - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt	Plikt - Lt
Løytnant											
Fenrik											
Annet											

Smakfull sommeravslutning på Sjøkrigsskolen!

Bergen: Rundt 70 kadetter møtte opp da KAFO Sjøkrigsskolen arrangerte sommeravslutning med grilling på selveste St. Hansaften.

Med pølser, hamburgere og alt tenkelig tilbehør, sørget KAFO med støtte fra en kyndig kokk fra KNM Otrå for at det ble en hyggelig og smakfull avslutning på et innholdsrikt skoleår. Med full sol og konkurranser, var stemningen på topp og avtroppende lokalstyre fikk anledning til å takke for seg og samtidig ønske alle gamle og nye medlemmer en riktig god sommer!

Tekst og foto: Ole-Christian Torp,
Leder KAFO Sjøkrigsskolen

BFO tar ansvar - andre tier!

Den 23. juni hadde BFO en artikkel på våre hjemmesider der overskriften var: "Du blir lurt sersjant – del III". Denne har avstedkommet reaksjoner fra flere, noe som kanskje er naturlig, når vi påpeker forhold som "ikke er i henhold". Det som derimot er uheldig, er at Forsvarets representanter, og andre, går ut og gjør en selvstendig feiltolkning av BFOs budskap. Det har sågar blitt hevdet at BFO ønsker å frata disse midlertidige sersjantene graden. Dette har, selvfølgelig, aldri vært BFOs intensjon, og dette er heller aldri blitt kommunisert ut fra BFO!

Det vi derimot har kommunisert, og krevd, er at disse elevene, som er ferdig utdannet og godt kvalifisert for oppgavene, skal få lønn for det arbeidet de utfører som midlertidige sersjanter! BFO har sendt et skriv til befalsskolesjefene, der det bes redegjort for det som er gjort i denne saken, eventuelt en dokumentasjon på at dette er en del av utdanningen på skolen de akkurat er uteksaminert fra. Midlertidig beordring i høyere grad vil jo også ellers i Forsvaret medføre mer betalt, så det er ingen grunn til at det ikke skal gjelde sersjanter.

Så til alle som måtte være i tvil: BFO vil alltid jobbe for våre medlemmers interesser, vi vil alltid forholde oss til vår formålsparagraf nr 1:

"Å ivareta og fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser."

Av og til kan dette synes å virke mot sin hensikt, men da har vi som regel fått "hjelp" til å feiltolke vårt budskap!

 jimmy.bjerkansmo@bfo.no

Det skal lønne seg å være BFO-medlem!

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

BFO-crocketkveld i Garden

BFO er i vinden om dagen. Jevn og god medlemsøkning er med på å vise at BFOs solide innsats viser resultater. Men BFOs arbeid gjøres ikke bare ved forhandlingsbordet. Denne gang var det BFO Open i croquet som var på dagsorden. Lokalforening Garden arrangerte mesterskapet. 16 deltakere ble inndelt i 4 lag. Vinneren fra hvert lag gikk til finalen.

Innsatsen i konkurransen var stor, men enkelte viste nok at de har et stort forbedringspotensiale i sporten. Spesielt i finalen ble dette tydeliggjort, hvor Magnus Stamsø utklasset konkurrentene! Etter finalen ble deltakere og publikum traktert av BFO på sedvanlig vis. Flere befal i HMKG har den siste tiden blitt overbevist av BFOs gode arbeid og har meldt seg inn!

Tekst og foto: Pål Sævik, OTV BFO

BFOs OTV Viken, Morten Løvdal følger med en konsentrert Terje Bårsaune. Innsatsen ga resultater, Terje ble nr 2.

En fornøyd vinner Magnus Stamsø mottar sin velfortjente premie av Morten Løvdal.

Elevrunde ved grensevakten

Da er høstens elevrunder i gang med GBU kullet 2009-2010. Første avdeling (Befalsskole) som har hatt besøk av befalsorganisasjonene er GBU kullet ved Grensevakten på Høybuktmoen. Kullet består så langt av 25 elever og disse skal etter endt utdanning tjenestegjøre innenfor ISTAR avdelingene i Hæren.

BFO's lokalforeningsleder i Kirkenes Kaptein Petter Mathisen holdt en utmerket orientering om hva BFO står for, noe som ble godt mottatt av elevene. Elevene hadde mange spørsmål og det ble satt av tid hvor lokalforeningsleder og OTV svarte på spørsmål som hadde direkte betydning for hvilken organisasjon de skulle velge.

- **Styrke**
- **Uavhengighet**
- **Samarbeid**

MARKEDSPLASSEN

Her kan våre lesere gratis sette inn små rubrikkannonser hvis de har noe til salgs, som kan være interessant for andre. Dette kan være uniformer, uniformseffekter, eller lignende.

Pent brukte uniformer til salgs

Som pensjonist i Hæren har jeg til salgs til høystbydende:

- Mørk uniform komplett med tilbehør, HVK, str 54, luer (offiser og oberst) Uniformen brukt 2 ganger.
- Sommeruniform med 1 skjorte, str 54.
- "Serviceuniform" med skjorte og kryssbandolær str 54 og lue
- Helårsskappe, Hæren, str 54

Henvendelse til tlf 911 04 875 eller 67 07 59 01

Nye kolleger uteksaminert ved FTBS

Kulturhuset var pyntet til fest og elevene og deres gjester møtte opp i stort antall.

BFO deltok selvfølgelig på den høytidlige uteksamineringsmarkeringen. Skolen har et meget godt samarbeid med kommunen og ordføreren stilte Jessheims-storstue til rådighet.

Forsvarets tekniske befalsskole består av mange linjer. De uteksaminerte kom fra MP, EOD, Forvaltning, Våpen og Kjøretøyteknisk. I tillegg til den tradisjonelle befalsskolen var avslutningen av GBK kurset lagt til samme anledning. Dette er et kurs hvor personer som har vært i Forsvaret noe tid, men som ikke har gjennomført befalsutdanning før, får en befalsutdanning. I år var det mange musikere samt grenaderer fra ulike avdelinger som gjennomgikk kurset sammen. Til tross for forskjellene hadde samholdet og forståelsen av særegenhetene blomstret.

BFO fikk det ærefulle oppdraget å dele ut prisene for beste elev i Feltfagene for tekniske- og operative linjer. Ragnhild Aas fra MP linjen ble beste operative elev. Disse grunnleggende felt og taktikk kunnskapene er avgjørende for å lykkes som befal i en stadig mer kompleks virkelighet med misjoner under flere himmelstrøk og med en fiende som opererer asymmetrisk.

BFO ønske alle nye sersjanter velkommen som kolleger og lykke til med videre tjeneste.

Tekst og foto: Per Iver Nordset

Flaggkommandør Magnussen.

Konferansier Lassemo, og orkesteret.

Medlemsmøte på Rena

Nestleder BFO Jens B. Jahren besøkte "gamle" og nye kolleger i TMBN. Befalet viste sin besøkestid, og benyttet anledningen til å videreformidle temaer de er opptatte av.

En av de fremmøtte sa; "Jeg gikk ned 2 lønnstrinn etter tilsetting som befal, etter endt GBK utdanning!" En annen sa; "Noen av oss har hittil i år mindre en 5 øvingsdøgn. Dette går på gripbarhet, knyttet til vår egen sikkerhet, hvis vi skal ut!". Naturlig nok var mange i salen opptatte av lønns- og arbeidsvilkår knyttet til tjeneste i internasjonale operasjoner. Ett tema ble da også klassikeren "Lønnsfastsettelse for grenaderer som gjennomfører GBK, og blir tilsatte som sersjanter". Er det rimelig at en skal gå ned i lønn, når en både tillegges større ansvar og har høyere kompetanse?

Freitag 19. mai feiret TMBN "Den Grønne Leidang", hvor fokus er å verdsette det gode, og krigeres innsats. Avdelingsånden styrkes ved at enkeltpersoner som har utmerket seg, utnevnes til Riddere (Jarler og Rådsmedlemmer m.m.). En spesiell hyllest til den som i år oppnådde ærestittelen: "Jarl av Den Grønne Leidang".

J A Bråten/OTV I Ø
Feltartillerist

Ledig stilling som økonomileder i BFO

Det vil om kort tid bli utlyst en ledig stilling som økonomileder i BFOs sekretariat. BFO ønsker seg en kunnskapsrik, aktiv, engasjert, initiativrik og humørfylt person, da vår økonomileder skal gå av for alderspensjon. Grunnet BFOs samlede teamkompetanse oppfordres spesielt kvinner til å søke. Fullstendig stillingsutlysning vil bli annonsert på www.bfo.no og i Aftenposten. Har du spørsmål, er det bare å ringe BFOs sekretariat på tlf.nr: 23100220.

Vil du spare penger?

Som medlem i Statens Pensjonskasse har du tilgang til Norges kanskje beste boliglansordning. Med lån på 1,5 millioner kroner kan du antakelig spare mange tusen kroner i året sammenlignet med samme lånebeløp i banken.

Statistikk viser at mange av Statens Pensjonskasses lånekunder de siste årene har spart inntil 15 000 kroner i året.

Akkurat nå tilbyr Statens Pensjonskasse deg en boligrente på 3,25 prosent, og om et par uker (1. juli) settes renten ytterligere ned til 2,75 prosent. I følge Dine Penger er gjennomsnittsrenten i bankene akkurat nå 3,57 prosent.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at renten på boliglån hos Statens Pensjonskasse har vært cirka én prosent lavere sammenliknet med de ti største bankene i perioden 2004 til 2008. Slikt blir det penger av!

Like lav rente på alt

Som medlem i Statens Pensjonskasse kan du låne inntil 1,5 millioner kroner. Dersom din partner også er medlem, kan dere låne 3 millioner til sammen. Selv om lånebeløpet ikke skulle være høyt nok til å finansiere hele lånet du trenger, vil det ofte lønne seg å låne det du kan i Statens Pensjonskasse og resten i banken. Siden Statens Pensjonskasse ikke krever første prioritets pant, vil de fleste bankene være positive til å låne deg resten.

Dessuten tilbyr Statens Pensjonskasse samme lave rente på hele lånebeløpet, også dersom du låner med sikkerhet inntil 80 prosent av markedsverdien av boligen.

Skattefri rentefordel

Statens Pensjonskasse er ingen vanlig bank. Renten i boliglansordningen reguleres på en annen måte enn hos bankene.

- Renten i Statens Pensjonskasse følger normrenten. Normrenten er den laveste

rente en arbeidsgiver kan gi på utlån til deg som arbeidstaker, uten at du må skatte for særfordelen av lav rente.

Renten kan endres inntil seks ganger i året og avspeiler den faktiske renteutviklingen i markedet gjennom året, forteller lånesjef i Statens Pensjonskasse Mette Ystebø Hagen.

Ved hyppige rentenedsettelsler vil renten i Statens Pensjonskasse noen ganger henge etter og være høyere enn markedsrenten en periode. Det skjedde tidligere i år. Ved hyppige rentøkninger skjer det motsatte, ved at det tar lengre tid før renten settes opp. Men over tid viser altså statistikk fra Statistisk sentralbyrå at boliglansordningen i Statens Pensjonskasse tilbyr den laveste renten. Det lønner seg å ha is i magen.

Litt mindre fleksibelt, men verd det!

- Antall lånesøknader inn til Statens Pensjonskasse har de siste årene variert mye, i takt med svingningene i rentemarkedet. Det har gjort at behandlingstiden for lånesøknader i perioder har vært lang. Akkurat nå er behandlingstiden ca. to uker, men dette vil kunne variere med pågangen, opplyser Ystebø Hagen.

En annen praktisk forskjell på å låne i Statens Pensjonskasse og en bank, er at Statens Pensjonskasse ikke kan tilby deg et finansieringsbevis som du kan bruke i budrunder. Derfor må du ofte skaffe deg et finansieringsbevis i en bank som du bruker i kjøpsprosessen. Deretter søker du om lån i Statens Pensjonskasse, slik at søknaden blir behandlet før overtakelse av boligen.

Likevel går det vanligvis raskere enn mange tror. Når du kjøper bolig, ordner vi som regel lån i løpet av noen dager eller en uke slik at det er klart før overtakelsen. Refinansiering tar litt lengre tid, her kan behandlingstiden variere i forhold til pågangen av søknader, sier Hagen.

Forhandlet frem av arbeidstakerorganisasjonene

Boliglansordningen i Statens Pensjonskasse er et tariffestet medlemsgode som er forhandlet frem mellom arbeidstakerorganisasjonene og staten som arbeidsgiver. Størrelsen på det maksimale lånebeløpet blir forhandlet fram av arbeidstakerne og staten som arbeidsgiver, mens andre vilkår styres av Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

**STATENS
PENSJONSKASSE**

FAKTA:

Slik gjør du hvis du skal kjøpe en ny bolig:

Statens Pensjonskasse tilbyr ikke finansieringsbevis eller mellomfinansiering. Du må derfor først skaffe deg finansieringsbevis i en bank.

Kjøp boligen du ønsker ved hjelp av finansieringsbevis fra din bank.

Senest tre uker før overtakingsdato:

- Gå inn på www.spk.no og søk om lån i Statens Pensjonskasse, slik at lånedokumentene blir klare før du skal overta boligen.
- Deretter betaler Statens Pensjonskasse sin del av lånet til selger, mens banken gjør det samme med sin del av beløpet.
- Alternativt kan du først låne hele beløpet i banken, og så søke om refinansiering hos Statens Pensjonskasse etterpå. Da tar det litt lengre tid å få lån.

Slik gjør du hvis du vil refinansiere lånet ditt:

- Gå inn på www.spk.no og fyll ut lånesøknad elektronisk.
- Søknaden blir vurdert av en kundebehandler i SPK. Tilbud om boliglån blir sendt per post.
- Signer lånetilbudet du får tilsendt og returner til Statens Pensjonskasse sammen med annen dokumentasjon Statens Pensjonskasse ber om.
- Når Statens Pensjonskasse har tinglyst dokumentene, blir lånet ditt formelt overflyttet til Statens Pensjonskasse. Deretter får du tilsendt nedbetalingsplanen og kan glede deg over ny og lavere rente.

Tips:

Lurer du på hvor mye DU kan spare?

På spk.no finner du en kalkulator der du kan legge inn den renten du har i banken i dag og finne ut hvor mye du kan spare i måneden eller året på å låne i Statens Pensjonskasse i stedet.

Mette Ystebø Hagen fra SPK.

Korrupsjon, manglende personellpolitikk eller dårlig personellforvaltning

Definisjonen på korrupsjon fastsatt av Næringslivets Hovedorganisasjon lyder slik:

Korrupsjon skjer når en person i en betrodde stilling eller verv, privat eller offentlig, setter ansvaret og forpliktelsene som er knyttet til stillingen eller vervet til side og misbruker makten som ligger i stillingen eller vervet, og ved dette oppnår enten en privat fordel eller belønning, eller urettmessig tilstreber en fordel til egen organisasjon eller firma.

I mine verv som tillitsvalgt, både for BFO og i vernetjenesten, har jeg i de siste årene både sett og fått informasjon om en økende tendens til at stillinger ikke blir besatt på korrekt måte. Grunnene kan være mange, noen helt legale og/eller forståelige, andre i en gråsonen og den tredje gruppen ulovlig ift lov- og avtaleverk.

I noen stillinger er det nødvendig med personlig kjemi, f.eks. som adjutant eller militærassistent. Dette er fullt ut forståelig. Det som ikke er akseptabelt er når regelverket omgås eller direkte brytes for at man skal få inn "sin kvinne eller mann" i stillinger som ikke har et slikt behov. Etter mine observasjoner har brudd på regelverket skjedd og skjer fortsatt på alle nivå og hos de fleste av Forsvarets direkte underlagte sjef (FDUS'er).

I den siste gruppen forekommer det mange forskjellige krumspring for at arbeidsgiver skal fremstå slik at det ser ut som om man følger reglene. Noen av disse krumspringene fremstår som:

Tvilsomme endringer av stillingsbeskrivelser, noen ganger sågar uten drøfting i henhold til Hovedavtalen, for å skreddersy eller tilpasse stillingen for en enkelt person eller en gruppe personer.

Unnløse å utlyse stillinger for at midlertidig tilsatt personell fortsatt skal få fortsette i stillingen.

Unnløse å lyse ut stilling selv når den har blitt endret til høyere gradsnivå.

Trekking av stilling med obskure forklaringer, selv om det er kvalifisert personell til den. Dette skjer blant annet ved at engasjert eller midlertidig tilsatt fortsetter i stillingen, også etter at godt kvalifisert personell har vært til intervju.

Tilsetting i stilling må og skal følge regelverket, herunder norsk lov og inngått avtaleverk. Resultatet av omgåelse eller brudd på regelverk er blant annet:

Personellet ikke lengre har tiltro til at det

forekommer "fair play", dvs. at den best kvalifiserte får stillingen. Dette fører til at avdelingenes og Forsvarets arbeidsmiljø blir dårligere.

Unnødig mange sitter i midlertidige stillinger hvor Forsvaret hadde vært meget bedre tjent med å ha fast beordret personell.

Alt for mange sitter i midlertidige stillinger uten at de får uttelling (økonomisk og/eller som godskrevet kompetanse) for det i det lange løp (f.eks. pensjon).

Avdelingens og Forsvarets totalkompetanse blir lidende, dersom den beste skikkede ikke får jobben.

At personellet ved en avdeling blir for homogent med hensyn til meninger og standpunkter. Dette fører ofte til en dårligere fremtidsrettet utvikling og noen ganger til "status quo" eller i verste tilfelle – en tilbakegang.

For å forhindre dette mener jeg at det må

settes inn tiltak for å få ned antallet midlertidige stillinger, dernest må trekking av stillinger begrunnes skriftlig til rådet og søkerne samt at stillingen utlyses på nytt snarest. Rådet må kunne kreve at det settes en dato for ny utlysning. Til slutt må sjef, personalmedarbeidere, den enkelte ansatte og ikke minst tillitsvalgte være våkne samt å kunne, forstå og ikke minst følge regelverket. Herunder gjennomgang av stillingsbeskrivelsen i forbindelse med medarbeidersamtalen ved årsskiftet.

Alternativet er at utviklingen fortsetter og personellet mister troen på at regelverket fungerer, at Forsvarets totale kompetanse ikke blir utnyttet optimalt, samt at Forsvarets arbeidsmiljø forsvares.

Kommandørkaptein
Stein Flom Jacobsen

Samarbeid
BFO Tyrke
Befalets Fellesorganisasjon

BFO-skolen er betegnelsen på den opplæringen BFO tilbyr sine medlemmer og tillitsvalgte. Et kurs i regi av BFO-skolen skal holde høy faglig og pedagogisk standard og fokus skal være rettet mot effekt for deltakeren. Kurs i regi av BFO-skolen skal ha personlig nytteverdi og overføringsverdi også til annen virksomhet i eller utenfor Forsvaret.

BFO SKOLEN

Kurs i Tariff og lønnsforhandlinger

(modul 5 gjennomgående tillitsvalgtutdanning)

Målgruppen for kurset er lokalforeningsledere (LF), hovedtillitsvalgte (HTV), arbeidsplassstillingsvalgte (ATV) og andre som deltar på drøftinger/forhandlinger ved lokale avdelinger.

Kurset gjennomføres:

Thon Arena Lillestrøm 15.-17. september 2009

Reiseutgifter og kost dekkes av BFO.

Målet med kurset er å gi deltakerne innføring i og kunnskap om; Tariffregelverket i Forsvaret, drøftinger og forhandlinger innenfor HTA. Kurset vil fokusere på prosess og regelverk relatert til lokale lønnsforhandlinger.

Velkommen til en hyggelig BFO opplevelse!

Søknadsfrist 27. august 2009

Søknadsskjema

Telefon 92091238/23100240

KOMPETANSE
Læringsnettverksbygging
BFO-SKOLEN

Bruk medlemsfordelene dine!

Samarbeidsavtalen mellom Befalets Fellesorganisasjonen og If sikrer deg som medlem 10 % rabatt på forsikring av de fleste private skadeforsikringer. Det gjelder blant annet forsikring av privatbil, villa, fritidsbåt, hytte, tohjuling, husdyr og verdisaker.

Og samler du alle forsikringene dine i If kan du bli If Pluss-kunde og oppnå ytterligere rabatt og fordeler. Denne rabatten kommer i tillegg til den du får som medlem av BFO.

Vil du vite mer?

Ring Forsvarets Personellservice på
telefon 23 09 2400 eller mail 05 10 24 00.

Rolig, vi hjelper deg.

Anne dyder

Navn Etternavn, risikospesialist

www.if.no Tlf: 02400

8.10.11 WWW.IF.NO

nr 6834560

Kadett - engasjer deg!

Først og fremst vil jeg ønske alle nye kadetter velkommen til krigsskoletilværelsen. Dere har gjort et viktig og riktig valg, et valg som i stor grad vil legge forholdene til rette for å utvikle dere innenfor offisersprofesjonen som leder og menneske.

Valg er et av høstens store tema, særlig med tanke på hvem som skal styre kongeriket Norge gjennom neste stortingsperiode. Oppfordringen og motivasjonen for å gå til valgurnene er mange.

Personlig liker jeg veldig godt argumentet om at man ikke har rett til å klage på hvordan Norge blir styrt, hvis man ikke selv har deltatt i Stortingsvalget. Men man har også mange valg å ta som kadett, blant annet hvor mye man vil engasjere seg i det som foregår i og utenfor krigsskolen. I kadettens travle hverdag er det ofte lett å ta rettigheter og status for gitt, uten å ofre en tanke på hvordan de har blitt til eller hvem som har kjempet for at akkurat du skal ha den status og de rettighetene du fortjener. Ja, for det er som regel ett eller flere mennesker som har kjempet for at din hverdag skal bli slik den har blitt i dag. Selv om kadettens status og rettigheter har blitt bedre de siste årene, jobber vi fortsatt med å tilpasse kadettens hverdag med Forsvarets stadige omstillinger. Kadetttilværelse er en herlig tilværelse som også skal nytes, men det betyr ikke at den ikke har et forbedringspotensial. For å trekke parallellen fra stortingsvalget, har man heller ikke som kadett lov til å klage hvis man ikke har tatt et valg. Som kadett kan man enten velge å engasjere seg selv for å påvirke og endre hverdagen til slik du vil ha den, eller velge frem de du mener representerer dine standpunkter.

BFOs Kadettforum (KAFO) er en organisasjon som jobber for kadettens rettigheter og status. KAFO er representert på alle krigsskolene med lokale styrer som i hovedsak jobber med saker som angår de respektive krigsskolene. I tillegg til lokalstyrene har KAFO et Landsstyre hvor hver krigsskole er representert med tre representanter, i tillegg til én representant fra kadetter som går på sivile høgskoler. KAFO arrangerer to årlige konferanser, en utenlandskonferanse som foregår om våren og en Landskonferanse som avholdes om høsten. Landskonferansen er KAFOs høyeste organ hvor blant annet KAFOs Landsstyre, nestleder og leder blir valgt, i tillegg til at viktige og relevante saker som angår deg som kadett blir diskutert.

Jeg vil herved oppfordre alle kadetter til å ta valget og engasjere seg for sin egen status og sine egne rettigheter. Enten kan du velge å engasjere deg og bli med på KAFOs konferanser og involvere deg direkte for å få frem dine standpunkter, eller så kan du velge de du ønsker skal representere deg og dine standpunkter. Da har du også rett til å si i fra og gjøre din hverdag slik du vil ha den.

Velkommen til en ny og spennende høst!

*Erlend Kristensen
Fung.leder KAFO*

Gratulerer!

Sommeren nærmer seg slutten, og høsten kryper inn over oss. Dette markerer en ny start for befalskull 08/09. Nå er vi spredt rundt på de forskjellige basene rundt om i landet og avtjener plikttjenesten vår. Jeg håper sommeren har gjort dere godt, slik at dere er klare til å ta fatt i året som kommer. Gratulerer så mye til dere alle sammen med vel gjennomført, og lykke til i det kommende året.

De fleste har vel allerede begynt å komme godt inn i rutineene i de nye stillingene. Om du tjenestegjør som instruktør, veileder eller lagfører vil nok dagene oppleves som ganske forskjellige fra fjoråret. Fra å stå å være litt usikker på hva dagen skal innebære på oppstilling, er det nå du som ofte legger opp til hva som skal skje. Det blir godt å kunne bruke det vi lærte i det foregående året, og når man reflekterer over det, så er det en helt fantastisk utdanning vi har vært gjennom. Helt unik fra alle andre arenaer.

Selv om vi i BESO også har startet i nye stillinger, fortsetter arbeidet som før. For tiden begynner vi å forberede oss på en overlapping og tilrettelegging for et nytt styre. I den anledning er det mye som må gjøres. Året må evalueres, slik at vi på best mulig måte kan legge til rette for et nytt styre. Hva er det som har gått bra? Og hva bør det jobbes mer med? Blant de sakene vi har jobbet med har saken om dimisjonsgodtgjørelse stått sentralt i hele år. BESO var en sterk bidragsyter til at alle som går over fra førstegangstjenesten over til GBU, nå får utbetalt dimisjonsgodtgjørelse, da dette ikke var tilfellet året før. Enda er det rom for forbedringer. Hva med de som starter rett på GBU? De mottar kun sin lønn som befalelev. Når året er omme, er differansen mellom den lønna en befalelev har mottatt, og en menig med dimisjonsgodtgjørelse fortsatt 7870,-. Vi håper på at vi skal få til en ordning som vil tilfredsstille alle!

En annen sak vi har jobbet med er å få klarhet i hvordan fortløpig informasjon om personer etter FOS blir behandlet. Dette er en sak vi i BESO satte lys på, og følgene av dette var at vi fikk svar om at det vi i BESO satte lys på ble tatt til ettertanke og at sikkerheten og rutineene var innskjerpet. Dette er vi svært glade for.

Til det nye kullet 09/10 vil jeg først og fremst si gratulerer! Dere vil få prøvd dere på helt nye måter, og ikke minst bli kjent med dere selv og andre på en helt ny måte. Kort og greit så går dere et helt fantastisk år i møte. Jeg vil også benytte anledningen til å oppfordre dere alle til å komme på høstkonferansen på Thon hotell Arena i Lillestrøm i okt./nov. Dette er en kjempemulighet til å lære om forsvaret, få svar på alle mulige spørsmål du måtte lure på, møte elever fra hele Norge, samt å bli med i det nye styret som vil bli satt ila. av høstkonferansen.

Jeg anbefaler på det sterkeste å involvere seg i organisasjonsarbeid, og i BESO har du en fantastisk mulighet til å virke. Gjennom å være med i BESO vil du lære utrolig mye, og du vil få sjansen til å jobbe med saker du selv er interessert i og brenner for. Veien opp for å skape forandringer er ikke så utrolig lang som man tror, og med BESO blir den enda kortere.

*Mats Okkenhaug Dahl
Leder BESO*

Lette angrepsfly til USAF?

Embraer Super Tucano.

I USA tenkes det nå i helt nye baner og lette angrepsfly kan få en fremtidig rolle. US Navy vurderer allerede brasilianske Embraer Super Tucano, et treningsfly som også finnes i lett angrepsversjon, mens US Air Force leker med

lignende tanker og kan vurdere Super Tucano eller sin Hawker Beechcraft AT-6A Texan II trener i slik rolle, som AT-6B. Texan II er egentlig en lisensbygget og noe videreutviklet sveitsisk Pilatus PC-9. USA brukte i sin tid lignende løsninger i Vietnam.

Både Super Tucano og Texan II er to-seters, en-motors turboprop fly og minner utseendemessig om jagerfly fra andre verdenskrig. Det er imidlertid meget moderne maskiner. Mye vil avhenge av hvilken kampflystruktur og hvilke operasjonskonsepter som kommer som følge av dels store budsjettkutt, dels omstillingen som vil skyte fart med fremleggelsen av neste QDR (Quadrennial Defence Review) forsvarsstudie om noen måneder. Det synes imidlertid klart at USA nå er på vei bort fra grunnkonseptet om å kunne utkjempes to større konvensjonelle kriger samtidig eller nesten samtidig, for første gang etter andre verdenskrig. Det er forsvarsminister Robert Gates' nye konsepter om å kunne utkjempes mindre, irregulære og asymmetriske kriger som i Afghanistan som nå er på vei inn.

Det amerikanske forsvarsdepartementets ansvarlige for spesialstyrker, Michael Vickers, sa i sommer at han ser for seg et behov for "air commando units" med lett kapasitet for både strike, opplæring og mobilitet, optimalisert for COIN (Counter-Insurgency) krigføring. Han følte seg temmelig overbevist om at tiden for dette er inne, og ble støttet av US Air Force sjef general Norton A. Schwartz som sa han så for seg en wing med slike kapasiteter, i det minste for å komme i gang. (Combat Aircraft jun-jul 09, Caitlin Harrington, Jane's Defence Weekly 29. jul 09)

Lette ISR-fly

Beechcraft MC-12W.

US Air Force har nå tatt i bruk de første av sine nye Hawker Beechcraft MC-12W Huron ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) fly. MC-12W er egentlig King Air 350 og 350ER to-motors business turboprop

fly med mye elektronikk, blant

annet SIGINT sensorer, video downlink og Blue Force (egne styrker) tracker. Igjen er det forsvarsminister Gates' nye ideer som har fått gjennomslag.

En Huron fløy flytypens første operative tokt i krig fra Balad, Irak, 10. juni i år. (Air Forces Monthly jul 09, Air Force Magazine aug 09)

Lett gunship?

Alenia C-27J.

Sjefen for US Special Operations Command (USSOCOM), admiral Eric T. Olson, mener at spesialstyrkene trenger et mindre gunship enn firemotors AC-130 (Hercules). Han

vurderer to-motors "mini-Herc." Alenia C-27J Spartan i en AC-27J Stinger versjon. Alenia C-27J Spartan har samme motorer og systemer som siste Hercules versjon, C-130J.

Amerikanerne anskaffer nå C-27J i transportversjonen og Olson sier USSOCOM trenger en gunship versjon for mindre og dårligere rullebaner, med mindre vedlikeholdsbehov og for lavere kostnader."

Av John Berg,
forsvarsanalytiker

For budsjettåret 2010 har forsvarsminister Gates imidlertid redusert det planlagte antallet Spartan transportversjon fra 78 til 38, og selv om dette kan øke igjen foreligger intet håndfast om en Stinger gunship versjon (Air Force Magazine aug 09)

Massiv buster!

MOP.

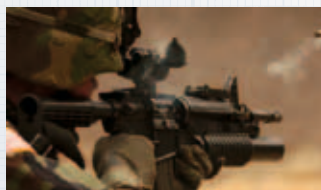
Amerikanerne ser åpenbart også for seg enkelte andre behov, og skal nå anskaffe opptil 20 ca. 9-tonns Boeing "bunker buster" bomber, såkalt MOP (Massive Ordnance Penetrators). MOP, som har vært under utvikling siden 2004, er beregnet mot dypt nedgravde, ekstremt harde bunkere, tunneler og kommandosentraler etc.

Fem av MOP-ene skal brukes til testing mens de resterende planlegges brukt fra B-2A "stealth" bombefly, som hvert vil kunne ta opptil to MOP-er. (Air Force Magazine aug 09)

Gates styrker hæren

Forsvarsminister Robert Gates har godkjent en formelt sett "midlertidig" økning av personellstyrken i US Army med 22.000, fra 547.000 til 569.000. Økningen betyr ingen økning i organisasjonsstruktur og antall operative avdelinger men skal sikre at deployerte styrker er fullt bemannet. Økningen gjelder formelt for tre budsjettår. Det skal hentes en milliard dollar innenfor 2010-budsjettet, deretter skal det finnes politiske løsninger for de to neste budsjettårene, gjeldende frem til oktober 2013. (Jane's Defence Weekly 29. jul 09)

Ny US karabin

Colt M4.

US Army ventes omtrent nå å utstede RfP (Request for Proposal) for en ny karabin. Per juli overtok US Army rettighetene til de tekniske spesifikasjonene for nåværende Colt M4 karabin, og kan dermed frigi disse som

sammenligningsgrunnlag for spesifikasjonene for det nye våpenet. Det utelukkes imidlertid ikke å oppgradere M4.

For å gjøre det amerikansk, arbeider man samtidig med en generell studie av USAs væpnede styrkers samlede behov for nye karabiner og rifler. Samtidig har USSOCOM foreløpig utsatt sitt prosjekt for å finne et nytt snipervåpen, og avventer nå den generelle studien for å prøve å finne et våpen sammen med hæren og marinekorpset. (Jane's Defence Weekly 3. jun 09)

BFALETS FELLESGRANISASJON

BFO

UNIK FORSIKRING GJENNOM BFO

Lavt innskudd og høy dekningsgrad!

BFO tilbyr sine medlemmer forsikringer som også gjelder i krigsområder!

Forsikringen gjelder fra den dagen du tegner den uten ekstra kostnad.

Gratis innboforsikring for int ops (containerforsikring).

BFO har egne kontaktpersoner for deg som reiser ut.

Sammenlign gjerne BFOs forsikringer med andre.

Forsvarets Personellservice

Slutter du i Forsvaret?

Gjør vi oppmerksom på at du har full mulighet til å opprettholde ditt medlemsskap i Forsvarets Personellservice.

Har du først meldt deg ut og ikke har tilknytning til Forsvaret kan du ikke melde deg inn igjen.

– Det lønner seg å være **FP** medlem –

FORSIKRINGSNYHETER

- BFO-pakken inkluderer fra 1.1 2009 dekning på 1 G ved kritisk sykdom.
- BFO pakken består av fem elementer og koster 285 kr pr mnd.
- Forsikringen gjelder verden over døgnet rundt.
- Forsikringen gjelder Int ops/krigsrisiko ved død og uføre uansett oppdrag.
- Ved død utbetales ca 1 million til fylte 50 år, deretter nedtrapping.
- Ulykkedelen gjelder også for sivile ulykker ved Int ops-tjeneste.
- Ulykkedelen omfatter risikosport som dykking, fallskjermhopping og klatring også i fritiden – uten tillegg i prisen.
- Ulykkedelen gjelder også på fritiden for din familie. Hvert familiemedlem er forsikret for ca 2.5 million ved 100% invaliditet.
- Du er også forsikret gjennom Forsvaret.
- Meld fra til Forsvarets Personellservice for å få gratis Containerforsikring.
- BFOs innboforsikring, Kollektiv hjem med Superdekning er utvidet og dekker fra 1.1 2009 også forbrukerelektronikk. Dette er samme type forsikring som man tilbys til flere hundre kroner pr artikkel ved kjøp hos el-kjedene.

(Beløpene er regnet ut fra G-beløp pr 010508)

For mer informasjon www.bfo.no eller kontakt BFO på tlf 23 10 02 20

FP gir sine medlemmer:

• Høy rente på innskudd	• Store rabatter på forsikring	• Gruppeliv
• Gode lånebetingelser	• Gratis betalingsoppdrag	• Diners
• Nettbank	• Gebyrfrie tjenester	• Esso
• Personlig service		

Vil du vite mer om **FP** tilbudene?

Besøk vår hjemmeside på www.fpservice.no

Eller kontakt oss på telefon: siv. 2309 2400 mil. 0510 2400 – fax 2309 2499

E-post: fp@fpservice.no Post: Postboks 1493 Vika, 0116 Oslo

Husk: Meld deg inn!

Sjøforsvaret støtter spenne

Mandag 24. august stevnet KV Harstad og KNM Tyr ut fra Tromsø havn. Om bord har de ekspedisjonsmedlemmer og avansert søkeutstyr, som skal brukes under letingen etter båtflyet Latham 47, som Roald Amundsen og fem andre besetningsmedlemmer styrtet i utenfor Bjørnøya i 1928.

KNM Tyr og KV Harstad i Tromsø havn på søndag.

Kapteinløytnant Stian Telle sjef for Hugin opereringen.

Fra venstre: Daniel Petry Context TV, Kjell M Lutnes tidligere sjef Luftfartsmuseet Bodø, Rob McCallum leder for Deep Sea Expeditions Ltd, Orlogskaptein Karl Petter Haugen, Kommandørkaptein Frode Løseth og Kapteinløytnant Stian Telle sjef for Hugin opereringen.

Text og Foto Einar Holst Clausen

Under en pressekonferanse i Tromsø på søndag den 23. august, var et stort pressekorps, samt Offisersbladet som eneste militære tidsskrift, til stede og fikk orientering om denne meget spesielle ekspedisjonen som håper å finne flyet Latham 47 på 100 til 200 meters dyp 20 nautiske mil Nordøst for Bjørnøya. Operasjonen hatt fått navnet "Operation Latham", og det er "Deep Ocean Expeditions Ltd" som er drivkraften bak

søket etter Latham 47. De har tidligere vært nede på store dyp, der de har funnet og filmet kjente fartøyer som blant annet den tyske krysseren Tirpitz. Denne gangen har de en solid støttespiller og drahjelp fra den Norske Marinen, og fra Kystvakta, som stiller med henholdsvis KNM Tyr og KV Harstad.

Et tysk TV-team (Context TV GmbH) filmer det hele, som en del av en større produksjon om polarhelten Roald Amundsen. Lederen for hele ekspedisjonen, Rob McCallum fra Deep Ocean Expeditions Ltd, er svært spent på om de nå finner

området der Latham skal ligge, og uttrykte samtidig stor takknemlighet for at Marinen og Kystvakten har gjort dette mulig ved å stille med KNM Tyr og KV Harstad. Om bord på KNM Tyr finner man den kabelfjernstyrte dykkerroboten "Scorpion 21", samt Kongsberg Maritime sin avanserte fjernstyrte og fritt svømmende torpedolignende søkerobot HUGIN 2000 MR. Denne nyvinningen kan dykke helt ned til 1000 meters dyp, og søker med nøyaktighet opptil 200 meter ut til sidene. Gjenstander ned til 10 cm, kommer frem på sonarbildet som sendes opp til kontrollrommet på KNM

nde ekspedisjon

Latham 47 kort tid før det styrtet utenfor Bjørnøya.

Fra venstre: Bjørn Jalving Kongsberg Maritime as, Nicolay Jacobsen tippoldebarnet til Roald Amundsen, Fredrik Søreide Sperre Subsea as, og Kapteinløytnant Tom Thorgrimsen sjef på KNM Tyr.

FAKTA:

I 1926 nådde Roald Amundsen Nordpolen med luftskipet Norge. Luftskipet var konstruert av den Italienske generalen og luftpioneren Umberto Nobile. I 1928 krasjet Nobile med sitt luftskip på vei tilbake fra Nordpolen, og flere redningsaksjoner ble iverksatt. Roald Amundsen var en av de som ville redde sin pioner-kollega, og den 18. Juli 1928, etter kun to dagers forberedelse, gikk han ombord i båtflyet Latham 47, sammen med et crew av franske piloter. Klokken 18:45 samme dag, mottok man noen svake radiosignaler fra Latham. Det ble det siste de hørte fra Latham 47 og vår polarhelt Roald Amundsen.

Filmselskapet som lager en

dokumentar: Context TV GmbH

Hovedsponsorer: Den Kongelige Norske Marine og Kystvakta, Kongsberg Maritime as, Sperre Subsea as, Luftfartsmuseet Bodø.

Tyr, kunne lederen for Hugin-opereringen, kapteinløytnant Helge Stian Telle fortelle til Offisersbladet. Hugin kan operere i inntil 8 timer, før den må opp og lades i 6 timer.

Firmaet Sperre/Sperre Subsea as er en annen sponsor og ekspedisjonsdeltager, som stiller med en Sparrow, liten ROV dykkerrobot, som er plassert om bord på KV Harstad, sammen med hele ekspedisjonsledelsen. Det er satt av 14 dager til søket etter Latham 47, og i følge Sjøforsvarets styrerepresentant i prosjektet, kommandørkaptein Frode Løseth, så har tidligere søk i 2004, uten hell, bare motivert til ytterligere

innsats for å finne flyet. Orlogskaptein Karl Petter Haugen er operativ leder for Sjøforsvarets bidrag denne gang, kunne fortelle at Sjøforsvaret håper de med sin ekspertise, kan bidra med å fylle det historiske gapet rundt Amundsens siste dager. En slik ekspedisjon gir også en god øvingseffekt for mannskapene, sa Haugen.

Dette prosjektet har en meget spennende webside, som forteller hele historien om Amundsen, og gir kontinuerlig oppdaterte opplysninger om fremdrift, med bilder og filmklipp.

Adressen er: www.searchforamundsen.com

En forsvarsstudie i perspektiv

En Generalinspektør for sin hatt

Etter å ha fått Forsvarsstudie 2007 (FS 07) og den påfølgende parlamentariske behandling av denne på noe avstand, kan det nå være passende med noen kommentarer. Det som faller en inn først, er det utrolige faktum at hvis tidligere generalinspektør for Sjøforsvaret og hans medløpere hadde fått det som de ønsket i FS 07, hadde Marinen i dag vært uten kystkampfartøyer, nemlig MTB-våpenet representert ved SKJOLD-klassen. Et "Admiralsopprør nr.1" blant pensjonerte admiraler, resulterte imidlertid i at Regjering og Storting reddet SKJOLD-klassen. Et nytt "Admiralsopprør nr.2" ble deretter iverksatt for om mulig også å redde et annet sjømilitært strukturelement som den samme generalinspektør ønsket bort, nemlig Olavsvern, den eneste fremskutte operasjonsbase for norsk og alliert fartøysvirksomhet i Nord-Norge. Men denne gang forgjeves. Det var tydelig at Forsvarssjef og Forsvarsminister følte at de ikke kunne tilføye sin sjømilitære rådgiver nok et nederlag.

Tale er sølv - er taushet gull?

Så kan man i ettertid spørre hvor den egentlige sjømilitære ekspertise befant seg da utformingen av FS 07 fant sted? Jeg tenker da på Fellesoperativt hovedkvarter, Landsdelskommando Nord-Norge, Kysteskadren, fartøysvåpnene og i særdeleshet UVB-våpenet. En mer taus og anonym forsamling kunne man vanskelig finne på den tid. I skarp kontrast til dette står måten den amerikanske marine, kystvakt og marinekorps utarbeidet sitt felles strategidokument "A COOPERATIVE STRATEGI FOR 21.CENTURY SEAPOWERS" i 2007. Underveis med arbeidet ble det avholdt såkalte "conversations with the people", diverse offentlige fora hvor menigmann ble informert og fikk anledning til å fremlegge sine synspunkter og forslag. Noe for neste forsvarsstudie?

Sakens kjerne

Hva var så årsaken til den nevnte taushet fra faglig hold? Grunnen var ganske enkelt at daværende GIS hadde en helt annen agenda enn å ivareta de behov marinefartøyers operasjonsmønster i et langstrakt kystområde med enorme havområder utenfor, nødvendigvis ville medføre. Agendaen var Kystjegerkommandoen (KJK). Admiral Finseth og hans tidligere kolleger i Kystartilleriet skal imidlertid ha all ære av arbeidet med denne agendaen, som altså var å transformere det tidligere

stasjonære kystartilleri til et meget mobilt, slagkraftig og fremtidsrettet strukturelement. Kystjegerkommandoens oppsettning av spesialtrente og spesialutrustede "commando-soldater" er med dagens trusselbilde blitt en meget verdifull og etterspurt ressurs i likhet med marinejegerne, noe deres stadige tilstedeværelse i Afghanistan sammen med Hærens soldater, viser med all mulig tydelighet. Disse soldatene har selvsagt behov for sine forlegninger, skytebaner og øvelsesfelt på Trondenes og i Ramsund, så lenge ikke andre lokaliseringer tilbys dem.

Da heller ingen i Sjøforsvaret hittil har våget å foreslå noe så selvinnsynende som å flytte den distriktpolitisk plasserte kystvaktbasen på Sortland til nærmeste marinebase, og fordi noe av Sjøforsvarets støttestruktur i Nord-Norge måtte legges ned, var marinefartøyenes behov for Olavsvern lengre Nord, dømt til å måtte vike. Dette var altså grunnen til den pålagte taushet fra den sjømilitære fagekspertise vedrørende Olavsvern, og den nærmest panikkartede og misvisende argumentasjon med bevisst feilaktige beregninger og tåkeprat om et udefinert logistikkfartøy som preget FS 07, og som senere grundig er blitt avslørt.

Må Sjøforsvaret ha et jegervåpen?

Disse hendelsene har imidlertid bragt følgende spørsmål frem i lyset "Er egentlig spesialisert soldatopplæring og commando-strid sammen med Hærens avdelinger langt fra sjøen, oppgaver for et sjøforsvar?" Svaret må vel bli NEI, så lenge interessekonflikter kan oppstå på denne måten mellom behov for leirer og øvingsfelt til soldater, samt de behov Marinen og NATO måtte ha for sjømilitære baser for å løse sine oppdrag i det nordlige interesseområdet. Marinen skal da umulig bli straffet ved å bli nektet nødvendige baser for sine fartøyer fordi Sjøforsvaret har tiltatt seg oppgaver som egentlig tilhører en annen forsvarsgren. Er ikke Hæren den rette fagmyndighet for den spesialiserte soldatvirksomhet som jegerkommandoene representerer? Spørsmålet om hvorvidt vårt lille forsvar er tjent med å ha jegeravdelinger både i Hæren og Sjøforsvaret, er forøvrig allerede behandlet i Tom Robertsens bok "MAKING NEW AMBITIONS WORK - THE TRANSFORMATION OF NORWEGIAN SPECIAL OPERATIONS FORCES", utgitt av Institutt for forsvarsstudier i 2007. I den er en mulig sammenslåing av Hærens Jegerkommando, Marinejegerkommandoen og Kystjegerkommandoen til

en Forsvarets Jegerkommando vurdert. (Det antas at Minedykkerkommandoen naturlig tilhører Minevåpenet). En sikker gevinst ved en slik sammenslåing er i hvert fall konsentrasjon av forlegninger og øvelsesfelt for soldatene, samtidig med at Sjøforsvaret blir avlastet til å konsentrere seg utelukkende om sitt egentlige fagområde, nemlig fartøysrelatert virksomhet i marine og kystvakt.

Tale er gull - taushet er tull!

Tragedien ved den sjømilitære ekspertises taushet når det gjaldt SKJOLD-klassen og Olavsvern base, er at dette blant annet gir fritt spillerom for amatørmessige, såkalte seniorrådgivere i Forsvarsstabens byråkrati, til å demonstrere sin totale mangel på sjømilitær forståelse, ved i media å bygge drøv på de samme faktafeil, misforståelser og uetterretteligheter som FS 07 var så full av når det gjaldt Olavsvern. Hva kan så gjøres for å slippe å betale taushetens pris? Jeg vil da gjerne i den forbindelse få minne om hva den amerikanske admiral Jim Stavridis (sjef for 5.FLEET) nylig presiserte i en artikkel i U.S.Naval Institute Proceedings:

"READ, THINK, WRITE AND PUBLISH !
DARE TO SPEAK OUT AND CHALLENGE
ASSUMPTIONS AND ACCEPTED WISDOM."

Han oppfordret således alle, på alle gradsnivåer, til å gi uttrykk for sine faglige synspunkter, selv om disse skulle avvike fra gjeldende regler og praksis. Det hadde han selv gjort i hele sin aktive karriere fra han var ung offiser, og frem til han ble admiral. Når åpenheten er stor går det nemlig godt an å få endret tidligere beslutninger, dersom det senere skulle vise seg at, disse er tatt på feil grunnlag.

Kommandørkaptein (p)
Finn Tørjesen

Proessen frem mot FOH

Siden før Stortingets behandling av langtidsplanen for Forsvaret (LTP) og beslutning 19. juni 2008 om opprettelse av Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) på Reitan ved Bodø har det foregått en militær og politisk prosess utenfor Fellesoperativet hovedkvarter (FOHK) på Jåtta og Landsdelskommando Nord-Norge (LDKN) på Reitan for å få dette på plass. Nedenstående kommentarer er slik jeg har opplevd denne prosessen som ansatt og tillitsvalgt samt noen betraktninger rundt spillet.

Det som var og fortsatt er interessant å merke seg er at målet til Forsvarsstudien 2007 (FS 07) var å redusere utgifter. Dette på grunn av behovet for innsparing i Forsvarsbudsjettet.

I FS 07 var forslaget at FOHK, LDKN, Luftforsvarets to CRC'er (radarstasjoner) lokalisert på Måkerø og Sørreisa, Luftforsvarets kontroll og varslingsskole (LKVS) samt Luftforsvarets Programmeringssenter (PS) skulle samlokaliseres på Reitan i et hovedkvarter (FOH) med en ARS. I følge grunnlagsdata i FS 07 var anlegget på Reitan 14000 kvm og Jåtta 9000 kvm. I FS 07 er det beregnet at både Jåtta og Reitan har et areal som kan muliggjøre et sammenslått hovedkvarter. Det var iht disse arealberegningene kun Reitan som har areal nok til å samlokalisere alle avdelingene, både FOH og Luftforsvarets avdelinger som skulle samles i en ARS. Som arbeidstagerorganisasjonene påpekte tidlig i behandlingen av LTP viste det seg at Reitan hadde vesentlig mindre areal til disposisjon. I løpet av prosjekteringen fremkom det at Reitan ikke hadde 14000 kvm, men kun 8460 kvm.

Med bakgrunn i vektlegging av økonomi så er det flere uttalelser som fremstår som merkelige og motstridende. Først kom både Forsvarsministeren (FMIN) og Forsvarssjefen (FSJ) med uttalelser i forbindelse med LTP at det er best økonomisk å ha FOH på Reitan. Under sitt besøk til Jåtta 4 juli 2009 innrømmer FMIN i intervju at Reitan er ikke det billigste alternativet, mens FSJ i TV2 den 21 august igjen hevder at det er mest økonomisk i nord.

Til tross for tidlige signaler fra politikerne og innspill fra arbeidstagerorganisasjonene så valgte man å unnlate

Sjef for Forsvarets operative hovedkvarter, Generalmajor Bernt Iver Ferdinand Brovold, taler i Kulturhuset i Bodø i forbindelse med den offisielle åpningen av Forsvarets operative hovedkvarter på Reitan utenfor Bodø.

en personellmessig og økonomisk konsekvensutredning av et rent FOH.

Det er viktig å huske at FS 2007 aldri vurderte dagens løsning, men kun et hovedkvarter med en ARS. Det er på tide å fremlegge totaløkonomien i dette, noe som har vært krevd fra så vel politikere som tillitsvalgte.

Man behøver ikke være økonom for å se at det vil være billigere å flytte ca. 70 personer fra et eldre anlegg på Reitan enn ca. 210 personer fra et mer moderne anlegg på Jåtta. Med andre ord så kan det ikke være økonomiske grunner for å ha FOH på Reitan. De militærfaglige grunnene som nærhet til nordområdene er om mulig enda mer uforståelige. Et operasjonelt hovedkvarter kan militært sett plasseres omtrent hvor som helst i landet. De fleste land har plassert disse i nærheten av hovedstaden, med tanke på kort vei til politiske beslutningstagere. Det har også vært hevdet at mange land er misunnelige på Norge mht plasseringen nord for Polarsirkelen. Det er kun et fåtall land som har denne muligheten; USA (nordlige del av Alaska), Canada (de nordligste territoriene), Russland ("Sibir" og Kola), Danmark (Grønland), Sverige (nord for Jokkmokk) og Finland (nord for Rovaniemi). Tror noen at disse ville legge sitt operasjonelle hovedkvarter nord for Polarsirkelen? De som tror at Nord-

områdene vil få mer fokus tar feil.

Hovedfokus vil og må fortsatt være der vi har personell i internasjonale operasjoner.

Ved å slå sammen FOHK og LDKN vil resultatet bli at det personellet på Reitan som nesten utelukkende kunne fokusere på nordområdene nå må fokusere også på Afghanistan, Tsjad, Sudan osv. Ved denne sammenslåingen vil man ikke få et paradigmeskifte men kun en samling av personell som skal fortsette med de samme oppgavene i en organisasjon og etter hvert fra et geografisk sted. Slik jeg ser det så holder verken de økonomiske eller militærfaglige argumenter vann.

*Kommandørkaptein
Stein Flom Jacobsen*

¹Paradigmeskifte er et systematisk skifte i måte å tenke på som er av betydelig størrelse og rekkevidde

Offiserers ytringsplikt

Et norsk ekspedisjonskorps – et eliteforsvar - er en demokratisk utfordring i seg selv. Politisk siling og kontroll med informasjonen som offentligheten har tilgang til, svekker ytterligere en åpen demokratisk debatt.

De fleste husker oberstløytnant Terje Torsteinsson. Gjennom flere år var han Forsvarets viktigste ansikt i media, til stadighet på Dagsrevyen, i ukeslutt eller i søndagsavisen. Opplest, kunnskapsrik og alltid villig til å gi en vurdering på bakgrunn av den innsikt han hadde. I sin velbrukte oberstløytnantsuniform fremsto han i sin personlige trygghet som et enmanns pr- byrå for Forsvarets analytiske kapasitet og tenkeevne. Innledningen kan bringe tankene hen på en nekrolog, det er ikke ment slik. Men oberstløytnanten ble forflyttet til Stockholm. Den som satt i Stockholms-stillingen ville ikke hjem, Torsteinsson ville ikke dit. Men andre ville! Forsvarets ledelse likte ikke den aktiviteten han bedrev. Mannen fremsto som en tenkende offiser som gav vurderinger som ikke var offisielt godkjente. Jeg har grunn til å tro at han på generalløytnantsnivå ble karakterisert som en løs kanon på dekk.

Sentral ledelse svekket

Som et ledd i omorganiseringen av Forsvarets ledelse skal nå Forsvarssjefens informasjonsavdeling legges inn under Forsvarsdepartementet. Forsvaret skal tale med én stemme må vite, og denne stemmen skal være departementets. Dette er et ledd i en nyorganisering som skal erstatte den forrige nyorganiseringen hvor forsvarrets ledelse ble sentralisert omkring Forsvarsdepartementet. Denne omorganiseringen var dyr, men bød på store rasjonaliseringsgevinster så man. Men nå altså ny organisering. Generalinspektørene skal sendes på landet og Forsvarssjefen miste sin informasjonsavdeling. Man desentraliserer altså ledelsen og sentraliserer informasjonen. Omorganiseringen vil for det første få den konsekvens at Forsvarets kontakflate mot det sentrale politiske miljøet reduseres. For det andre mister den samme ledelsen muligheten til å henvende seg til offentligheten uten at informasjonen først er silt av adjunktene i Forsvarsdepartementet. Det danner seg et bilde hvor Forsvarets sentrale ledelse skal svekkes.

Hårdhendt sentralisering

Nå bedrev jo Forsvarssjef Diesen selv en relativt hårdhendt sentralisering av informasjonen fra Forsvaret da han fratok generalinspektørene deres respektive informasjonsfolk og fikk lagt ned de grenvise tidsskriftene. Slik sett bør han nå ha forståelse for argumentasjonen fra FD. Det er en utfordring for fantasien å se for seg nåværende forsvarsminister som general Diesens Nemesis, men allikevel: Diesen ville kontrollere generalinspektørene; nå vil forsvarsministeren kontrollere ham. Forsvarssjefens kontrollbehov blir ført frem til sin ytterste konsekvens.

Siling og kontroll

Motforestillingerne mot denne utviklingen er klare nok: et demokratisk samfunn bør fatte sine beslutninger etter åpen diskusjon og debatt. Denne debatten skal føres på en basis av kunnskap. En siling av og kontroll med den informasjonen offentligheten får tilgang til, svekker muligheten for en slik åpen debatt.

Samtidig fortsetter utviklingen mot et norsk ekspedisjonskorps, et eliteforsvar som i seg selv er en demokratisk utfordring. Det Forsvaret hvor halve befolkningen tjenestegjorde, var et Forsvar hvermannen kjente. Nå minker den erfaringsbaserte kunnskapen om Forsvaret i befolkningen, samtidig som informasjonen om det nye Forsvaret sentraliseres og siles.

Bildet blir ikke penere av at Forsvaret ombudsmann gjennom VG Nett 25/4 fremsetter "bitende kritikk" av arbeidsmiljøet i Forsvaret. Folk som snakker får det vanskelig. Det er problematisk at de som vet mest om Forsvaret, de som står i jobben dagstøtt, ikke kan fortelle hva de vet. Og da snakker vi ikke om tankeløse bilder av militære nordmenn i utlandet lagt ut på Face-book.

Samtidig vet enkelte av oss at sentrale politikere, for eksempel i Stortingets Forsvarskomite, er svært interessert i informasjon om og fra Forsvaret som nettopp først ikke er kontrollert av verken Forsvarssjefens eller Departementets informasjonsfolk. Og såpass tillit til vårt politiske system bør vi vel ha: de beslutninger som skal fattes blir ikke dårligere av mere informasjon.

Forsøkene på å sentralisere informasjonen om Forsvaret utgjør et demokratisk problem, for Forsvarets ansatte også et mentalhygienisk problem.

I Forsvarssjefens høringsuttalelse til nyordningen datert 2. mai, mener han at

Forsvaret risikerer å miste troverdigheten og at nyordningen muligens også vil føre til at man fremstår som "mindre profesjonelle i sin kommunikasjon". Det faktum at høringsuttalelsen som er unndratt offentlighet, ble lagt ut på TV 2s nettsider, understreker poenget.

Jeg vil allikevel ikke bekymre meg særlig for troverdigheten her. Troverdigheten skal Forsvaret bygge på andre områder. Når en obsternasig russisk trålerskipper eksempelvis ikke lar seg bringe til havn, svekkes troverdigheten på en måte som en vellykket mediestrategi ikke kan veie opp for. "At personell ytrer seg må vi leve med" føyer Diesen resignert til. Akk ja, med nåværende konstitusjon i Kongeriket, så må vi nok leve med at folk ytrer seg. Alle i uniform som ytrer seg kan jo ikke sendes til Stockholm heller.

Forsvarssjefens rolle

Så må man mene at Forsvarssjefen ikke skal ha noen selvstendig politisk mening. I en tid hvor det heter seg at Forsvaret utgjør en verktøy for den til enhver tid sittende regjeringskoalisjon, er vel Forsvarssjefens oppgaver klare nok. Han skal sørge for at verktøyet virker, dvs. innehar den stridsevne man kan påregne å få kjøpt for i overkant av 30 milliarder kroner. Men dette blir for enkelt. Rett nok har Forsvarssjefen qua Forsvarssjef ingen partipolitisk mening, det er selvsagt nok. Men samtidig er det vel knapt noen statsinstitusjon som dypest sett er mer politisk enn Forsvaret. Så lenge Forsvaret forvalter statens egenbeskyttelse i form av statens voldsmonopol, forblir Forsvaret dypt politisk. Derfor er også Forsvarssjefen en politisk figur hva enten han ytrer seg eller ikke. Det er ønskelig å ha en Forsvarssjef som synes, derfor all ære til general Diesen! Uten anledning til å informere, til å henvende seg til offentligheten, gjøres han til en slags glorifisert evnukk, som han selv i sin tid kastret sine generalinspektører. Det er rart hva man finner seg i, bare man får beholde stjernene.

General Ruge

Diskusjonen om Forsvarssjefens rolle er ikke ny. General Ruge satt ikke lenge etter krigen før han valgte å gå av fordi han var uenig med statsråd Hauge. Siden avskaffet den samme statsråden stillingen som Forsvarssjef og erstattet den med en militær sjefsnemnd hvor han selv hadde møterett. Han benyttet møteretten ofte og da dominerte han møtene, som Ketil Skogrand tørt formulerer det i Forsvarshistorien. Når de generaler som

Archer viktig NORSK-

Valget av Archer som fremtidig norsk/svensk kanonsystem gir ikke bare bakkestyrkene større slagkraft, men er også et stort skritt mot et nærmere nordisk forsvarssamarbeid. Kjøpet viser i tillegg at alle de som mente at Norges vraking av Gripen som nytt kampfly ville ødelegge fremtiden på dette feltet tok grundig feil. Archer vil lenge være et militært flaggskip for Sverige og Norge.

Tekst og foto: **Tor Husby**

Statssekretær Espen Barth Eide i Forsvarsdepartementet er opptatt av de lange linjer i nordisk militær integrasjon.

Det er statssekretær Espen Barth Eide i Forsvarsdepartementet som klart viser sin entusiasme for den norsk-svenske avtalen. Forutsatt at det nye Stortinget i vår sier ja til prosjektet til 1,8 milliarder kroner, kan leveransene skje i 2011-2013. Hvert land kjøper 24 enheter pluss systemer for ammunisjons-håndtering og ammunisjon. Barth Eide regner med at særlig NAMMO vil være sterkt på banen som leverandør av ammunisjon til de nye systemene.

-Det norsk-svenske samarbeidet må være både balansert og langsiktig, enten når det gjelder Archer isolert, eller i det store bildet. Dette er det politisk enighet om i begge land. Rent konkret betyr dette bl.a. at det skal etableres en industrisamarbeidsavtale før kontrakten om kjøp av kanoner kan signeres. Men hvis en slik avtale ikke er tilfredsstillende, og kontrakten om artillerianskaffelse derved ikke blir signert, vil Norge starte egen anskaffelsesprosess gjennom åpen anbuds-konkurranse. Dette er gjort kjent i Sverige, presiserer han.

Archer-kjøpet kan også ses i et annet perspektiv: Archer-skytsets mulighet for å benytte presisjonsammunisjon kompenserer for bortfallet av klaseammunisjonen, som Norge tok initiativ til for å få internasjonalt forbud mot. Det vi taper ved at Forsvaret har destruert klaseammunisjonen og dens evne til å "teppebombe" store arealer, blir kompensert ved Archers lengre rekkevidde, høyere skuddtakt og større presisjon. Presisjonen, som er avhengig av utvikling av nye ammu-

skritt mot SVENSK INTEGRASJON

Det mobile og meget avanserte artillerisystemet Archer.

FAKTA:

Archer kontra M109

Skuddvidde: 40-60 km,
kontra 30 km

Skuddtakt: 3 skudd på 15 sekunder,
kontra 3 per minutt

Bedre presisjon.

Er utstyrt med hjul og kan raskt
forflytte seg etter skyting

M109 utviklet på 1960-tallet.

sjonstyper, fører til at man unngår unødvendige skader utenfor målområdet.

-De humanitære og militære ønsker vokser dermed sammen, påpeker statssekretær Espen Barth Eide i Forsvarsdepartementet.

Fordeler i fleng

Ut over dette ser han fordeler i fleng: Felles utnyttelse av eksisterende svenske og norske ammunisjonsbeholdninger, felles ildledningssystem og logistikk, utdanning og trening. I sum gir dette muligheter for felles operativ utnyttelse. Det detaljerte samarbeidet mellom Sverige og Norge reguleres gjennom Technical Agreements (TA) som er knyttet opp mot den overliggende Memorandum of Understanding. På slutten av 2008 ble tre TA-avtaler signert om utvikling av Archer, for våpenstasjon samt for utvikling og utdanning. På planstadiet står to nye TAer om logistikk og ammunisjon.

Når det gjelder utdanning, trening og øving kan Sverige og Norge utnytte hverandres simulatoranlegg, delta med observatører i hverandres trening/øvelser, etablere felles utdanning og skoler, utveksling av instruktører, utvikle felles operasjonskonsept og prosedyrer og utnytte hverandres ammunisjonsbeholdninger.

-Samlet sett bringer dette det militære samarbeidet på tvers av Kjølens et betydelig skritt videre, sier Barth Eide.

Valget av ildledningssystem er ikke endelig besluttet. Sverige og Norge har hver sine nasjonale systemer. En avklaring om hvilket system som det skal satses på ventes i løpet av sommeren.

Hvem skal utvikle ammunisjon/ammo-håndtering?

-Det skal kjøpes en initiell beholdning av ammunisjon til prosjektet, men det er også under planlegging en større serieanskaffelse av ammunisjon. Vi kan videre utnytte eksisterende lagre i begge land og vi ser på utviklingen av nye ammunisjonstyper – for eksempel typer som styrer seg selv i siste fase mot målet. FFI er med i utviklingsprosessen. Hvilke bedrifter som blir leverandører avklares først etter at det er bestemt at opsjon på serieleveransen skal utløses. Utgangspunktet er åpen konkurranse. NAMMO kan være en aktuell bedrift.

Archer skjermet

Statssekretæren er klar over at de svenske forsvarsbudsjetter ikke bare synker, men at politikerne kutter fra innkjøpsbudsjettet. Men Archer er skjermet mot å bli rammet av sparekniven. Det norske forsvarsbudsjettet er faktisk nå større enn det svenske i absolutte tall (altså ikke bare pr. innbygger) og Norge er derved i dag "stormakten" når det gjelder militære investeringer.

Statssekretæren gir en fyldig begrunnelse for den militære satsningen i Norden:

-Som et lite land arbeider Norge for et generelt flernasjonalt samarbeid i dybden og tilstreber systemlikhet der det er mulig. Sverige og Norge var først ute, deretter kastet Finland seg på bølgen (finnene har kjøpt norske HUGIN og NASAMS nylig). Nå er linjen blitt allnordisk med økt nordisk forsvarssamarbeid, noe som også inkluderer Island og det arktiske området. Hvis vi omvendt ikke samarbeider, kan vi bli nødt til

å fjerne deler av forsvarskapasiteten som følge av de økende materiellkostnader og stagnerende eller synkende forsvarsbudsjetter. Små land er spesielt utsatt for dette. I disse faktorene ligger den bærende ide i hvorfor de nordiske land søker militær integrasjon, understreker statssekretær Espen Barth Eide i Forsvarsdepartementet.

Pyramidens hemmelighet

For å illustrere hva han snakker om, tegner han opp en pyramide der den øverste biten representerer landenes operative kapasitet. Resten av trekanten er innkjøp, logistikk, utdanning, øvelser, trening etc. Deler de nordiske land på mest mulig av det sistnevnte blir den operative biten av trekanten større.

Konkrete nye samarbeidstemaer kan være økt samtrening av luftforsvaret og utnyttelse av hverandres flybaser og skytefelt, satellitt-observasjon, luft- og sjøobservasjon, transport, etc. På lengre sikt kanskje ubåter. Men dit er det langt frem. Han viser til det avbrutte "Viking"-prosjektet mellom Sverige, Norge og Danmark. I alt fins det et puslespill av mange faktorer som kan øke integrasjonen.

De nordiske landenes forskjellige allianse-tilknytning er ikke lenger noen hindring for den militære sammenveving. Sverige og Finland er med på det aller meste av det NATO gjør, Norge er med på praktisk talt alt EU gjør på den militære fronten. Nordisk samarbeid er derfor ikke lenger noe alternativ til hverken EU eller NATO, men snarere en fordypning av det samarbeidet som allerede er etablert innen og mellom disse to organisasjonene.

Russlands krig mot Georgia i august 2008 hadde tre hovedresultater:

- * **Den senket terskelen for russisk maktbruk.**
- * **Putin/Medvedev kan fristes til å gjenta eksperimentet mot andre land.**
- * **Krigen førte til et mer ærgjerrig våpenprogram. Den tungroddede vernepliktshæren på 1,3 mill. mann skal innen 2012 byttes ut med profesjonelle styrker på 1 million med moderne utstyr og kort reaksjonstid. Men finanskrisen har for tiden lagt en demper på ambisjonene og forsvarsbudsjettet.**

Senket terskel for russisk

Tekst og foto: **Tor Husby**

Flere norske og utenlandske forskere som foreleste under FFI-seminaret om russisk militær modernisering i Oslo Militære Samfund i slutten av mai, var litt pessimistisk for fremtiden. Arktis og tidligere medlemsland i det sovjetiske imperium var mest i faresonen for nye russiske ambisjoner, men den svenske forskeren Fredrik Westlund, fra FFIs svenske motstykke FOI, spådde at man før eller senere vil se en russisk maktdemonstrasjon utenfor det gamle sovjetiske området, for eksempel i Middelhavet. Selv om moderniseringen sliter med store problemer, vil Russland om få år ha høygraderte styrker med betydelig modernisert utstyr.

Økt patruljevirkksomhet

Langs norskekysten har Forsvaret i en tid sett økt patruljevirkksomhet av russiske ubåter, overflatefartøyer og langdistansefly pluss økt romrelatert virksomhet på Kola. Selv om Leningrad militærdistrikt, som Arktis ligger under, ikke har topp prioritet, øker Nordflåten regionale rolle i betydning og atomubåtene har gjenopptatt

operasjonene under isen etter ti års fravær. FFI-forskeren Kristian Åtland hevdet at ismeltingen og en ny skipsrute nord om Sibir mellom Europa og Østen i verste fall kan bidra til en ny kald krig i det høye nord. Det planlegges å opprette militære baser og en separat styrke i området. Men dagens troppe- og våpennivå er likevel ikke i nærheten av hva de var under den kalde krigen. Oppbyggingen definerte Åtland som en overmoden styrkemodernisering. Som et ledd i reetableringen av russisk makt i Arktis er FSB, KGBs etterfølger, i ferd med å styrke sin kontroll over området.

Nøkkelområde

Åtland minnet om at Arktis fortsatt er et nøkkelområde i russisk atomstrategi. Både kapasitet og reaksjonsevne forbedres. Arktis er dessuten Russlands viktigste ressursbase for olje, gass, mineraler og fisk. Det kan ikke utelukkes russisk maktbruk for å forsvare disse ressursene. Området har en symbolsk rolle som landets nordlige fasade og en kilde til stormaktstatus. Det avleder russernes problemer i andre deler av riket. Det er i den sammenheng man må se plantingen av det russiske flagget på havbunnen under Nordpolen i 2008.

Men det evige tungroddede Russland

fornekter seg ikke. Den russiske forskeren Vasili Zatsepin fra Moskva fremholdt at mange negative forhold svekket militærindustrien: Inngrodd treghet, gruppemotsetninger, ineffektiv ledelse, hemmelighetsparanoia, mangel på pålitelig militærstatistikk, pluss den økonomiske krisen. Forsvarsbudsjettet ble i april skåret ned fra 1.336 til 1.190 milliarder rubler. Den militære moderniseringen trengte tre ting: Penger, penger og atter penger.

Korrupsjon og sløsing

FFI-forsker Tor Bukkvoll hevdet at 30 prosent av forsvarsinvesteringene forsvinner i korrupsjon og sløsing. Forholdet mellom militærindustrien og det statlige apparatet kan imidlertid være en enda større kilde til sløseri. En tredje negativ faktor er at våpenplanene er basert på gammel sovjetisk design, mens forskning og utvikling prioriteres stadig lavere.

I 2009 var det nær 1.400 bedrifter i det militærindustrielle kompleks med mellom 1,6 og 1,8 millioner ansatte (6 prosent av russisk industriproduksjon). 49 prosent eies av den russiske staten, og andelen øker. Konsolidering og restrukturering pågår og Bukkvoll spådde at de to russiske flyprodu-senter kan bli slått sammen.

FFI-forskerne Tor Bukkvoll (foran) og Rolf-Inge Vogt Andersen som deltok på Russland-seminaret om russisk militær modernisering i Oslo Militære Samfund.

maktbruk

Våpeneksporten har steget de siste fem år og har fortsatt gode utsikter. En grunn er at russisk militært utstyr er ca. 35 prosent billigere enn vestlig. En annen grunn er at Russland ikke setter betingelser etter salget. Eksporten til India er blitt spesielt viktig for den teknologiske utviklingen av utstyret ettersom inderne setter strenge krav til ytelse.

Flere andre forskere mente også at de russiske rustningsplaner var urealistiske. Nyinvesteringene lå nær nullpunktet etter Sovjets sammenbrudd i 1991. Våpenprogrammet 1996-2005 ble tidlig oppgitt og investeringene beveget seg knapt under Putins første presidentperiode etter 2000. Men i hans 2. periode ble det mer fart i sakene selv om programmet for 2001-2010 ikke er blitt oppfylt. Ifølge våpenprogrammet 2007-2015 skal det investeres 4.200 milliarder rubler i styrkene, men forsvarsbudsjettets andel av brutto nasjonalprodukt skal ikke overstige 2,6- 2,8 prosent. Bukkvoll stilte spørsmål om vendepunktet kom i 2007-08.

Halvering

Forsker Rod Thornton, University of Nottingham, satte fingeren på en del ømme punkter for det russiske forsvaret. Mann-

skapene viser lite initiativ og kvaliteten på styrkene er ikke imponerende. Bare ca. 100.000 av de russiske styrker på 1,3 millioner mann vil kunne deployeres i utlandet. Dette i kontrast til dagens britiske yrkeshær på 100.000 mann som alle kan settes inn i andre land. Verre for stemningen i det russiske forsvaret er at tallet på offiserer skal omtrent halveres fra dagens 355.000 til 180.000 i 2012. At titusener av høyere offiserer fra generaler, oberster og nedover får sparken, og mister ikke bare levebrødet, men også boligene og privilegiene, har skapt mye ond blod og kraftig motstand. Tanken er at bedre trente sersjanter skal erstatte mange offiserer og at vervede mannskaper skal erstatte verneplikten, som allerede ble skåret ned til 18 måneder i 2007 og videre ned til 12 måneder i 2008. Dette betyr tre måneders opplæring og ni måneder ved avdeling, noe som ikke er nok til at de lærer håndverket.

-Forsøket på å gå over til en yrkesmilitær styrke har ikke gått som planlagt. Mens målet var å ha 147.000 vervede i 2009, har man bare fått 79.000. Bare 20-25 prosent tegner ny 3-årskontrakt etter den første. Blant de vernepliktige er det bare 6 prosent som uttrykker ønske om å gjøre det. Situasjonen skaper stor personellmangel.

Problemene som dette førte til var større enn de som skapes av den økonomiske krisen. Og det blir ikke bedre når den russiske befolkningen synker jevnt og trutt med ca. 1 million i året. I de siste år er den redusert fra 145 til 142 millioner, fastlo Thornton.

Kina

Tor Bukkvoll mente at Russland ikke er i stand til å opprettholde den konvensjonelle balansen med de vestlige land, mens Thornton hevdet at de indre truslene i Russland er større enn de ytre. Han fikk støtte av Fredrik Westlund som sa at kamp mot indre opprørsgrupper var det mest sannsynlig scenario. Krig mot Kina var den største faren i det lange løp. Den minskende russiske befolkning i det fjerne østen var en stor fristelse for kineserne. Westlund slo også fast at det var en stor forskjell mellom russiske og vestlige vervede soldater. De russiske yrkessoldater lignet mer på betalte førstegangssoldater i vest. Dessuten oppmuntret ikke organiseringen av styrkene til den høye offisersstandarden som i de vestlige land.

Esse non videri

- tilstede men usynlig

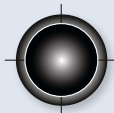
Undervannsbåtvåpenet (UVBV) er ett av seks våpen som er underlagt Sjef Kysteskadren (SJKE). I tillegg til de seks ubåtene av Ula-klassen består UVBV av en stab og Undervannsbåttreningssenter (UVBS). I denne artikkelen skal jeg kort forsøke å gi en statusrapport om ubåtvåpenet ved å beskrive noen av ubåtenes oppgaver og kompetanseutviklingen i våpenet.

Fortøyningsposter på Ula-klassen undervannsbåt.

En ubåt kan sammenlignes med en høyteknologisk virksomhet. Alle system henger sammen med hverandre innenfor et svært begrenset volum. Det kreves solid teknisk kompetanse og gode holdninger for trygg operering og maksimal utnyttelse av systemene.. Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) er sentral ved anskaffelser og oppdatering av ubåter, men ikke minst i fm vedlikehold av fartøyene.

Av komkapt **Jan-Henri Jensen**

Innledning – Ula-klassen

I perioden 1989 – 92 ble det heist kommando på seks ubåter av Ula-klassen. De første årene gikk med til teknisk- og taktisk innkjøring, og Ula-klassen var fullt ut operativ fra rundt midten av 1990-tallet. Etter den tid har det vært foretatt enkelte modifiseringer, spesielt for å kunne gjennomføre operasjoner i varmere farvann enn det fartøyene i utgangspunktet var konstruert for.

Av de seks ubåtene av Ula-klassen er det i dag fem under kommando til enhver tid. Det vil si at disse ideelt sett skal ha fullt mannskap (21+), er i god teknisk stand og kan utføre ulike typer maritime operasjoner.

Ser vi på kapasiteten til den enkelte ubåt, har den vel historisk sett ikke vært bedre. I dag framstår Ula-klassen som en av de fremste konvensjonelle ubåt-klassene i verden. Spesielt bør antall torpedoer – totalt 14 DM2A3 – fremheves, ikke minst siden de både kan brukes mot overflatefartøy og andre ubåter. For øvrig har Ula-klassen ry på seg for å være meget stillegående og er vanskelig å oppdage. Dette er egenskaper som er avgjørende for at konvensjonelle

ubåter skal kunne operere neddykket innenskjærs og i åpne havområder på en taktisk god måte.

Status – oppdrag og oppgaver

Ubåten er den eneste plattformen som over lengre tid kan oppholde seg uoppdaget bak fiendens linjer og samtidig kunne påføre ham betydelige tap på egen hånd. Dette gjør også fartøyene godt egnet innenfor et manøverorientert konsept som baserer seg på nettverksbasert tenkning. Ubåtene oppfyller også alle krav for å utøve, kunne medvirke til sjøkontroll og sjønektelse, som er primæroppgaven til Sjøforsvaret ved krise og væpnet konflikt.

Selv om mange ser for seg ubåtene som rene «krigsmaskiner», kan de i aller høyeste grad også bli gitt mer defensive oppdrag og oppgaver. Dette kan være suverenitetshevdelse, framskutt patruljering, overvåking av operasjoner, etterretning og rapportering. Andre oppgaver som kan tenkes er beskyttelse av egne forsyningslinjer, angrep på fiendens forsyningslinjer og spesialoperasjoner.

Når en ubåt skal angripe, vil dette normalt skje gjennom seks faser: oppdagelse, klassifisering, oppløp, målfølgning med fyring, våpenkontroll og unnvikelse. Tidsaspektet

for å gjennomgå disse fasene kan, alt etter måltype, situasjon og sted, variere betydelig. Det er imidlertid ikke tvil om at god planlegging og nøye forberedelser, der alle tilgjengelige hjelpemidler og mannskapets kompetanse tas i bruk, gir det beste resultatet. Til alt dette kreves:

- En kompetent organisasjon om bord og på land som fungerer.
- Et fartøy med tilfredsstillende teknisk stand.
- Torpedoer og ildledningsanlegg som yter i henhold til kravene.
- At de rette beslutningene må være tatt på basis av gode etterretninger.

På mange måter er det rundt ovennevnte erkjennelse at ubåtmannskaper trenes og landorganisasjonen innrettes.

Kompetansebygging

Alle som skal tjenestegjøre på våre ubåter må gjennom et grunnleggende skipsteknisk kurs ved UVBS. Deretter deles utdanningen inn i de ulike bransjene som finnes om bord, henholdsvis skipsteknisk, våpenteknisk og operativ. Utdanningen gis på ulike nivåer gjennom den enkeltes karriere om bord. De fleste kursene går ved UVBS. Et slikt konsept innebærer først og fremst en «nærhet» til elevene, og at

det blir et godt samspill mellom fartøylene og landorganisasjonen. I tillegg har alle som underviser ved skolen tidligere seilt på ubåt. De fleste av disse igjen har enten vært skipssjefer, maskinmestre eller våpentekniske offiserer. Sistnevnte gir også en god ballast når elevene berører spørsmål utenom det emnet eller faget det undervises i der og da!

For hver bransje er det utarbeidet en karriere-kompetanseplan. Den forteller befal og mannskap hvilke kurs og hvor lenge han/hun må være i ulike stillinger om bord på Ula-klassen før vedkommende når et bestemt nivå innen sin bransje.

Et eksempel: Sjefskurset (USK) er det siste nåløyet en operativ UVB-offiser må gjennom før vedkommende kan tiltre som skipssjef. Når offiseren starter på sjefskurset, har han/hun allerede gjennomført taktisk bransjekurs, sambandskurs (KNM T), ulike våpentekniske kurs rettet mot våre ubåter, navigasjonsoffisers-, operasjonsoffisers- og nestkommanderendekurs (taktisk og administrativ del).

Det forventes at elevene som starter på USK innehar de kunnskapene som er blitt tilført gjennom tidligere kurs, og at de har opparbeidet seg tilstrekkelig

erfaring gjennom sjøtjenesten, slik at fokus under kurset er anvendelsen av disse egenskapene. For å bestå kurset, og deretter bekle stillingen som skipssjef, må elevene vise dette gjennom å beherske UVB-sikkerhet og angrepstekniske ferdigheter i taktisk trener/simulator; tilfredsstillende gitte krav til taktiske- og skipstekniske kunnskaper samt vise gjennom sjøgående uker at de kan omsette teori i praksis. Sistnevnte er uansett den viktigste delen av kurset.

Tilsvarende progresjon og krav stilles også til befal som skal bli maskinmester og våpenteknisk offiser på ubåt.

Simulatortrening

UVBV er kjent for å ligge i forkant av utviklingen. Derfor var det naturlig for UVBS å tilby trening i "angrepstrener" allerede i 1974. Treneren, som var bygget opp som angrepssentralen på Kobben-klassen, har i lys av historien vært uunnværlig for ubåtvåpenet.

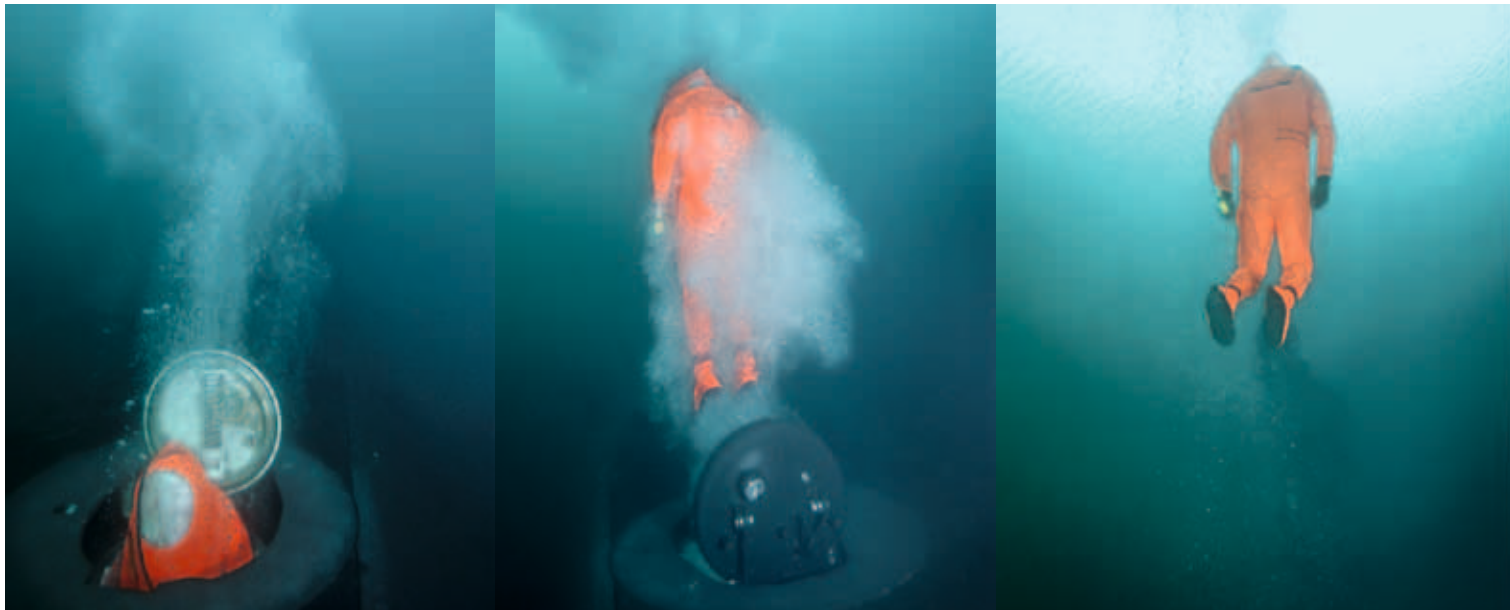
Som en følge av anskaffelsen av Ula-klassen fikk skolen et stort og moderne tilbygg på slutten av 80-tallet. UVBS fikk derfor flere trenerfasiliteter, både for grunnleggende og videregående teknisk og taktisk trening. I tillegg ble det bygget

en «bevegelig plattform» til blant annet å øve dybderorskjøring og havarisimulering. Meningen var også at de ulike simulatorene skulle kunne operere samtidig innenfor samme scenario.

Simulatorene fungerer i dag som forutsatt, og har gitt store bidrag til den treningen som er nødvendig for å betjene et avansert kampfartøy som Ula-klassen. Det arbeides imidlertid med å utnytte kapasiteten til trenerne bedre, blant annet gjennom å videreutvikle taktiske- og tekniske scenarier, samt evaluere og analysere både individuelle og kollektive prestasjonen. I samme seksjon som simulatorene på UVBS holder også et analyseteam for blant annet DM2A3-torpedoene til. Resultatene fra analyseteamet er avgjørende for både en bedre teknisk forståelse for torpedoene og ikke minst kunnskap om den taktiske bruken av dem.

Sjøgående tjeneste

Den beste og mest realistiske treningen rettet mot de oppdragene en ubåt kan få, er utvilsomt den sjøgående tjenesten. Seilingen kan være mangeartet, blant annet teknisk innkjøring; interne øvelser for egen sikkerhet; eksterne øvelser av begrenset omfang samt større nasjonale

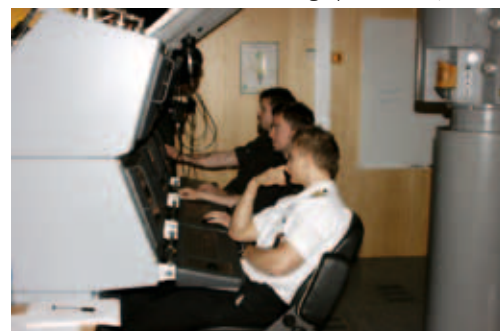

For å kunne være mannskap på en norsk undervannsbåt må alle gjennom en såkalt "fri oppstigning". Det foregår ved KNM Tordenskjold (KNM T)/ Dykker- og froskemannssenteret (DFS). Her er bilde fra en oppstigning fra en Ula-klasse ubåt.

Ubåtmannskap: alltid på utkikk etter nye muligheter.

Fra Ula-angrepssimulator, UVBS.

og internasjonale øvelser og operasjoner. Uansett er det viktig at treningen og operasjonene som gis er tilpasset det nivået mannskapet befinner seg på, og den tekniske tilstanden som ubåten har.

Etter visse perioder, som alle har bestemte formål og aktiviteter, gjennomføres det såkalte nivåkontroller. Dette er tester som skal sikre at mannskapet har nådd de kravene som stilles på det aktuelle nivået, og at ubåtens tekniske tilstand er dokumentert tilfredsstillende. Når flere og høyere nivåer er bestått, for eksempel sikkerhets- og navigasjonsmønstring, gjennomfører SJKE en såkalt "generalmonstring" (GM). Da embarkerer (går om bord) SJKE med et «team» av offiserer fra UVBV for å vurdere fartøyets taktiske kompetanse spesielt. GMene er lagt opp så realistisk som mulig med tanke på type oppdrag, operasjoner og hvordan disse blir tildelt ubåten.

Først etter at en ubåt har bestått generalmonstringen, er den formelt klar til å delta på større internasjonale øvelser og løse alle oppgaver som en ubåt kan bli

pålagt. Konseptet rundt nivåkontroller og generalmonstringer vil følgelig alltid være under stadig utvikling.

Mitt generelle inntrykk av dagens UVB-mannskaper kan kort oppsummeres slik: de er godt motiverte; holder et faglig høyt nivå; har god korpsånd samt evne og vilje til å yte optimal innsats. Dessuten bidrar de til en god og åpen dialog og kommer med konstruktive forslag til landorganisasjonen om forbedringer.

Utfordringer

Etter min mening er den største utfordringen for UVB-våpenet i dag det lave antallet fartøyer som er under kommando, det vil si hvor mange ubåter som er under oppøving eller kan brukes i reelle operasjoner. På 80-tallet var det vanlig å ha opptil 9 – 10 operative båter under kommando. På begynnelsen av 1990-tallet ble tallet redusert til åtte: fire rekondisjonerte Kobben- og fire av Ula-klassen. I dag er det altså bare fem ubåter under kommando til enhver tid.

Det lave antallet operative fartøyer, eller

rette: tallet på besetninger, vil etter min mening gjøre det vanskelig å opprettholde og heve den faglige kompetansen om bord og i våpenet for øvrig som ønskelig. Dessuten skaper det problemer for rekrutteringen av tilstrekkelig mange erfarne offiserer etter sjøtjeneste til landstillinger hvor UVB-kompetanse kreves eller er nødvendig, for eksempel ved skoler, kommandoer og verksteder.

Den største muligheten ligger nok i den store og unike kompetansen våpenet besitter samt det gode samholdet som særpreger ubåtvåpenet. Dermed blir oppgaven å videreutvikle våpenet med basis i Ula-klassen, mannskapene om bord og landorganisasjonen, men også ved å se inn i fremtiden henimot en ny ubåtklasse om 10-15 år. Her har allerede Forsvarsdepartementet (FD) satt i gang et arbeid med studier i regi av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Men når det gjelder undervannsbåtvåpenets framtid kommer vi tilbake til det fenomenet i neste utgave av Offisersbladet.

Har vi en felles forståelse av risikohåndtering?

I forbindelse med at jeg var troppsjef på årets felles opptak og seleksjon (FOS) opplevde jeg forskjellig praksis i forhold til det å håndtere risiko. Det var interessant å merke seg hvordan man fra forskjellige deler av Forsvaret tilnærmet seg dette forskjellig. Videre var det også en nyttig dimensjon å møte offiserer fra de andre bransjene i Forsvaret og se hvordan disse så på risikohåndtering.

Mange av mine kollegaer praktiserte det ved å både forholde seg til den overordnede risikovurdering som ble gitt ut i forbindelse med øvingsordren, men også gjennom å ta sine egne risikovurderinger ved den enkelte aktivitet som ble gjennomført. Dette mener jeg viser at man er i ferd med å ta risikohåndtering på alvor og at man er i ferd med å få en kultur i Forsvaret for å bruke de verktøyene man har for å minimere risiko.

Dessverre så møtte jeg også de som leste seg blind på risikovurderinger som var gjort på et overordnet nivå, og som av den grunn

"lot være" å gjennomføre sine egne vurderinger. Dette både i ordets begrensede og mulighetsskapende forstand. Altså ikke å tørre å gjennomføre en aktivitet som tilsynelatende skulle være harmløs, fordi det er regulert på et overordnet nivå. Her vil jeg presisere at disse typene aktivitet som jeg her skisserer ikke går på bekostning av gjeldende U D 2-1 eller andre reglement eller direktiver.

Det jeg stiller spørsmål ved, er om man i jakten etter å minimere risiko har gått for langt i retning av å ikke tørre å trene/teste soldater og i dette tilfelle aspiranter realistisk?

Den aktiviteten som man enten direkte eller indirekte bedriver er jo knyttet til en viss risiko, da det enten eksploderer eller forflytter seg fort på den ene eller den andre måten.

I min avdeling har vi etter hvert fått mange befal og offiserer som har tjenestegjort internasjonalt. De typer operasjoner vi er en del av i dag, i hvert fall i Afghanistan,

er krevende og risikofylte. Disse befal og offiserene sier at man i all trening man bedriver, må trene så realistisk som mulig. Hvis våre politikere mener at vi skal gjøre en jobb i Afghanistan, så må vi trene realistisk, rett og slett for å lykkes når det er en fiende som skyter på deg og du skal skyte tilbake.

Kjernen i mitt budskap er at vi må tørre å trene realistisk. Jeg opplever i min hverdag at alle mine kollegaer har et sunt fokus på risikohåndtering. Det jeg er bekymret for er at vi i jakten etter å eliminere risiko, er blitt så for fokusert på det at noe kan gå galt at man velger å ikke gjennomføre aktiviteten. Jeg vil avslutningsvis si at jeg på ingen måte sier at man skal ta unødig risiko, men heller at man tørr å ha et realistisk forhold til hvordan man håndterer risikoen. Man må rett og slett ikke kutte aktivitet fordi det er farlig, men snarere se på hvordan man kan redusere den risikoen man utsetter enheten for. For hvis kamp er dimensjonerende så må treningen være så lik som mulig virkeligheten man møter under operasjoner.

Veteraner

De oppdragene vi løser i Afghanistan er preget av høy intensitet og trefninger med fienden. Dette er ikke noe nytt, men desto viktigere å ta tak i (det er nok av krevende oppdrag gjennomført tidligere av tilsvarende karakter). Likevel er det viktig å sette søkelyset på det personellet som nærmest daglig utsettes for både en fiende og IED (improvised explosive device), altså eksplosiver plassert slik at de har til hensikt å gjøre skade. Videre ser man spesielt i den senere tid at fienden jobber blant sivile, slik at man utsetter styrken for ytterligere stress ved å risikere at man påfører sivile unødige skade. Dette er noen av de problemene jeg ser, utover det man alltid må forvente, som det å være vekke fra sine kjære, begrenset fritid etc.

Jeg har interessert meg for dette fagfeltet som omhandler stress og stresstoleranse og har stilt meg undrende til hvor lite det vektlegges i etterkant av de operasjoner vi nærmest daglig deltar i Afghanistan. For når man velger å sende soldater og befal til slike typer konflikter, så vil det gjøre noe med enkelte personer. Det vanligste disse enkeltindividene opplever er at de endrer adferd. Det kan også bety at de i mer eller

mindre grad, også endrer sin væremåte før deployering. I så måte, hevder jeg at Forsvaret er nærmest uforberedt på konsekvensen av å bruke militære styrker i slike operasjoner.

Bakgrunnen for hvorfor jeg hevder dette er at min avdeling i vinter var ertsavdeling for en Nederlandsk enhet som kom rett fra de sørlige Afghanistan. Jeg snakket med disse om hvordan man gjorde det i det Nederlandske Forsvaret, etter hjemkomst. For det er jo klart at kontrasten blir stor, fra kamp til fred. De fortalte om sin modell for å "tilvenne" sine soldater et normalt liv. De var veldig opptatt av en gradvis tilvenning til det normale samfunnet, og sammen som enhet. Det man la opp til i den Nederland-ske Hæren var å sende hele enheten til et hotell eller tilsvarende. Der var det med psykiatere og folk fikk muligheten til å avreagere sammen med de som de hadde sloss med i sør- Afghanistan. Varigheten på denne turen var på 1 uke. Når de kom tilbake fra denne turen, så inviterte man pårørende der sjefen for enheten fortalte hva de hadde vært igjennom, før man hadde selskapligheter. Dette medførte etter deres oppfatning at man fikk en gradvis tilvenning til samfunnet

hjemme og dermed var overgangen lettere. Videre mente i hvert fall de at man i større grad klarte å fange opp de som hadde problemer med etter-reaksjoner. De hadde også en del soldater som var inne til kortere tjeneste, og som fikk en 6 mnd kontingent i Afghanistan før han eller hun returnerte til det sivile samfunn.

Det jeg mener tenderer til å være uansvarlig er at man rekrutterer vernepliktige, trener disse opp, og deretter bruker dem i utlandet, for deretter å returnere de til det sivile samfunn nesten uten oppfølging. De av oss som er i tjeneste, har et stort nettverk som fanger opp mye, og vi har mange ressurser lettere tilgjengelig. Hva med de som ikke har denne muligheten etter hjemkomst? Kjernen i mitt budskap er at vi må bli flinkere til å se på soldater som mennesker og behandle de som det, og ikke tall. Jeg mener vi bør lære av våre nederlandske allierte og prøve å ta konsekvensen av våre engasjement også etter at oppdraget i operasjonsområdet er løst, for minnene vedkommende tar med seg kan være tunge å bære, i hvert fall alene, uten et apparat rundt for å støtte opp.

Norges jagerflygere og bakkemannskaper

2. VERDENSKRIG

"Spitfire Saga" er et 5-6 binds bokverk om den store innsats som våre jagerflygere og bakkemannskaper gjorde under 2. verdenskrig. De to første bindene ble lansert under et høytidelig og flott arrangement på Colosseum kino i slutten av august, med gamle spitfireflygere og mannskaper til stede.

Wilhelm Mohr og Ole Edvard Antonsen.

Veteranene ble hedret.

Tekst & Foto: **Einar Holst Clausen**

"Brennende bensin rant inn i cockpiten. Jeg fikk ikke samlet meg av forskrekkelsen før jeg oppdaget at buksa praktisk talt var brent vekk helt opp til skrittet."

Jagerflygeren Kjell Hansen

"Was wünschen Sie, Cognac oder Liqueur? Vi begynte begge å le med en gang, og etter det hadde vi en svært interessant samtale."

Jagerflygeren Per Bergsland etter å ha blitt reddet opp fra sjøen av en tysk marinekaptein

Matineen i Colosseum kino, ble gjennomført av Luftforsvaret med stil. Det hele startet med overflygning av F-16, før veteraner og gjester gikk inn. Luftforsvarets musikkorps, for anledningen dirigert av Ole Edvard Antonsen, vartet opp med hyldningsmarsjer og musikk under hele arrangementet, alle med tema fly og flyging. Konferansier på matineen var jagerflyger og kadett ved Luftkrigsskolen, Martin "TinTin" Tesli, som ledet forsamlingen gjennom et multimedieprogram rundt bokutgivelsen og historien bak "Spitfire Saga", tillegg til diktopplesninger og taler. Det som kanskje gjorde størst inntrykk, var tilstedeværelsen av Spitfire flygeren, skvadronssjefen i England, jagerflygeren i etterkrigsårene, og senere sjef for Luftforsvaret – generalløytnant Wilhelm Mohr 93 år gammel. Rak i ryggen gikk han frem til talerstolen og fortalte om skvadrontilværelsen i England. Han kom i løpet av sin tale, også med en kjærlighets-erklæring til Spitfire. Som han sa: "Kan man bli forelsket i et fly? Ja, det kan man, slik var det med Spitfire. Vi gikk ikke inn i en Spitfire, vi kledde den på oss."

Journalisten og historikeren Cato Guhnfeldt har helt tilbake til 1986, intervjuet gamle krigsveteraner tilknyttet de norske skvadronene som opererte både Hurricanes og Spitfires fra baser i England under krigen. Han har mottatt bidrag fra over 100 krigsveteraner, og 63 av de har sørget for at de to første bindene "Spitfire Saga Pionértid – bind I" og "Spitfire Saga Sommeren 1942/Dieppe – bind II", har over 900 bilder og illustrasjoner fra denne tiden som ble starten på det Luftforsvaret vi har i dag.

Bøkene er overraskende ærlige med sine personlige skildringer av hvordan både bakke-mannskaper og flygere opplevde krigstjenesten. Av de som fikk sin flygerutdanninbg ved "Little Norway" i Canada, var det kun 20% som overlevde krigen. De historiske og fortellende bildene, som aldri før har sett dagens lys, er nå med på å dokumentere og være historiebærer for Luftforsvaret. "Spifire Saga" bind I og II inneholder i tillegg til de 900 illustrasjonene og personlige skildringer, også originale fargebilder fra 1942, 72 kamppapirer, 20 kart over tokt og baseområder, fargeprofiler av norske jagerfly, personellister for 331/332 skvadron, In memoriam oversikt over de falne, gjensyn med krigstidens baser i dag, lister over jagerfly i norsk tjeneste og personregister. Med andre ord meget omfattende dokumentasjon, som gjør arbeidet til Cato Guhnfeldt, ikke mindre enn imponerende.

For å sikre seg at de resterende 3-4 bøkene kommer ut, har Luftforsvaret ansatt Cato Gunfeldt, som nå jobber på heltid med å fullføre bokprosjektet. Bøkene gis ut av Wings forlag as, og utgis med støtte fra Luftforsvarsstaben, Forsvarsdepartementet, Forsvarsmuseet, Fritt Ord, Norsk Kulturråd, Imperial War Museum/ London og Royal Air Force Museum/Hendon.

HÆRLEDELSEN PÅ Plass I NORD

Faneoverrekkelse.

Under en stor og høytidelig oppstilling i Rustad leir den 3. august, markerte Hæren at Generalinspektøren med sin Hærstab nå er på plass på Bardufoss. Nestleder BFO Jens B Jahren og Offisersbladet var også til stede.

Tekst og Foto: **Einar Holst Clausen**

Sjefene for alle Hærens avdelinger hadde med seg et utvalg av soldater og offiserer fra sin avdeling, og bidro til at "hele" Hæren sto oppstilt i Rustad leir. Generalinspektøren for Hæren generalmajor Opedal, ledet den omfattende og meget seremonielle oppstillingen, foran Forsvarsminister, Ordfører, Politimester, ansatte og mange inviterte gjester. Mange av avdelingssjefene fikk overrakt nye faner/standarter til sine avdelinger, og generalinspektøren foresto overrekkelsen på vegne av Hans Majestet Kongen.

Den 93 år gamle og stolte fanen til 6. Divisjon ble rullet inn for siste gang.

I løpet av den svært høytidelige og vel gjennomførte oppstillingen, la Generalinspektøren for Hæren ned 6. divisjons kommando. Hærens Styrker(HSTY) ble også lagt ned, og Generalmajor Liland fikk tre av etter tre år som sjef for HSTY i en meget utfordrende tid med stor omstilling av Hæren. Det er brigadestaben som nå skal videreutvikles som et strukturelement i Hæren i løpet av 2010. Dessuten ble brigader Barthold Hals tredd av som sjef for TRADOK, og oberst Steinar Hannestad overtok som midlertidig sjef.

Hele Hæren var representert på oppstillingsplassen i Rustad leir, når Generalinspektøren for Hæren kommanderte Giv Akt!

Oppstillingen.

Generalinspektøren for Sjøforsvaret på plass i Bergen

Generalinspektøren i Sjøforsvaret (GIS), Haakon Bruun-Hanssen ble den 18. august ønsket velkommen til Haakonsvern av ansatte og menige. Offisersbladet var til stede under den høytidelige seremonien. Sjøforsvarets mannskaper stod høytidelig oppstilt sammen med representanter for Bergens øverste ledere og andre frammøtte, da kontreadmiral Bruun-Hansen i sin tale trakk fram betydningen av å samle den maritime forsvarsaktiviteten i Bergen. -Bergen blir nå i større grad stadfestet som marineby, og vi har nå Europas mest moderne marine, påpekte Bruun-Hansen.

Av Irene Ulstein Soleim

Øker evnen til å operere

-Nye og større kystvaktstater som tåler mer, øker vår evne til å være tilstede og både operere langs norskekysten og bidra i internasjonale operasjoner, sa Bruun-Hansen til Offisersbladet. Han understreket viktigheten av å levere operativ evne slik politikerne ønsker, samt øke tilstedeværelsen spesielt i nord-områdene. Samtidig som deltakelse i utlandet, som for eksempel vårt bidrag i Somalia.

Norge kan bli et transittland

-Dersom polene smelter raskere, kan det bli aktuelt å frakte varer fra blant annet Asia via sjøveien, opplyser Bruun-Hansen. Han ser det da som en mulighet at Forsvaret vil bli en naturlig del av dette, og at Norge da kan bli en innskipshavn på linje med dagens havn i Rotterdam, noe som vil bety økt lønnsomhet for Norge.

En attraktiv arbeidsplass

-Rekrutteringen til Sjøforsvaret og Forsvaret generelt er god. Utfordringen vår er heller å beholde personellet, hevder Bruun-Hansen.

Han mener det er viktig å vise at Forsvaret er en attraktiv og spennende arbeidsplass med bakgrunn i gode og varierte karrieremuligheter, samt høyt fokus på leveranse og kvalitet.

-Samtidig er utdanningen gratis og det stilles høye krav til kompetanse. Våre medarbeidere må stå på under operative oppdrag, samtidig ønsker vi å få til en balansegang mellom jobb og familie, sier han videre.

Den ferske Generalinspektøren for Sjøforsvaret presiserer at selv om økt risiko og perioder med høy belastning på personellet har blitt en realitet, så er viktigheten av å ikke presse personellet så absolutt i fokus.

-Privatlivet må fungere for at våre ansatte skal trives og yte maksimalt i jobben. Derfor er min intensjon å gi tilbake når det tas i et ekstra tak, i form av eksempelvis tid sammen med familien, avslutter Bruun-Hansen.

GIS Haakon Bruun-Hanssen ankommer.

BFOs OTV Vest, kapteinløytnant John Strømseng, og BFOs webansvarlige journalist, Irene Ustein Soleim i samtale med Haakon Bruun-Hanssen.

FAKTA:

Kontreadmiral Haakon Bruun-Hanssen Bruun-Hanssen startet sin militære karriere med befalskurs på KNM Harald Haarfagre i 1980. Fra 1987 til 1995 tjenestegjorde han for Undervannsbåtvåpenet, blant annet som skipssjef på KNM Kobben og KNM Utstein. De siste to årene har han jobbet som stabssjef i Sjøforsvarsstaben.

Kilde: mil.no

STATUS

på anskaffelse av nytt rednings

Møtet ble holdt i lokalene til Hovedredningssentralen på Sola.

NAWSARH prosjektet (Norwegian All Weather Search and Rescue Helikopter) har nå orientert om status i prosjektet som skal føre til en utskifting av våre tilårskomne Sea King redningshelikoptere. Ikke overraskende blir det forsinkelser også i dette anskaffelsesprosjektet.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Hovedredningssentralen på Sola, var stedet der NAWSARH-prosjektgruppen orienterte representanter fra alle de fem helikopterprodusentene, om utviklingen så langt, om kravene som vil bli ytterligere diskutert, samt tidsløpet i årene frem til eventuell leveranse. I min leder i forrige utgave, gikk jeg langt i å antyde at det ville komme en forsinkelse. For det er mer reglen enn unntaket, når det gjelder store materiellanskaffelser i Forsvaret. At prosessen går tregt, kan nok skyldes byråkratiet i Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet, i tillegg til det nasjonale "eierforholdet" vi har til redningstjenesten, samt

alle de hensyn og røster som skal høres, når vi skal kjøpe nye redningshelikoptere.

NAWSARH ønsker nå å foreta ytterligere besøk hos produsentene, for blant annet å måle/bekreftede den såkalte "downwash" effekten på de forskjellige helikopterene. Det vil si luftpresset som rotorene gir ned mot bakke/vann når de står stille over de nødstilte. Så vidt Offisersbladet erfarer, skal prosjektgruppen også ha ytterligere samtaler med produsentene om en rekke tekniske detaljer på vårt fremtidige redningshelikopter. Deretter kommer utferdigelse av endelige kontraktspapirer etter at leverandør er valgt, samt en politisk prosess som ender opp med en avgjørelse av Stortinget og signering av kontrakt. Deretter kommer utviklingen av

redningshelikopteret sammen med den valgte produsent ihht våre krav, noe som i følge NAWSARH kan trekke ut til 2012/2013. Så kommer en produksjonsfase på 2-3 år, noe fører til at vår Sea King trolig ikke får avløsning før tidligst 2015/2016.

De fem delegasjonene (NH Industries NH-90, Eurocopter E-725, Westland EH-101, Sikorsky S-02 og Osprey V-22), fikk vite at det er Luftforsvaret som skal operere våre redningshelikoptere. Da er tydeligvis en slik avgjørelse tatt, noe som overrasket de som lenge har påstått at det beste ville vært å sivilisere redningstjenesten. Det ble videre orientert om at Norge har inngått en avtale med Russland, Finland og Sverige, om redningstjeneste i Barentshavet, i tillegg til at Island er med i Norges

Eurocopter EC-725

Agusta Westland AW-101

NH Industries NH-90 (TTH)

Sikorsky S-92

Navair V-22 Osprey

helikopter

Representanter fra produsentene og norske agenter var spente på videre krav fra NAW SARH.

anskaffelsesprosess av nye redningshelikoptre. Det spesielle med det, er at Island har restriksjoner i forhold til bruk av militært registrerte helikoptre, på grunn av spesielle avtaler de har med Russland i Barentshavet/Barentsburg. Flere av konkurrentene har kun militært registrert utgave, så dette kan være en utfordring som det blir spennende å følge med på fremover. NAW SARH presenterte de norske krav som for mange produsenter vil føre til ombygginger og spesialtilpasninger i forhold til basisutgaven av deres helikopter. Noe som tar tid, og som medfører store utfordringer for flere av produsentene. Et ferskt eksempel på dette er den sterkt forsinkede NH-90 til Kystvakten og Luftforsvaret.

Blant kravene kan nevnes:

- Aksjonsradius/range
- Kapasitet - antall nødstedte, inkl et crew på seks og med alt medisinsk utstyr på plass
- Motor/driftssikkerhet
- Vibrasjoner (som kan forstyrre medisinsk utstyr)
- Heiser/vinsysystemer
- Mulighet til tanking fra båter/fartøy til havs
- Stabil "hoovering" (stå stille i lufta)
- Samband/navigeringssystemer inklusive radarsystemer - lavflygningskapasitet
- IR-system (infrarød sensor og kamera)
- Crew sikkerhet
- Logistikk og support
- Utvikling og levering av "full flight" simulator

I løpet av oppholdet på Sola, hadde delegasjonene fra leverandørene flere særmøter med NAW SARH-prosjektet, for å ta rede på detaljene i de kravene som nå stilles frem til endelig utvelgelse. Alle fikk også se grundig på hvordan vår Sea King i dag er utrustet og hvordan vår redningstjeneste opereres. Den landet nemlig på plenen rett foran Hovedredningssentralen, med normalbesetning for redningsoppdrag. Da gjenstår det bare å ønske lykke til videre i prosessen, som skal føre frem til en utskifting av våre "veteranhelikoptre". For 330 skvadron har med sin innsats for lengst vist oss at de fortjener det beste.

“ De nye forsvarsadvokatene”: Jurister gjør inntog i fors

Antallet folkerettsjurister i Forsvaret er mangedoblet på få år. De nye juristene brukes både Forsvarsdepartementet og på Stabsskolen til å forske i krigens folkerett og undervise offiserer i internasjonal operasjons-jus. Med Heimevernets reorganisering i 2006 fikk heimevernet eget jurist-korps.

Kanonene på Akershus. Foto: Thomas Haugersveen

Av Henrik Pryser Libell

Det internasjonale militærbildet har gitt jurister en helt ny plass i militæret. Krig utkjempes nå også med løvbøke. Offisersbladet har møtt militærjuristene i Forsvarsdepartementet, på Stabsskolen og i Heimevernet.

Forsvarsdepartementet

AFGHANISTAN OG KOSOVO HAR GITT FORSVARET “ADVOKATMAT”

I 1994 var det to jurister i Forsvarsdepartementet. I 2009 er det 25, og Norges deltakelse i internasjonale operasjoner er hovedforklaringen.

– “Juristmat” den gangen jeg begynte her for 19 år siden var mest disiplinærsaker, erstatningsaker og forberedelser til å rekvirere kjøretøy i krigstid, forteller jurist Jarl Erik Hemmer i Forsvarsdepartementet. Han kom til Forsvarets overkommando som nyutdannet jurist i 1990, rett fra førstegangstjenesten. Den andre juristen i Forsvaret var en vernepliktig. Etter atten år er bildet snudd på hodet. Det er nå 25 jurister som er ansatt i Forsvaret, og mange av dem i nøkkelstillinger. Hemmer selv er i dag spesialrådgiver og øverste leder for militærjuristene i Forsvarsdepartementet og Forsvaret. Hans seksjon i FDs avdeling for sikkerhetspolitikk heter OPLAW, som er seksjonen for internasjonal og operasjonell rett.

Offiserer og sivilister

Noen av OPLAW-juristene er offiserer - andre er sivilister.

Oberstløytnant Mette Birkelund O'Connor, med befalskole fra 1995, er blant offiserene. Hun tok juseksamen i 2002 og er i dag juridisk rådgiver i Forsvarsdepartementet.

– Jeg var juridisk rådgiver for FN i Kosovo, før jeg kom til det norske forsvaret via Bardufoss og siden her i departementet. Mitt spesialfelt er å opparbeide mer kompetanse i departementet på krigens folkerett, og jeg jobber mye med undervisning, innad i departementet og utad, forteller hun.

Internasjonalt arbeid

Hemmer, O'Connor og OPLAW-seksjonen

varet

Fra venstre: FORSVARS-ADVOKATER
Oberstløytnant og juridisk rådgiver
Mette Birkelund O'Connor (med
Genevekonvensjonen), leder
av OPLAW-seksjonen Jarl Erik
Heimer og seniorrådgivere i
Forsvarsdepartementet
Anette Bjørseth
(med Norges Lover),
og Inneke
Borgersen Karlsen.

arbeider med hvordan de nasjonale og internasjonale rettsforhold virker inn på militære styrker.

Blant annet jobbes det med bi- og multilaterale avtaler og juridiske spørsmål som oppstår i forbindelse med norsk deltakelse i internasjonale operasjoner. Beredskapsregulverket, forholdet mellom Kystvakten og grensevakten og militærets forhold til politiet og andre myndigheter i krisestituasjoner, hører også til listen med oppgaver som forsvarsjuristene forvalter.

Krig mot terror

– Forsvaret satser nå sterkt på jurister. En stund var det så stort behov at vi måtte justdanne våre egne offiserer, men de senere år har det ikke vært mangel på jurister med

spesialkompetanse på krigens rett, sier Hemmer.

Blant årsakene til utviklingen er de internasjonale operasjonene, krigen mot terror, den nye mengden internasjonale konvensjoner og norsk lovregulering av det militære, samt økt søkelys fra politikere, opinion og media om grensene for legitim bruk av militærmakt.

90-talls-lovene

– Jurist-satsningen følger av mange internasjonale konvensjoner og norsk lovregulering av militær virksomhet. På 1990-tallet kom blant annet kystvaktloven og etterretningstjenesteloven. Men satsningen på jurister kommer også som konsekvens av at trusselbildet er i dag mer komplekst, Norge

er involvert i operasjoner langt hjemmefra som i Afghanistan, og kampen mot internasjonal terrorisme dreier seg om juridiske problemstillinger på en helt annen måte enn en tenkt storkrig med Sovjetunionen gjorde, sier han.

Taliban-fanger

– Et eksempel på dette er debatten omkring overlevering av fanger til lokale myndigheter i Afghanistan, sier Hemmer. En Talibanmilitant som ikke representerer en lovlig valgt regjering, og som angriper afghanske eller internasjonale styrker, har ikke krav på krigsfangestatus etter Genevekonvensjonene, i motsetning til lovlig stridende som representerer en stat. En stridende som “ikke lovlig stridende” er dermed et “lovlig mål”.

Fra venstre: FORSVARS-ADVOKATER Fra venstre: seniorrådgiver i Forsvarsdepartementet Ianneke Borgersen Karlsen, leder av OPLAW-seksjonen Jarl Erik Hemmer, seniorrådgiver Anette Bjørseth og oberstløytnant og juridisk rådgiver Mette Birkelund O'Connor (med Genevekonvensjonen).

Juridisk gråsoner

– Så mange flere aktører i operasjonsområdene, gir en mengde “gråsoner” om du vil. I Afghanistan er Norge part i en intern, væpnet konflikt, og norske soldater utfører arbeid som spenner fra tradisjonelle soldatoppgaver som deltakelse i kampfhandling, til politilignende oppgaver, sier Hemmer.

– Ingen større norsk kontingent utenlands er i dag uten egen juridisk folkerettsrådgiver. Slik var det ikke alltid før, sier Hemmer.

– Det er ikke alltid lett å forholde seg til en fiende som ikke skiller mellom militære og sivile, og som ikke forholder seg til loven. Men selv om terroristene bryter loven, er Norge og NATO nødt til å følge den.

Forsvarets stabsskole

FORSVARETS EGET “JURIDISKE FAKULTET”

Forsvarets stabsskole har ansatt fire juridiske

krigs- og folkerettsspesialister til å lære opp elevene på stabsskolen i krigens spesialrett.

– Vi avdekker stor kunnskapshunger etter militærjus i Forsvaret, sier jurist Sigrud Redse Johansen.

Da ISAF-leiren i Meymaneh ble angrepet av 200-300 demonstranter 8. februar 2006, og de norske soldatene kom under direkte ild. Slike situasjoner kan juridisk sett, fortgå fra å være en “demonstrasjon” til å bli definert som “strid”. Hva det defineres som, avgjør hva man kan gjøre.

– En ting er å vite hva reglene er, en annen ting er å følge dem når det brenner, sier jurist og Jacob Thomas Christian Fredrik Staib, som selv er kommandørkaptein i Sjøforsvaret, og har vært juridisk rådgiver - LEGAD - for sjefen for KFOR-styrken i Kosovo.

Ønsker å vite mer

Staib er en av fire jurister som underviser

på Forsvarets stabsskole: Staib selv, Sigrud Redse Johansen og Camilla Guldahl og Gro Nystuen. De fire utgjør “juridiske fakultet” på Stabsskolen, og skal både forske og gi råd til Forsvaret, samt undervise offiserer og menige.

– De i uniform er veldig opptatt av å vite hvilken jus som gjelder. Vi avdekker en ganske stor kunnskapshunger, sier Redse Johansen til Offisersbladet.

I dag leder hun utdanningen av 57 studenter som følger Forsvarets stabsskoles ettårige stabsstudium. Studentene er oberstløytnanter, majorer og enkelte kapteiner fra Forsvarets ulike våpengrener.

Troppsbefalet er lærere

Samtidig utvikler hun og kollegene kursing og opplæring av om lag 10. 000 menige skal sikres en god grunnleggende soldatutdanning hvert år.

– For meste kurser jeg troppsbefalet som

57 studenter følger Forsvarets stabsskoles ett årige stabsstudium om planlegging av - og ledelse under militære fellesoperasjoner i utlandet. Juristene kommer inn på biten om hvilke regelsett som kommer til anvendelse hvor og når. Studentene er oberstløytnanter, majorer og enkelte kapteiner fra Forsvarets ulike våpengrener. Cirka halvparten av stabsstudentene kan velge å ta en mastergrad i militære studier. De fortsetter da i ytterligere et år. I år er det 26 masterstudenter.

Sigrid Redse Johansen underviser offiserer på Stabsskolen.

så utdanner de menige, forklarer hun.

Forsvaret håper å øke juskunnskapen på de menige ved i regi av Forsvarets høgskole å tilby et fem studiepoengstilbud i Jus og Militærmakt. I tillegg jobber det "juridise fakultetet" med et oppdrag for Forsvarsdepartementet om å utarbeide en norsk militærmanual for krigens folkerett i militære operasjoner.

Forsvarsvilje driver advokater til heimevernet

Heimevernet ble i 2006 reorganisert med et eget juristkorps på 40 jurister. Mange advokater som er tidligere offiserer meldte seg strakt til tjeneste, til tross for at en advokattime er eventyrlig bedre betalt enn en Heimeverns-time.

– Vi har advokater som jobber opptil 25 dager i året for oss. Hvis du sammenligner betalingen for advokattimer opp mot hva militæret kan kompensere tapte timer

med, så er dette et ganske gedigent tapsprosjekt for en heimevernsjurist rent økonomisk, sier leder for Heimevernets juristkorps, Sten Løitegaard. Han er selv advokat i advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA i Porsgrunn når han er sivil. Men 25 arbeidsdager i året er han militær og fungerer som sjef for de 40 juristene i Heimevernet.

Før under våpen

Heimvernet organiserte sitt juristkorps for tre år siden. Det har alltid vært jurister i Heimevernet, men da bare som vanlige menn under våpen. Nå bidrar de med jus. Juristkorpsets organisering er gjort etter mønster av prestekorpset og ble satt sammen høsten 2005. Det kom 60 søkere til 17 stillinger, uten annen reklame for jobbene, forteller Løitegaard.

Lett å rekruttere

– Det var og er lett å rekruttere gode jurister

hit. Jeg tror det blant annet skyldes at noen av de gutta som er med her har fedre som var i Milorg eller satt på Grini eller i Tyskland under siste krig, forteller oberstløytnant Sten Løitegaard.

Han tror dessuten advokatene ønsker å bygge, ikke bare gå i konflikter.

– Rettssaker handler om konflikt og tvist. Juristtjenesten i heimevern handler om å bygge, blant annet ved å beskytte viktige samfunnsinstallasjoner, sier Løitegaard.

Tar poeng fort

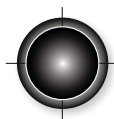
– Når vi velger heimevernsjurister til korpset ser vi ikke etter høye jus-karakterer, men høy menneskelig karakter: folk med en habil juridikum i bunnen som kan ta et poeng fort og har militær bakgrunn, sier Løitegaard.

Militærjuristene får alle majors når de trer inn i stillingen, men flere var allerede offiserer, med grad fra fenrik til kaptein.

FORSVARSSJEFEN INSPISERTE KNM FRIDTJOF NANSEN FØR AVREISE

Den første august dro KNM Fridtjof Nansen ut fra Haakonsværn for å delta i anti-terroroperasjonen i Adenbukten utenfor Somalia. Forsvarsminister, Forsvarssjef, og annen militær ledelse, var sammen med familie og venner til mannskapene, til stede på Haakonsværn når de stevnet ut.

Tekst & Foto: **John Strømseng**, OTV BFO Vest

Mannskapet har forberedt seg i seks måneder på oppdraget som Norges bidrag til den nye EU-styrken European Union Naval Forces (EUNAVFOR), utenfor kysten av Somalia. Fregatten KNM Fridtjof Nansen skal bidra til å beskytte handelsruter og FNs matvareprogram. Fregatten har også med seg spesialstyrker om bord, som skal ta seg av eventuelle bordingoperasjoner. KNM Fridtjof Nansen er for anledningen utstyrt med en kirurgisk kapasitet, i tillegg til at det finnes MP, tolker og jurist om bord på fartøyet.

Operasjon Atalanta er et EU-samarbeid. De andre deltagerlandene er Danmark, Hellas, Storbritannia, Frankrike, Spania, Italia, Sverige og Tyskland.

KNM Fridtjof Nansen skal være en del av styrken i seks måneder.

FSJ Sverre Diesen forlater Fridtjof Nansen

Stevner ut fjorden.

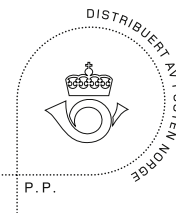
Bergans

OF NORWAY

**Leverandøren av bekledning, telt,
soveposer, vester og ryggsekker
til spesialenheter verden over**

**Bergans Fritid AS, Loesmoen
Box 293, 3301 Hokksund
Tlf: 32 25 25 00
Fax: 32 25 25 10
marked@bergans.no
www.bergans.no**

BB-Economique
NORGE**Sikorsky**
A United Technologies Company

“If a man is in need of rescue, an airplane can come in and throw flowers on him, and that’s just about all. But a direct lift aircraft could come in and save his life.”

Igor Sikorsky, 1967

Sikorsky S-92

DEN NYE GENERASJONEN REDNINGSHELIKOPTER

S-92 har siden 2007 operert i den britiske redningstjenesten, i dansk offshore-transport for Maersk Oil & Gas og i britisk sektor av Nordsjøen. Norsk Helikopter (nå Bristow Norway) og CHC Helikopter Service har siden 2005 operert S-92 helikoptre for StatoilHydro, BP, Talisman og ConocoPhillips. Totalt er 30 maskiner levert i vårt nærområde og bare i Norden har 18 maskiner siden introduksjonen i 2005 fløyet over 70 000 flytimer - tilsvarende 18 millioner kilometer eller 440 ganger rundt jorden ved ekvator. Det gir et formidabelt erfaringsgrunnlag.

Det leveringsklare Sikorsky S-92 er en god kandidat også for den norske redningstjenesten - en moderne arvtaker til Sikorsky Westland Sea King.

Aircontactgruppen
REPRESENTANT FOR SIKORSKY AIRCRAFT CORPORATION

WWW.ACG.NO